

**T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN DOKTORA PROGRAMI**

**BANKA FİNANSAL TABLOLARINDA SUNULAN MUHASEBE
POLİTİKALARININ ULUSLARARASI FİNANSAL RAPORLAMA
STANDARTLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ**

DOKTORA TEZİ

**HAZIRLAYAN
BURCU GÜROL**

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. NALAN AKDOŐAN**

ANKARA-2016

KABUL VE ONAY SAYFASI

BURCU GÜROL tarafından hazırlanan “**Banka Finansal Tablolarında Sunulan Muhasebe Politikalarının Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Açısından İncelenmesi**” adlı bu çalışma jürimizce Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Kabul (sınav) Tarihi: 17/06/2016

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN

Tez Danışmanı Başkent Üniversitesi

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Güray KÜÇÜKKOCAOĞLU

Başkent Üniversitesi

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Serap Sebahat YANIK

Gazi Üniversitesi

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Deniz UMUT ERHAN

Başkent Üniversitesi

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Zeki YANIK

Atılım Üniversitesi

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../20....

Prof. Dr. Doğan TUNCER

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Doktora çalışmalarım süresince engin bilgi ve birikimlerini benden esirgemeyen, Sayın Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN, Sayın Prof. Dr. Orhan SEVİLENGÜL, Sayın Prof. Dr. Doğan TUNCER ve Sayın Prof. Dr. Güray KÜÇÜKKOCAOĞLU'na şükranlarımı sunarım.

Beni akademisyen olmam konusunda cesaretlendiren Sayın Doç. Dr. Şenol BABUŞÇU'ya, akademik gelişimimi sağlamak üzere yol gösteren, ilham veren Sayın Doç. Dr. İpek KALEMCİ TÜZÜN'e, bu süreçte kendisinden her konuda destek gördüğüm, Sayın Doç. Dr. Deniz UMUT ERHAN'a teşekkürü borç bilirim.

Bana çalışmalarımda destek olmak adına büyük fedakârlıklarda bulunan eşim Gökhan GÜROL'a ve kızım Maya GÜROL'a teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışmamı annem Naife ÖZÇELİK'e, babaannem merhum Müzeyyen ÖZÇELİK'e ve okuma özlemlerini giderme imkânı bulamamış kadınlara ithaf ederim.

Burcu GÜROL
Ankara, 2016

ÖZET

Bankaların Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyum düzeylerini görebilmek amacıyla yapılan bu çalışmada ülkemizden ve Avrupa Birliği üyesi 5 ülkeden seçilen bankaların finansal tablo setleri incelenerek UFRS gereklerine ne düzeyde uydukları araştırılmıştır. Araştırma kapsamındaki ülkeler, bankacılık sektörü aktif büyüklükleri Avrupa Merkez Bankası verilerine göre en büyük 4 ülke olan Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya ile İskandinav ülkelerinden İsveç'tir. Bu seçimle Orta, Kuzey, Güney ve Batı Avrupa ülkelerinden finansal raporlama farklılıkları da görülmeye çalışılmıştır. Çalışmanın verileri örnekleme de yer alan bankaların 2014 yılı finansal tablolarıdır. Çalışma sonucunda örnekleme de yer alan bankaların UFRS gereklerine büyük oranda uydukları, finansal tabloların sunuluşunda belli formatın olmayışının kullanıcılar için zorluk yaratmaya devam ettiği, Türk bankasının da küresel anlamda öneme sahip diğer bankalar kadar UFRS uyumlu finansal raporlama yaptığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Banka dipnotları, UFRS

ABSTRACT

This study is made to see the compliance level of banks to the IFRS by selecting the financial table sets of banks of six countries including Turkey and five EU countries. Countries covered by the study are the largest four countries that holding the total assets of the banking sector according to European Central Bank data; Germany, England, France, Italy and Scandinavian country, Sweden. The financial table sets are examined in order to see the level of checking the requirements of IFR. Financial reporting differences of the Central, North and South European countries are attempted to be seen by this selection. Sample data of this study belongs to the financial tables of the year-2014. In conclusion of this study; the banks in this sample study largely comply with IFRS requirement. The lack of a clear format in presentation financial tables continued to cause difficulties and Turkish banks were also seen that doing IFRS compliant reporting like important globally bank.

Key Words: Bank Disclosures, IFRS

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar LİSTESİ	X
KISALTMALAR.....	XIV
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM I. ULUSLARARASI MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA.....	4
1.1. Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlamanın Gelişimi	4
1.2. Bankacılık Sektöründe Uluslararası Finansal Raporlama	7
1.3. Literatür Çalışması.....	11
BÖLÜM II. ARAŞTIRMA	14
2.1. Çalışmanın Amacı.....	14
2.2. Çalışmanın Örnekleme	14
2.3. Çalışmanın Metodolojisi.....	15
2.4. Çalışmanın Kapsamı	16
2.5. Çalışmanın Kapsadığı Dönem	18
2.6. Çalışmanın Kısıtları	18
BÖLÜM III. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	19
3.1. UMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu.....	19
3.1.1. Bankaların, Finansal Tablolarının UFRS’lerle Uyumlu Olduğunu Belirtmelerine İlişkin Değerlendirme	20
3.1.2. Bankaların Finansal Tablolarını Düzenlerken Kullandıkları Ölçüm Esası veya Esaslarını Dipnotlarda Belirtmelerine İlişkin Değerlendirme	21
3.1.3. Banka Finansal Tablolarının Anlaşılır Olabilmeleri İçin Uygulanan Muhasebe Politikalarının Dipnotlarda Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme.....	22
3.1.4. Banka Finansal Tablolarında Raporlanan Her Hesap İçin Dipnotlarda Açıklama Yapılmasına İlişkin Değerlendirme.....	23
3.1.5. Bankaların Finansal Tablolar Setini Uygulamalarına İlişkin Değerlendirme.....	25
3.1.6. Bankaların Finansal Durum Tablolarını Özet Ya da Ayrıntılı Olarak Sunmalarına İlişkin Değerlendirme	26
3.1.7. Bankalarda Bilançonun “Finansal Durum Tablosu” Olarak Adlandırılmasına İlişkin Değerlendirme.....	26
3.1.8. Varlıkların Borçların Sınıflandırılmasına İlişkin Değerlendirme	27
3.1.9. Banka Finansal Durum Tablolarının Formatlarının Ülkelere Göre Farklılıklarına İlişkin Değerlendirme	28
3.1.10. Bankaların Dipnotlarında Sermaye Yönetimi İle İlgili Açıklama Yapmalarına İlişkin Değerlendirme.....	32
3.1.11. Bankaların Gelir Tabloları ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablolarını Sunumlarına İlişkin Değerlendirme	32
3.1.12. Gelir ve Gider Unsurlarını İki Tablo Olarak Sunan Bankaların Gelir Tablosunu Diğer Kapsamlı Gelir Tablosundan Önce Sunmalarına İlişkin Değerlendirme	33

3.1.13. İki Tablolü Sunumu Uygulayan Bankaların Gelir Tablosu ve Kapsamlı Gelir Tablolarını İsimlendirmelerine İlişkin Değerlendirme.....	34
3.1.14. Bankaların Giderlerini Gelir Tablolarında Çeşit ve Fonksiyon Esaslarına Göre Sınıflandırılmalarına İlişkin Değerlendirme	35
3.1.15. Bankaların Diğer Kapsamlı Gelir Unsurları Kalemlerini Net Tutarla veya Vergisel Etkiden Önceki Tutarla Sunmalarına İlişkin Değerlendirme	36
3.1.16. Bankaların Gelir Tablolarında Olağandışı Gelir ve Olağandışı Gider Kalemlerini Sunmalarına İlişkin Değerlendirme	37
3.1.17. Bankaların Gelir Tablosu Hesaplarında Netleştirme Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Değerlendirme	38
3.1.18. Bankaların Dönem Kâr/Zararlarından ve Toplam Gelirlerinden Ana Ortaliğa ve Azınlığa Ait Tutarları Açıklayıp Açıklamadıklarına İlişkin Değerlendirme	40
3.1.19. Bankaların Özkaynak Değişim Tablolarını Finansal Tablolar Setlerinde Bulunan Diğer Finansal Tablolarla Birlikte Eşit Derecede Öneme Sahip Olarak Sunmalarına İlişkin Değerlendirme	41
3.1.20. Banka Finansal Tabloların Tek Bir Bankaya veya Banka Grubuna Ait Olduklarının Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme	41
3.1.21. Önceden Belirlenmiş Bir Süre İçin Kurulmuş Bankaların Bu Süreyi Açıklayıp Açıklamadıklarına İlişkin Değerlendirme.....	42
3.1.22. Bankaların Sundukları Finansal Raporların Ait Olduğu Dönemi Belirtip Belirtmediklerine İlişkin Değerlendirme	42
3.1.23. Bankaların Finansal Tabloların Sunum Para Birimine İlişkin Değerlendirme	43
3.1.24. Bankaların Net Faiz Gelirinin Raporlanma Yerine İlişkin Değerlendirme	44
3.1.25. Bankaların Net Ücret ve Komisyonlarını Raporlama Yerlerine İlişkin Değerlendirme	44
3.1.26. Bankaların Temettü Gelirlerinin Raporlama Yerlerine İlişkin Değerlendirme	44
3.1.27. Bankalarda Ticari Kârın (Zararın) Kapsamına İlişkin Değerlendirme	46
3.1.28. Bankaların Diğer Faaliyet Gelirlerinin Kapsamına İlişkin Değerlendirme	46
3.1.29. Bankalarda Kredi Değer Düşüklüğü Karşılıklarının Raporlanma Yerine İlişkin Değerlendirme	47
3.1.30. Bankaların Diğer Faaliyet Giderlerinin Kapsamına İlişkin Değerlendirme	47
3.1.31. Bankalarda Sürdürülen ve Durdurulan Faaliyet Kârına (Zararına) İlişkin Değerlendirme	48
3.1.32. Bankalarda Diğer Kapsamlı Gelir ve Gider Unsurlarının Raporlama Yerine İlişkin Değerlendirme	49
3.2. UMS 7 Nakit Akış Tabloları.....	49
3.2.1. Banka Nakit Akış Tablolarının İşletme, Yatırım, Finansman Faaliyetine Göre Bölümlenerek Sunulmasına İlişkin Değerlendirme	49
3.2.2. Bankaların Nakit Akış Tablolarında İşletme Faaliyetlerinden Kaynaklı Nakit Akışlarının Raporlanma Yöntemi Hakkında Değerlendirme.....	50
3.2.3. Bankaların Faiz Gelirlerini Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme	51

3.2.4. Faiz Giderlerinin Nakit Akış Tablosunda Raporlanmasına İlişkin Değerlendirme	52
3.2.5. Bankaların Temettü Gelirlerini Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme	52
3.2.6. Bankaların Temettü Ödemelerini Nakit Akış Tablolarında Raporlamaları Hakkında Değerlendirme	53
3.2.7. Bankaların Vergi Kaynaklı Nakit Akışlarını Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme	54
3.2.8. Bankaların Yabancı Para Çevrim Farklarını Nakit Akış Tablolarında Sunmalarına İlişkin Değerlendirme	55
3.3. UMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Politikalarında Değişiklikler ve Hatalar	55
3.3.1. Yürürlük Tarihi Gelmemiş Bir UFRS'nin Başlığının Banka Finansal Tablolarında Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme	56
3.3.2. Yürürlük Tarihi Gelmemiş Bir UFRS'nin Zorunlu Uygulama Tarihinin Banka Dipnotlarında Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme	56
3.3.3. Yürürlük Tarihi Gelmemiş Bir UFRS'nin İlk Uygulanışında Banka Finansal Tablolarına Etkisinin Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme	57
3.3.4. Yürürlük Tarihi Gelmemiş Bir UFRS'nin ya da Değişen Muhasebe Politikalarının Bankalar Tarafından Erken Uygulanması Hakkında Değerlendirme.....	57
3.4. UMS 10 Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar	58
3.4.1. Banka Finansal Tablolarına Yayımları İçin Onay Tarihi ile Finansal Tabloları Onaylayan Tarafların Açıklanması Hakkında Değerlendirme	58
3.4.2. Düzeltme Gerektirmeyen Olayın Finansal Etkisi veya Böyle Bir Etkiyi Dair Tahminin Yapılmadığı Bilgisinin Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme.....	59
3.5. UMS 12 Gelir (Kurumlar) Vergisi.....	59
3.5.1. Bankaların Ertelenmiş Vergi Varlıkları ve Ertelenmiş Vergi Borçlarını Mahsup Etmelerine İlişkin Değerlendirme	60
3.5.2. Bankaların Ertelenmiş Vergi Varlığı ile Ertelenmiş Vergi Borcunu Finansal Durum Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme	61
3.6. UMS 16 Maddi Duran Varlıklar	61
3.6.1. Maddi Duran Varlıkların İlk Muhasebeleştirilmesine İlişkin Değerlendirme.....	61
3.6.2. Kullanılan Amortisman Yöntemlerini Hakkındaki Açıklamaların Değerlendirilmesi.....	62
3.6.3. Bankaların Maddi Duran Varlıklarının Faydalı Ömürlerini Açıklayıp Açıklamadıklarına İlişkin Değerlendirme.....	63
3.6.4. Bankalarda Maddi Duran Varlıkların İzleyen Dönemlerde Değerlemesine İlişkin Değerlendirme	63
3.7. UMS 18 Hasılat	64
3.7.1. Bankaların Gelir Tablolarında Gelirin Özet Olarak Sunulması Hakkındaki Açıklamaların Değerlendirilmesi.....	65
3.7.2. Banka Hasılatının Ölçümüne İlişkin Muhasebe Politikasının Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme	65
3.7.3. Hasılatın Muhasebeleştirilmesine İlişkin Muhasebe Politikasının Değerlendirilmesi	66

3.8. UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar	66
3.8.1. Bankaların Tanımlanmış Fayda Planlarıyla İlgili Yükümlülükleri İçin Uyguladıkları Aktüeryal Değerleme Yöntemine İlişkin Değerlendirme.....	67
3.8.2. Bankaların Uyguladıkları Aktüeryal Varsayımlar Kapsamındaki Demografik Varsayımlar Hakkında Değerlendirme.....	68
3.8.3. Bankaların Uyguladıkları Aktüeryal Varsayımlar Kapsamındaki Finansal Varsayımlara İlişkin Değerlendirme.....	69
3.8.4. Bankaların Aktüeryal Kazanç ve Kayıplarını Diğer Kapsamlı Gelirlerine Yansıtılmalarına İlişkin Değerlendirme	69
3.9. UMS 21 Kur Değişiminin Etkileri.....	70
3.9.1. Kâr veya Zararda Muhasebeleştirilen Kur Farkları Tutarı.....	71
3.10. UMS 23 Borçlanma Maliyetleri	71
3.10.1. Bankaların İlgili Dönem Boyunca Aktifleştirdikleri Borçlanma Maliyetlerini Açıklamalarına İlişkin Değerlendirme.....	72
3.10.2. Bankaların Aktifleştirilebilecek Borçlanma Maliyeti Tutarının Belirlenmesinde Kullandıkları Aktifleştirme Oranını Açıklamaları Hakkında Değerlendirme	72
3.11. UMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları.....	72
3.11.1. Bankaların İlişkili Taraflardan Borç ve Alacakların Raporlanmasına İlişkin Değerlendirme	73
3.11.2. Banka Finansal Tablolarında İlişkili Taraflardan Gelir ve Giderlerin Sunulmasına İlişkin Değerlendirme.....	74
3.12. UMS 26 Emeklilik Fayda Planları.....	74
3.12.1. Banka Finansal Tablo Dipnotlarında Emeklilik Fayda Planlarına İlişkin Bilgi Sunulması.....	75
3.13. UMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar.....	75
3.13.1. Bankaların Özkaynak Yöntemini Uygulamalarına İlişkin Değerlendirme	76
3.13.2. Bankaların İştiraklerini ve İş Ortaklıklarını Finansal Durum Tablosunda Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme.....	77
3.13.3. Bankaların İştiraklerinden Kaynaklanan Kâr Veya Zararlarını Gelir Tablolarında Sunmalarına İlişkin Değerlendirme.....	77
3.13.4. Bankanın İş Ortaklığındaki Payı İle İlişkili Olarak Maruz Kaldığı Koşullu Borçlar ve Diğer Ortak Girişimcilerle Müşterek Maruz Kaldıkları Her Bir Koşullu Borçtaki Payı.....	78
3.14. UMS 32 Finansal Araçlar: Sunum.....	79
3.14.1. Finansal Varlıkların Sınıflarına Göre Gruplanmasına İlişkin Bilgi	79
3.14.2. Finansal Borçların Sınıflandırılmasına İlişkin Bilgi	80
3.14.3. Bankaların Finansal Varlık ve Borçlarını Netleştirilerek Sunmalarına İlişkin Değerlendirme	81
3.15. UMS 33 Hisse Başına Kazanç	82
3.15.1. Bankanın Hisse Başına Kazanç Standardına İlişkin Muhasebe Politikasını Açıklaması	82
3.15.2. Bankanın Sürdürdüğü Faaliyetler Üzerinden Adi ve Sulandırılmış Hisse Senedi Başına Düşen Kâr ya da Zarar Tutarını Açıklamalarına İlişkin Değerlendirme	83
3.16. UMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü	83
3.16.1. Banka Dipnotlarında Varlıklarda Değer Düşüklüğüne İlişkin Muhasebe Politikasının Açıklanması	84

3.16.2. Değer Düşüklükleri Gelir Tablosunda Gösterilmesi Gereken Varlıklarla İlgili Söz Konusu Değer Düşüklüklerinin Gösterilmesi	85
3.17. UMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar	86
3.17.1. Bankaların Karşılıklarını Finansal Durum Tablolarında Raporlanmaları Hakkında Değerlendirme	86
3.17.2. Bankaların Karşılıklarını Finansal Durum Tablosuna Yansıtılmaları İçin Gerekli Şartlarla İlgili Yaptıkları Açıklamalara İlişkin Değerlendirme	87
3.17.3. Bankaların Ayırdıkları Karşılıkların Tahmininde Kullanılan Yöntemlere İlişkin Değerlendirme	87
3.17.4. Her Bir Karşılık Sınıfı İçin Dönem Başı Ve Dönem Sonu Defter Değerinin Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme.....	88
3.17.5. Koşullu Varlıkların Dipnotlarda Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme	89
3.17.6. Koşullu Borçların Dipnotlarda Açıklanması Hakkında Değerlendirme	90
3.18. UMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar	90
3.18.1. Bankaların Maddi Olmayan Duran Varlıklarını İlk Muhasebeleştirmelerine İlişkin Değerlendirme	91
3.18.2. Bankaların Maddi Olmayan Duran Varlıklarını İzleyen Dönemlerde Değerlemelerine İlişkin Değerlendirme.....	91
3.18.3. Sınırlı Yararlı Ömürlü Maddi Olmayan Duran Varlıkların Hangi İtfa Yöntemi ile İtfa Edildiklerine Dair Bilginin Bulunmasına İlişkin Değerlendirme	92
3.18.4. Bankaların Sınırsız Yararlı Ömre Sahip Olan Maddi Olmayan Duran Varlıklarını İtfa Edip Etmediklerine İlişkin Değerlendirilme.....	93
3.19. UMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme	94
3.19.1. Kredi ve Alacakların İtfa Edilmiş Maliyetle Değerlenmesine İlişkin Değerlendirme	94
3.19.2. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesine İlişkin Değerlendirme	95
3.19.3. Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesine İlişkin Değerlendirme	95
3.19.4. Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıkların İtfa Edilmiş Maliyetle Raporlanmasına İlişkin Değerlendirme	96
3.19.5. Finansal Varlıkların İtfasında Kullanılan Etkin Faiz Oranı Hakkında Açıklama	97
3.19.6. Bankaların Finansal Riskten Korunma Muhasebesi Kapsamındaki Türev Ürünlerini Hangi Riskten Korunmak Amacıyla Kullanıldıkları Açıklamalarına İlişkin Değerlendirme.....	98
3.20. UFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler	99
3.20.1. Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmalarının Dipnotlarda Açıklanması	99
3.21. UFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler	100
3.21.1. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklarıyla İlgili Muhasebe Politikalarını Açıklanmalarına İlişkin Değerlendirme	100
3.21.2. Bankaların Satış Amacıyla Elde Tuttukları Duran Varlıklarını Finansal Durum Tablolarında Ayrı Bir Kalem Olarak Sınıflandırmalarına İlişkin Değerlendirme	101

3.21.3. Bankaların Satış Amacıyla Elde Tutulan Duran Varlıklarıyla İlgili Borçlarını Finansal Durum Tablolarında Ayrı Bir Kalem Olarak Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme.....	102
3.21.4. Bankaların Kapsamlı Gelir Tablolarında Sürdürülen Ve Durdurulan Faaliyet Gelirlerini Ayrı Olarak Göstermelerine İlişkin Değerlendirme.....	103
3.22. UFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar.....	103
3.22.1. Likidite Riski ve Kredi Riskinin Tanımlanması, Ölçülenmesi ve Yönetiminin Açıklanması Hakkındaki Değerlendirme	103
3.23. UFRS 8 Faaliyet Bölümleri	104
3.23.1. Hasılatın Coğrafi Bölgelere Göre Bölünmesine İlişkin Değerlendirme	105
3.24. UFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar	105
3.24.1. Bankaların Konsolidasyon İşlemi Hakkında Muhasebe Politikalarını Açıklaması	106
3.24.2. Konsolidasyon Yöntemi.....	107
3.25. UFRS 12 Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar	108
3.25.1. Bankaların Yatırım Yaptıkları İşletmeler Üzerinde Kontrol Güçlerinin Olup Olmadığını Açıklamalarına İlişkin Değerlendirme	108
3.25.2. Müşterek Anlaşmalara İlişkin Açıklamaların Yapılması.....	109
3.26. UFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü Standardı	109
3.26.1. GUD Değerleme Yöntemi.....	110
BÖLÜM IV. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	111
KAYNAKÇA.....	119
EKLER	121
EK-1	121
EK-2.....	122
EK-3.....	123
EK-4.....	124
EK-5.....	125

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Çalışmada Finansal Tabloları İncelenen Bankalar	15
Tablo 2. Araştırma Kapsamında İncelenen Standartlar	16
Tablo 3. Çalışma Kapsamına Alınmayan Standartlar	17
Tablo 4. Araştırma Kapsamında Yer Alan Bankaların Finansal Tablolarını UFRS'lere Uyumlu Hazırladıklarını Belirtmelerine İlişkin Sonuçlar	20
Tablo 5. Banka Finansal Tablolarının Ölçülmesinde Kullanılan Ölçüm Esas ya da Esaslarının Belirtilmesine İlişkin Sonuçlar	22
Tablo 6. Bankaların Muhasebe Politikalarının Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar	23
Tablo 7. Banka Finansal Tablolarda Hesap Kalemlerini Destekleyici Bilgi Bulunması	24
Tablo 8. Finansal Tablo Setinin Tam ya da Eksik Olması Hakkında Bilgi	26
Tablo 9. Finansal Durum Tablosunun Adlandırılması	27
Tablo 10. BDDK'nın Bankalara Önerdiği Finansal Durum Tablosu Formatı	30
Tablo 11. Finansal Tablolarda Sermaye Yönetim Politikaları ve Nasıl Karşılıklarının Açıklanması	32
Tablo 12. Bankaların Gelir Tabloları ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablolarını Sunmalarına İlişkin Sonuçlar	33
Tablo 13. Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunun Sunuluş Yerine İlişkin Sonuçlar	33
Tablo 14. Bankaların Giderlerini Çeşit Esasına ya da Fonksiyon Esasına Göre Ayrılmalarına İlişkin Sonuçlar	35
Tablo 15. Bankaların Diğer Kapsamlı Gelir Unsurlarını Net ya da Vergiden Önceki Tutarla Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme	36
Tablo 16. Bankaların Gelir Tablolarında Olağandışı Gelir ve Olağandışı Gider Kalemlerini Sunmalarına İlişkin Sonuçlar	37
Tablo 17. Gelir Tablosunda Netleştirme Yapılıp Yapılmamasına İlişkin Sonuçlar	38
Tablo 18. Ana Ortaklık Sahipleri ve Azınlık Paylarına İlişkin Özkaynak Değişim Tablosunda Bilgi Verilmesi	40
Tablo 19. Bankaların Özkaynak Değişim Tablolarını Diğer Finansal Tablolarıyla Eşit Derecede Öne Sahip Olarak Sunmalarına İlişkin Ulaşılan Sonuçlar	41
Tablo 20. Banka Finansal Tablolarının Raporlama Döneminin Belirtilmesine İlişkin Sonuçlar	42
Tablo 21. Finansal Tabloların Hazırlanmasında Kullanılan Para Birimi Hakkında Bilgi Verilmesine İlişkin Sonuçlar	43
Tablo 22. Bankaların Temettü Gelirlerinin Gelir Tablosunda Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar	45
Tablo 23. Banka Nakit Akış Tablolarında Nakit Akışların Faaliyetlere Göre Ayrılmasına İlişkin Sonuçlar	50
Tablo 24. Nakit Akışların Raporlanmasında Kullanılan Yönteme İlişkin Sonuçlar	50
Tablo 25. Faiz Gelirlerinin Nakit Akış Tablosunda Ayrı Olarak Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar	51
Tablo 26. Faiz Giderlerinin Nakit Akış Tablosunda Ayrı Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar	52
Tablo 27. Temettü Gelirlerinin Nakit Akış Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar	53
Tablo 28. Bankaların Temettü Giderlerini Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Sonuçlar	54

Tablo 29. Bankaların Yabancı Para Cinsinden Tuttukları Nakit ve Nakit Benzerlerinin Kur Farklarının Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Sonuçlar	55
Tablo 30. Henüz Yürürlüğe Girmemiş Bir UFSR'nin Başlığının Banka Dipnotlarında Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar	56
Tablo 31. Henüz Yürürlüğe Girmemiş Bir UFRS'nin Zorunlu Uygulama Tarihinin Banka Dipnotlarında Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar	57
Tablo 32. Finansal Tablo Onay Tarihleri ve Onaylayan Tarafların Açıklanması	58
Tablo 33. Banka Dipnotlarında Düzeltme Gerektirmeyen Olayın Finansal Etkisi veya Böyle Bir Tahminin Yapılmadığı Bilgisinin Bulunması	59
Tablo 34. Banka Finansal Tablolarında Ertelemiş Vergi Borcu ile Yükümlülüğünün Mahsup Edilmesine İlişkin Sonuçlar	60
Tablo 35. Bankaların Maddi Duran Varlıklarını İlk Kez Kaydederlerken Maliyet Değerini Baz Almalarına İlişkin Sonuçlar	62
Tablo 36. Bankaların Maddi Duran Varlıklarına Uyguladıkları Amortisman Yöntemine İlişkin Sonuçlar	62
Tablo 37. Maddi Duran Varlıkların Faydalı Ömürlerinin Dipnotlarda Açıklanması	63
Tablo 38. Bankaların Maddi Duran Varlıklarının Değerlemede Kullandıkları Modele İlişkin Sonuçlar	64
Tablo 39. Gelir Tablosu Kalemlerinin Özet ya da Detaylı Verilmesine İlişkin Sonuçlar	65
Tablo 40. Hasılatın Ölçülmesine İlişkin Muhasebe Politikasının Banka Dipnotlarında Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme	66
Tablo 41. Banka Finansal Tablolarında Aktüeryal Değerleme Yönteminin Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar	68
Tablo 42. Aktüeryal Varsayımlar Kapsamında Demografik Varsayımların Açıklanması	68
Tablo 43. Aktüeryal Varsayımlar Kapsamında Finansal Varsayımların Açıklanması	69
Tablo 44. Aktüeryal Kazanç ve Kayıpların Diğer Kapsamlı Gelir Unsuru Olmasına İlişkin Sonuçlar	70
Tablo 45. Kur Çevrim Farklarının Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunda Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar	71
Tablo 46. İlişkili Taraflardan Borç ve Alacakların Banka Finansal Tablolarında Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar	73
Tablo 47. İlişkili Taraflardan Gelir ve Giderlerin Ayrı Raporlanması	74
Tablo 48. Finansal Tablo Dipnotlarında Emeklilik Fayda Planlarına İlişkin Bilgi Sunulup, Sunulmadığı Hakkında Bilgi	75
Tablo 49. Bankaların İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlarını Özkaynak Yöntemine Göre Raporlamalarına İlişkin Sonuçlar	76
Tablo 50. Bankanın İş Ortaklığındaki Payı ile İlişkili Olarak Maruz Kaldığı Koşullu Yükümlülükler ve Diğer Ortak Girişimcilerle Müştereken Maruz Kaldıkları Her Bir Koşullu Yükümlülükteki Payı Hakkında Bilgiyi Sunmasına İlişkin Sonuçlar	78
Tablo 51. Bankaların Finansal Varlıklarını Sınıflandırması ve Sınıflandırma Yerlerine İlişkin Sonuçlar	80
Tablo 52. Finansal Borçların Finansal Tablolarda Sunumuna İlişkin Değerlendirme	81
Tablo 53. Bankaların Hisse Başına Kazanç Standardına İlişkin Muhasebe Politikalarını Açıklamaları	82
Tablo 54. Adi ve Sulandırılmış Hisse Başına Kazancın Sunulmasına İlişkin Sonuçlar	83

Tablo 55. Varlıklarda Değer Düşüklüğüne İlişkin Muhasebenin Açıklanması	84
Tablo 56. Değer Düşüklüğü Gelir Tablosunda Gösterilmesi Gereken Varlıklara İlişkin Değer Düşüklüğünün Gelir Tablosunda Gösterilmesi	85
Tablo 57. Karşılıkları Finansal Durum Tablosunda Raporlanması	86
Tablo 58. Karşılıkların Finansal Durum Tablosunda Raporlanmasına İlişkin Şartların Açıklanması.....	87
Tablo 59. Karşılıklara İlişkin Tahmin Yönteminin Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar.....	88
Tablo 60. Her Bir Karşılık Sınıfı İçin Dönem Başı ve Dönem Sonu Defter Değerinin Gösterilmesi	88
Tablo 61. Koşullu Varlıkların Dipnotlarda Açıklanması	89
Tablo 62. Koşullu Borçların Dipnotlarda Açıklanması.....	90
Tablo 63. Maddi Olmayan Duran Varlıkların İlk Muhasebeleştirmelerinin Maliyetle Yapılması	91
Tablo 64. Maddi Olmayan Duran Varlıklar İçin İzleyen Dönemlerde Kullanılan Değerleme Yöntemi	92
Tablo 65. Maddi Olmayan Duran Varlıklardan Sınırlı Ömre Sahip Varlıkların İtfasında Kullanılan Yöntemler.....	92
Tablo 66. Sınırsız Yararlı Ömrü Olan Maddi Olmayan Duran Varlıkların İtfa Edilip Edilmedikleri Hakkında Değerlendirme	93
Tablo 67. Kredi ve Alacakların İtfa Edilmiş Maliyet Yöntemiyle Değerlenmesine İlişkin Değerlendirme.....	94
Tablo 68. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr ya da Zarara Yansıtılan Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesi.....	95
Tablo 69. Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesi.....	96
Tablo 70. Bankaların Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıklarını Değerleme Yöntemlerine İlişkin Sonuçlar	96
Tablo 71. İtfa Edilmiş Maliyet Yönteminde Uygulanan Etkin Faiz Oranı Hakkında Dipnotlarda Bilgi Verilmesi	97
Tablo 72. Bankaların Türev Ürünleri Hangi Finansal Riskten Korunmak Amacıyla Kullanıldıklarını Açıklamalarına İlişkin Sonuçlar	98
Tablo 73. Hisse Bazlı Ödemelerin Detaylarının Dipnotlarda Paylaşılmasına İlişkin Sonuçlar.....	99
Tablo 74. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklara İlişkin Muhasebe Politikalarını Açıklanmalarıyla İlgili Sonuçlar	100
Tablo 75. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklarını ve Durdurulan Faaliyetlerini Finansal Durum Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Göstermelerine İlişkin Sonuçlar.....	101
Tablo 76. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıkları ile İlgili Borçlarını Finansal Durum Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Göstermelerine İlişkin Sonuçlar.....	102
Tablo 77. Bankaların Likidite Riskleri Hakkında Detay Bilgi Sunmaları Hakkında Sonuçlar.....	104
Tablo 78. Dipnotlarda Hasılatın Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımının Açıklanması	105
Tablo 79. Banka Dipnotlarında Konsolidasyona İlişkin Muhasebe Politikalarının Açıklanması.....	107
Tablo 80. Banka Dipnotlarında Uygulanan Konsolidasyon Yöntemlerinin Açıklanması.....	107

Tablo 81. Bankaların Finansal Tablo Dipnotlarında Başka Bir İşletmedeki Kontrol Güçleri ve Önemli Etkilerinin Açıklamaları	109
Tablo 82. Bankaların Finansal Tablo Dipnotlarında Gerçeğe Uygun Değer Yöntemlerini Açıklamalarına İlişkin Sonuçlar	110

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AMB	Avrupa Merkez Bankası
BDDK	Bankacılık Dzenleme ve Denetleme Kurulu
KAYİK	Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar
KGK	Kamu Gzetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TMSK	Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
UFRS	Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
UMS	Uluslararası Muhasebe Standartları
UMSK	Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi

GİRİŞ

İşletmenin gerek içinde gerekse dışında yer alan işletme ile ilgili kişiler işletmenin finansal açıdan durumunu ve faaliyet sonuçlarını görebilmek adına işletme faaliyetleri hakkında bilgiye gereksinim duyarlar. Bu gereksinimin karşılanabilmesi için muhasebeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Eğer işletme, kendi özelliklerini ve almak istediği sonuçları gözeterek muhasebe sistemini düzenlerse, bu sistem kullanıcılara bilgi sağlamanın yanında, faaliyetleri kontrol edebilme, yorum yapabilme ve öngörüle bulunabilme imkânlarını da sağlayacaktır.

Muhasebenin ürettiği bilgiyi doğru şekilde analiz edebilen ve bu analiz sonucunda fırsatları görüp değerlendirebilen işletmeler için, hedeflerine ulaşmak şüphesiz daha kolay olacaktır.

Bilim ve teknolojinin hızlı gelişimi muhasebe uygulamalarında da etkilerini göstermektedir. Küreselleşmenin farklı ülkeler arasında ticaret faaliyetlerini kolaylaştırıyor olması, işletmeleri kendi ülkeleri dışında da faaliyette bulunmaya yöneltmektedir.

Bu yönelim, işletmenin ürettiği muhasebe bilgisi ile ilgilenen iç ve dış kullanıcı sayılarını artırmaktadır. Farklı ülkelerde faaliyette bulunan işletmeler, farklı ülkelerden farklı kullanıcılara muhasebe bilgilerini sunmak durumunda kalmaktadırlar.

Kuşkusuz bu gelişim, kullanıcılar için de bir takım zorlukları meydana getirmektedir. Örneğin farklı ülkelerden işletmelerin finansal tablolarını incelemesi gereken bir kişinin, farklı muhasebe uygulamaları nedeniyle tabloları anlamakta güçlük çekmesi muhtemeldir.

Bu ve benzeri zorlukları ortadan kaldırmak ve farklı ülkelerde ortak bir muhasebe çatısı oluşturabilmek adına 1973 yılında UMSK (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu) kurulmuştur.

Kuruluş gayesini, farklı ülkelerde hazırlanıyor olsalar da, öznellikten uzak, farklı kullanıcılar için anlaşılması kolay, karşılaştırılabilir finansal tabloların hazırlanabilmesi için

ortak bir uygulama setinin hazırlanması olarak belirleyen UMSK, UMS (Uluslararası Muhasebe Standartları) ve UFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları) oluşturup, tüm dünyada kullanılır hale getirmek üzere çalışmalar yapmaktadır.

UMSK'nın faaliyet sonuçlarının farklı ülkelerde benimsenebilmesi için ülke yönetimlerinin bu faaliyetlere destek olacak kanunlar oluşturmaları büyük önem taşımaktadır. Aksi halde UMSK'nın çalışmaları öneri niteliğinde olmanın dışına geçememektedir.

Bu konuda atılan önemli adımlardan biri Avrupa Birliği'nin 2002 yılında aldığı karardır. Avrupa Birliği söz konusu kararı ile üyesi olan ülkelerde menkul kıymetleri borsalarda alınıp satılan işletmelerin 2005 yılında başlamak üzere UMSK'nın yayınladığı, UMS ve UFRS'lerle uyumlu olarak düzenlemeleri yönünde bir şart getirmiştir.

Her ne kadar birliğe üye olmasa da Türkiye de Avrupa Birliği'nin bu kararına paralel olarak söz konusu standartlara uygun finansal tabloların düzenlenmesini sağlamak amacıyla adımlar atmıştır.

1999 yılında TMSK (Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu), kamu tüzel kişiliğinde ve özerk bir yapıya sahip olarak kurulmuştur. Konuyla ilgili birçok kuruluştan üyenin katılımıyla oluşturulan kurul UMS ve UFRS'lerin ülkemizde yaygın kullanımı sağlamak amacıyla çevirilerini yapmıştır.

İlerleyen yıllarda TMSK'nın yerine KGK (Kamu Gözetim Kurumu) kurulmuştur. KGK amacını, "yatırımcıların çıkarlarını ve denetim raporlarının doğru ve bağımsız olarak hazırlanmasına ilişkin kamu yararını korumak ile doğru, güvenilir ve karşılaştırılabilir finansal bilginin sunumunu sağlamak" olarak açıklamaktadır (2011, s. 2).

KGK, 2015 yılı itibari ile 14 Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS), 28 Türkiye Muhasebe Standardı (TMS) ve 23 standarda ilişkin yorum yayınlamıştır.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları bazlı bu araştırmada; Türkiye, Almanya, İngiltere, Fransa, İsveç ve İtalya'dan oluşan 6 ülkeden 6 bankaya ait 2014 yılı

finansal tablo seti incelenerek ülkelerin bankacılık sektörlerinin Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına uyum düzeyleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışma 4 bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde uluslararası muhasebe ve finansal raporlama ve bankacılık sektöründe uluslararası finansal raporlama konuları incelenmiş, literatür çalışması sonuçları açıklanmıştır.

İkinci bölümde, araştırmanın amacı, örnekleme, metodolojisi, kapsamı, kapsadığı dönem ve kısıtları açıklanmıştır.

Üçüncü bölümde, araştırma sonucunda ulaşılan bulgular, standartlar kapsamında sınıflandırılarak ortaya konulmuştur.

Çalışmanın son bölümünde ise araştırmanın sonuçları ve öneriler tartışılmıştır.

BÖLÜM I. ULUSLARARASI MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA

Çalışmanın ilk bölümünde uluslararası muhasebe ve finansal raporlamanın gelişim süreci ve bankalarda uluslararası finansal raporlama konusundaki güncel durum incelenmiştir.

1.1. Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlamanın Gelişimi

Kaçmazoğlu küreselleşmeyi, “dünya ölçeğinde ekonomik, siyasal ve kültürel bütünleşme, fikirlerin, görüşlerin, pratiklerin, teknolojilerin küresel düzeyde kullanılması, sermaye dolaşımının evrenselleşmesi, ulus- devlet sınırlarını aşan yeni ilişki ve etkileşim biçimlerinin ortaya çıkması, mekanların yakınlaşması, dünyanın küçülmesi, sınırsız rekabet, serbest dolaşım, pazarın dünya ölçeğinde büyümesi ve ulusal sınırların dışına çıkması, kısaca dünyanın tek pazar haline gelmesi” olarak tanımlamaktadır (2002, s. 44).

Hızla artan küreselleşme, işletme bünyesinde üretilen finansal tabloların sundukları bilgiye farklı ülkelerden kullanıcıların ihtiyaç duyar hale gelmelerine neden olmuştur. Bu durumun bir sonucu olarak farklı ülkelerde faaliyette bulunan ya da farklı ülkelerden yatırım bekleyen işletmelerin sunacakları muhasebe bilgisinin tüm kullanıcıların bilgi ihtiyacını karşılar nitelikte olması gerekmektedir.

Tüm bu nedenlerle farklı ülkelerdeki farklı muhasebe uygulamalarının uyumlaştırılması büyük önem taşımaktadır.

Nobes ve Parker’a göre uyumlaştırma, “muhasebe uygulamaları arasında karşılaştırılabilirliği artırmak amacıyla, farklılık derecelerine sınırlar koymaktır” (2008, s. 75).

Uyumlaştırma (süreç) iki ya da daha fazla konu arasındaki farklılıkları azaltarak uyumluluğu artırmaya çalışır (Emenyonu & Adhikari , 1998)

Son yıllarda uyumlaştırma kelimesiyle aynı anlamda yakınsama (convergence) kelimesinin de kullanıldığı görülmektedir.

Deegan ve Unerman, “tüm borsalar tarafından tanınan uluslararası bir standartlar setinin, yatırımcılarını korumak isteyen yabancı borsalara ulusal raporlarını hazırlarken para ve zaman tasarrufu sağlayacağına” dikkat çekmişlerdir(Deegan 2013).

Raporlama ve sunuma ilişkin uluslararası ortak bir dil oluşturmak adına 1973 yılında UMSK kurulmuştur.

UMSK'nın bilinirliğini artıran en önemli olay Avrupa Birliği Komisyonu'nun 1990 yılında UMSK' ya dahil olması ve 2002 yılında aldığı kararla birlik üyesi ülkelerdeki menkul kıymetleri borsalarda işlem gören işletmeleri UMSK'nın yayınladığı standartlara uygun finansal tablolar hazırlamaları konusunda yönlendirmesidir.

Finansal tabloların hazırlanıp, sunulması ve karşılaştırılabilirliklerinin sağlanmasına yönelik Avrupa Birliği direktifleri, 1978 yılında yayınlanan 4 no'lu direktif (78/660/EEC) ve 1983 yılında yayınlanan 7 no'lu direktiftir (83/349/EEC).

4 no'lu direktif konsolide olmayan finansal tablolara ilişkin hükümler içerirken, 7 no'lu direktif konsolide finansal tablolara ilgili hükümleri içermektedir.

Bu iki direktif uzun yıllar finansal tablo içerikleri, hazırlanmaları ve sunulmaları bakımından temel düzenlemeler olmuşlardır.

2002 yılında Avrupa Birliği 1606/2002 sayılı bir direktif yayınlayarak menkul kıymet piyasalarına kayıtlı işletmelerin 2005 yılından itibaren UFRS uyumlu finansal tablolar hazırlamaları gerektiğini hükme bağlamıştır. Şüphesiz menkul kıymet piyasalarına kayıtlı işletmeler arasında bankalar da yer almaktadır.

Baddevithana, tez çalışmasında, bu kararın altında şu iki nedenin yatmakta olduğunu belirtmektedir:

- Avrupa' da yer alan organize piyasaların işleyişinde verimliliği artırmak,

- Bu artış ile Birlik ülkelerindeki ekonomik seviyeyi yükseltmek (2012).

Konuya ilişkin son Avrupa Birliği direktifi 26 Haziran 2013 tarihinde yayınlanan direktiftir. Bu direktif daha önce 1978 ve 1983 yıllarında yayınlanan 4 no'lu ve 7 no'lu direktifleri tek direktif altında toplamının yanında 2002 yılında yayınlanan direktifle ilgili de önemli bilgiler içermektedir.

Son direktif ile Avrupa Birliği muhasebe ve denetim ile şirketler hukuku kapsamında AB mevzuatını daha kolay anlaşılır hale getirmeyi ve bu konudaki uygulamaları kolaylaştırmayı amaçlamıştır. Bu direktif özellikle küçük ve orta büyüklükteki işletmeler (KOBİ'ler) için raporlamayı basitleştirecek ve denetimi kolaylaştıracak hükümler içermektedir.

Direktif özellikle mikro¹ segmentli işletmeler için kısaltılmış özet bilanço hazırlama, kısaltılmış özet kâr/ zarar tablosu hazırlama, yıllık faaliyet raporları ve dipnot açıklamaları zorunluluğundan muaf olma gibi basitleştirici hükümler içerse de bankaların da dahil olduğu kamu yararını ilgilendiren kuruluşlar (KAYİK) için bu hükümlerin geçerli olmadığını belirtmektedir.

Bununla birlikte direktifle KAYİK statüsündeki işletmeler için,

- Faaliyette buldukları sektör ya da coğrafi bölgeyi baz alarak bölümlenme yapma,
- Finansal tablo denetimlerini yapan denetim şirketlerine bu denetim karşılığında ödedikleri tutarları açıklama zorunluluğu getirilmiştir.

Birliğe üye olmak üzere aday statüsünde bulunan Türkiye'de de direktife paralel şekilde Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) 2002 yılında "Muhasebe Standartları Hakkında Tebliğ Taslağı" olarak hazırladığı bir metni Maliye Bakanlığı, sektör kuruluşları ve akademisyenlere görüşlerini almak üzere sunmuş ve gelen görüşleri de değerlendirerek aynı

¹ Mikro işletmeler, direktife göre aşağıdaki üç kriterden 2'sini sağlayan işletmelerdir.

1. Bilanço büyüklüğü 350.000 Avrodan az ya da 350.000 Avroya eşit
2. Yıllık ciroları 700.000 Avrodan az ya da 700.000 Avroya eşit
3. Çalışan sayısı 10 ya da 10'dan az

yıl menkul kıymet piyasalarında kayıtlı bulunan işletmelerin UFRS uyumlu finansal raporlama yapmalarını sağlamak amacıyla 33 standardı yayınlamıştır.

SPK, 01 Ocak 2005 tarihinden sonra sona eren ilk ara mali tablolarla başlamak üzere, menkul kıymetleri borsalarda işlem gören işletmelere, finansal tablolarını UFRS'lere uygun olarak hazırlama yükümlülüğü getirmiştir.

Daha sonra, UFRS'lerin tüm Türkiye'de yaygın olarak kullanılmasının sağlanması amacıyla TMSK (Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu) kurulmuştur. Kurul, standartları Türkçe olarak yayınlamıştır.

TMSK'nın yürütmekte olduğu faaliyetlerin bağımsız denetim faaliyetlerinin denetimini de kapsayacak şekilde geliştirilmesi ve kurulacak yeni bir kurumun çatısı altında toplanmasının kararlaştırılması sonrasında KGK(Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu) kurulmuştur. KGK, TMSK'nın faaliyette olduğu dönemde sunduğu tüm standartların kabul ederek faaliyetlerine başlamıştır.

Birçok ülke tarafından finansal raporların hazırlanışında ve sunuluşunda standartlaşmanın gerekliliği kabul edilmiş olsa da uyumlaştırma önünde engel teşkil edebilecek görüşler de bulunmaktadır.

Bu görüşler temelde ülkeler arasında muhasebe uygulamaları açısından büyük farklılıklar olmasına dayanmaktadır. Standartları uygulamaya sokmak için katlanılacak maliyet, yasal düzenlemeler üzerinde değişiklik yapmanın zorluğu ve değişimi kabul etmekte zorlanan geleneksel anlayışa bağlı kalma isteği muhasebe uygulamalarının uyumlaştırılmasının önünde engel niteliğindedirler.

1.2. Bankacılık Sektöründe Uluslararası Finansal Raporlama

Kuzey İtalya'da bir masa üzerine koydukları para ile borç alıp borç veren insanların ilk bankacılık faaliyetlerini gerçekleştirdikleri ve banka kelimesinin de burada kullanılan masa (İtalyanca banco) kelimesinden geldiği düşünülmektedir.

Bankalar fonlarını güvenli ve gelir getirecek şekilde değerlendirmek isteyen fon fazlası olanlardan topladıkları fonları, fon ihtiyacını karşılamak üzere belli miktarda faiz ve/veya komisyon ödemeye razı fon eksikliği olanlara aktaran kuruluşlardır.

Bankalar bu faaliyetlerinin yanı sıra müşterilerine fon transferi sağlamak, ödeme yapma imkânı sunmak, emanetlerini kabul etmek gibi birçok hizmeti de vermektedirler.

Ekonomik açıdan bakıldığında bankalar, fon aktarma fonksiyonları ve kaydi para yaratma fonksiyonları ile ekonominin büyümesine yardımcı olmaktadır. Bu işlevlerinin yanında finansal sistemin önemli kuruluşları arasında bulunmaları, devletin ekonomi ve maliye politikalarını uygulamasına yardımcı olmaları bankaları önemli kuruluşlar haline getirmektedir.

Bankaların bu işlevleri, bankacılık faaliyetlerinin izlenmesinin önem ve gerekliliğini de ortaya koymaktadır. Ekonominin bu önemli kuruluşlarının yaşayacağı olumsuzluklar, diğer işletmelerin yaşayacakları olumsuzluklardan farklı olarak daha büyük olumsuz etkiler yaratabilecek ve ülke ekonomilerine zarar verebilecek nitelikte olacaktır.

Dünyanın ekonomik geçmişine bakıldığında, bankacılık sisteminin yaşadığı krizlerin, ülke ekonomilerini, hatta küreselleşmenin de etkisiyle, neredeyse tüm dünyayı etkiler hale gelebildiği kolaylıkla görülebilmektedir.

Yapılan çalışmalar göstermektedir ki, güvenilir kamuoyu açıklamaları, düzenleyici otoritelerin ve piyasa katılımcılarının bankayı izleyebilme ve banka davranışları üzerinde etki kurabilme yetisini artırmaktadır (Bushman, 2014)

UFRS'lerin uygulanması, ekonomideki fonksiyonları ve finansal tablolarının birçok kullanıcı tarafından kullanılıyor olması sebebiyle bankalar için de büyük önem arz etmektedir.

Bu durum bankalar tarafından bilindiğinden Avrupa'da, bankacılık sektörü UFRS'leri gönüllü olarak uygulayan başlıca sektörler arasında yer almıştır. Her ne kadar Avrupa Birliği UFRS'lerin uygulanışı için 2002 yılında sunduğu direktifle ilk uygulamanın

2005 yılında yapılacağını belirtmiş olsa da Avrupa bankaları arasında söz konusu tarihlerden önce de UFRS'lere uyumlu finansal tablolar sunan bankaların bulunduğu görülmektedir.

Türkiye’de, Sermaye Piyasası Kanunu, bankalar, sigorta şirketleri için, kendi özel kanunları olması sebebiyle, muhasebe uygulamaları, mali tabloların hazırlanması ve raporlanması konularında kendi özel kanun hükümlerini uygulamaları konusunda bağlayıcı olmadığından bankalar için Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) düzenlemeler yapmıştır.

BDDK, ilk olarak 22 Haziran 2002 tarihli ve 24793 sayılı Resmi Gazete’ de “Muhasebe Uygulama Yönetmeliği” ile bankacılık sektörünün uygulaması gereken 17 standardı yürürlüğe koymuştur.

Gelinen noktada Türkiye’ de bankaların finansal tablolarını hazırlarken ve sunarken hangi kuruluşun direktiflerini dikkate alacakları BDDK’nın 2007 yılında yayınladığı genelge ile şu şekilde açıklamıştır:

“Bankaların konsolide finansal tablolarının Bankaların Muhasebe Uygulamalarına ve Belgelerin Saklanması İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile bu yönetmeliğe istinaden çıkarılan Bankaların Konsolide Finansal Tablolarının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ hükümleri çerçevesinde ve Türkiye Muhasebe Standartlarının Uygulanması suretiyle hazırlanması gerekmektedir.”

Bankalar Kanunu 27. maddesinde bankaların uygulayacakları muhasebe esasları ve hazırlayacakları finansal tablolara ilişkin olarak aşağıdaki açıklamayı yapmaktadır:

“Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun ve kuruluş birliklerinin görüşü alınmak suretiyle Kurulca belirlenecek usul ve esaslara uygun olarak muhasebe sistemlerinde tek düzeni uygulamak; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca yayımlanan muhasebe ve finansal raporlama standartlarına uygun olarak tüm işlemlerini gerçek mahiyetlerine uygun surette muhasebeleştirmek ve finansal raporlarını bilgi edinme ihtiyacını karşılayabilecek biçim ve içerikte, anlaşılır, güvenilir ve

karşılaştırılabilir, denetime, analize ve yorumlamaya elverişli, zamanında ve doğru şekilde düzenlemek zorundadır.”

Uygulama örnekleri incelendiğinde Türkiye’deki bankaların finansal tablolarını, UFRS uyumlu konsolide finansal tablolar ve BDDK direktiflerine uyumlu konsolide finansal tablolar olarak iki şekilde sundukları görülmektedir.

1.3. Literatür Çalışması

Literatürde yer alan, işletmelerin ve bankaların finansal tablolarının UFRS'lere uyumu konusundaki önemli çalışmalar bu kısımda incelenmiştir.

Meek ve diğerleri, İngiltere, Amerika ve Avrupa kıtasından çeşitli firmaların yıllık finansal tabloları üzerinde, belirledikleri 85 endeksle yaptıkları çalışma sonucunda bilgi çeşidine göre açıklama içeriklerinin değişiklik gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır (Meek, Roberts, Gray, & Sidney, 1995).

Botosan, 122 firmanın finansal tabloları üzerinde yaptığı çalışmada, sayısal bilgilerin sözel bilgilere göre daha ağırlıklı olduğu bir endeks oluşturmuş ve düşük özsermaye maliyeti ile açıklama düzeyi arasında bir ilişki bulunduğu sonucunu açıklamıştır (1997).

Botosan, 2002 yılında bu çalışmasını, özsermaye maliyeti, yatırımcı ilişkisi faaliyetleri ve açıklama seviyesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymak üzere yenilemiş, öz sermaye maliyeti ile yatırımcı ilişkisi faaliyetleri arasında bir ilişki bulamamıştır (Botosan, 2002).

Depoers, 102 Fransız firmanın 1995 yıllık finansal tabloları üzerinde yaptığı çalışmada gönüllü yapılan açıklamaların, işletme büyüklüğü, yurtdışında faaliyette bulunma gibi değişkenlerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır (2000).

Street ve Bryant, yaptıkları çalışmada Amerikan borsalarında işlem görmekte olan ve görmekte olmayan firmalardan belirledikleri çalışma grubunun 1998 yılı finansal tablolarını inceleyerek, borsada işlem gören firmaların görmeyenlere göre dipnot açıklama uyum düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Aynı çalışmada işletmenin büyüklüğü ve işletme kârlılığının standartların getirdiği dipnot açıklama kriterlerine uyum konusunda etkisi olmadığı vurgulanmıştır (Street & Bryant, 2000).

Street ve Gray, ACCA (Association of Chartered Certified Accountants-Yeminli Mali Müşavirler Derneği) sponsorluğunda dünya genelinde rastgele belirledikleri firmaların finansal tabloları üzerinde yaptıkları çalışma sonucunda standartlara uyum ile büyük

denetim firmaları tarafından denetlenmek, şirketin ikamet ettiği ülke gibi durumlar arasında ilişki bulunduğu, Çin’de ikamet eden firmaların uyum düzeyleri yüksek iken, Fransa’da ikamet eden firmaların uyum düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Street & Gray, 2002).

Çankaya, Türkiye, Rusya ve Çin’de faaliyette bulunan ve aynı zamanda New York Borsası’na kote 3 büyük şirketin finansal tabloları üzerinde yaptığı analizle Türkiye ve Çin’in ulusal muhasebe standartlarının UFRS’lerle büyük benzerlikleri olduğu, Rusya’da ise devletin ekonomik reformlar üzerinde etkisinin büyük oluşu nedeniyle UFRS’lere uyum konusunda başarısız bir uyum durumunun bulunduğu sonucuna varmıştır (2007).

Glaum ve Street, Alman borsasında hisse senetleri işlem gören firmalardan 100 UFRS uygulayan, 100 US GAAP uygulayan firmanın finansal tablolarında, kabul ettikleri standartlara uyum düzeyleri üzerinde çalışma yapmışlar ve uyum düzeylerinin %41.6 ile %100 arasında değiştiği, ortalamanın %83.7 olduğu ve UFRS’lere uygun finansal tablo hazırlayan şirketlerin uyum düzeylerinin US GAAP’ e uygun finansal tablo hazırlayan firmalara göre daha düşük olduğu sonucuna varmışlardır (2003).

Daske ve Gebhart finansal tablolar üzerinde yaptıkları çalışmalarla UFRS’leri gönüllü ya da zorunlu olarak uygulayan Avusturya, Almanya ve İsviçre firmalarının raporlama kalitelerinin arttığı sonucuna varmışlardır (2006).

Barth, Landsman ve Lang, 21 ülkeden seçtikleri finansal tablolar üzerinde yaptıkları çalışmalarında UFRS’lere göre hazırlanan finansal tablolarda muhasebe kalitesinin yükseldiği, kâr yönetiminin azaldığını belirtmişlerdir (2008).

Armstrong ve diğerleri, UFRS’lerin uygulanmasının etkilerini, gözlemlemek amacıyla 18 Avrupa ülkesinden 3265 firma üzerinde yaptığı çalışmada, firmaların borsadaki tepkilerinin, UFRS’lere uygun finansal tabloların hazırlanması durumunda bilgi kalitesinin artacağı ve asimetrik bilginin azalacağı şeklindeki yatırımcı beklentileri ile uyumlu olduğu sonucuna ulaşmıştır (2010).

Ramanna ve Sletten Avrupa yer almayan 102 ülkenin 2002-2007 yılındaki verilerini inceleyerek, güçlü ülkelerin UFRS'leri uygulamak konusunda ve IASB içinde görev almak konusunda daha az gönüllü oldukları sonucuna varmışlardır (2009).

Hossfeld, UFRS' lere uygun olarak finansal tablo hazırladıklarını belirten, 11 farklı ülkeden 26 Avrupa bankasının 2000-2001-2002 yıllarına ait finansal tablolarını incelemiş ve karşılaştırılabilirlik konusunda iyileşmeler görülse de ciddi eksiklerin olduğu sonucuna varmıştır (2004).

Woods ve Marginson, FRS 13 olarak yayınlanan İngiliz muhasebe standardının etkilerini görebilmek için 9 İngiliz bankasının finansal tabloları üzerinde yaptıkları çalışmada, finansal tablo açıklamalarının kullanıcılar açısından yetersiz olduğu sonucuna varmışlardır (2004)

2003 yılında BIS (Bank Of International Settlements- Uluslararası Ödemeler Bankası) tarafından, uluslararası faaliyette bulunan 54 bankanın finansal tabloları üzerinde yapılan incelemede, finansal tabloların finansal durumu açıklama seviyelerinin yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Ahmed ve Dey, Bangladeş' te faaliyet gösteren 148 bankadan 122 bankanın finansal tabloları üzerinde yaptıkları çalışmada, bankaların 2002- 2006 yılları arasında yayınladıkları finansal tabloları incelemişler ve belirledikleri 144 maddeden oluşan endeksi baz alarak, en yüksek açıklama seviyesine sahip banka ve en düşük açıklama seviyesine sahip bankayı belirlemişlerdir (2010).

BÖLÜM II. ARAŞTIRMA

2.1. Çalışmanın Amacı

Bankaların çalışan sayılarının çokluğu, bir ya da birden fazla ülkede faaliyette bulunmaları, bankalara mevduat yatıran ve bankalardan kredi kullananlarının sayısının fazla olması, ekonomideki önemleri gereği denetim otoriteleri tarafından izlenmeleri gibi nedenlerle bankaların sundukları finansal tablolar birçok kullanıcı tarafından takip edilmektedir.

Bushman'a göre, "güvenilir kamuoyu açıklamaları, düzenleyici otoritelerin ve piyasa katılımcılarının bankayı izleyebilme ve banka davranışları üzerinde etki kurabilme yetisini artırmaktadır (2014).

Bu çalışmanın amacı Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, İsveç ve Türkiye merkezli olarak faaliyette bulunan 6 bankanın finansal raporlarının incelenmesi, 26 muhasebe ve finansal raporlama standardı çerçevesinde değerlendirilmesi ve böylelikle bankaların muhasebe politikaları, muhasebeleştirilmeye ilişkin ölçümleri, değerlendirme kriterleri ve açıklama ile sunumları hakkında bir durum tespiti yapmaktır.

2.2. Çalışmanın Örnekleme

Bu çalışma, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, İsveç ve Türkiye' den ülke karakteristiğini yansıtacak 1'er bankanın finansal tabloları incelenerek hazırlanmıştır. Araştırma kapsamında yer alan ülkeler, AMB(Avrupa Merkez Bankası) verilerine göre 2014 yılı bankacılık sektörü aktif büyüklükleri en yüksek 4 Avrupa ülkesi olan Almanya, Fransa, İngiltere ve İtalya ile İskandinav ülkelerindeki banka finansal tablo yapısı üzerinde de inceleme yapabilmek amacıyla çalışma kapsamına alınan İsveç ve ülkemiz Türkiye'dir. Bu seçim, çalışmanın Batı, Orta, Kuzey ve Güney Avrupa ile ülkemiz bankalarının finansal tablolarını karşılaştırma imkânı da sunmasını sağlamaktadır.

Araştırmada, seçilen her ülkeden, 1 banka belirlenmiş ve bu bankanın finansal tabloları üzerinde çalışılmıştır. Bankalar, ülke karakteristiğini yansıtacak nitelikteki, ticari bankalardır. Türkiye dışında tüm ülkelerin bankaları FSB² (Financial Stability Board- Finansal İstikrar Kurulu) tarafından belirlenen G-SIB³ bankalar (Global Systemically Important Banks- Küresel Sistemdeki Önemli Bankalar) listesinde yer alan bankalardır. G-SIB bankalar listesi BCSB⁴ ve FSB tarafından hazırlanmaktadır.

Araştırma kapsamında yer alan bankalar **Tablo 1**'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Çalışmada Finansal Tabloları İncelenen Bankalar

Almanya	Commerz Bank
Fransa	BNP Paribas Bank
İngiltere	HSBC Bank
İtalya	Uni Credit Bank
İsveç	Nordea Bank
Türkiye	İş Bankası

2.3. Çalışmanın Metodolojisi

Araştırma kapsamında belirlenen 104 adet kriterin bir bölümü standartların gerekli gördüğü açıklamanın var ya da yok oluşuna göre, varsa “1”, yoksa “0” verilerek değerlendirilirken, bir bölümü de yapılan açıklamaların içeriği ile ilgili olduğundan sözel olarak değerlendirilmiştir. Böylelikle örnekleme yer alan banka finansal tablolarının hem şekil hem de içerik olarak UFRS’ler ile uyum içinde olup olmadıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

² FSB (Finansal İstikrar Kurulu) :2009 G-20 toplantısı sonrasında, global finansal sistemi gözlemek ve tavsiyelerde bulunmak amacıyla kurulmuştur.

³ G-SIB: Global Sistemin Önemli Bankaları

⁴ BCSB (Basel Committee on Banking Supervisor) : Basel Bankacılık Denetimi Komitesi

2.4. Çalışmanın Kapsamı

2014 yılı standartlar seti toplam 13 UMS, 28 UFRS olmak üzere 41 standarttan oluşmaktadır. Araştırma kapsamına alınan standartlar **Tablo 2'**de belirtilmiştir.

Tablo 2. Araştırma Kapsamında İncelenen Standartlar

UMS 1	Finansal Tabloların Sunuluşu
UMS 7	Nakit Akış Tabloları
UMS 8	Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar
UMS 10	Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar
UMS 12	Gelir Vergileri
UMS 16	Maddi Duran Varlıklar
UMS 18	Hasılat
UMS 19	Çalışanlara Sağlanan Faydalar
UMS 21	Kur Değişiminin Etkileri
UMS 23	Borçlanma Maliyetleri
UMS 24	İlişkili Taraf Açıklamaları
UMS 26	Emeklilik Fayda Planlarında Muhasebeleştirme ve Raporlama
UMS 28	İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar
UMS 32	Finansal Araçlar: Sunum
UMS 33	Hisse Başına Kazanç
UMS 36	Varlıklarda Değer Düşüklüğü
UMS 37	Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar
UMS 38	Maddi Olmayan Duran Varlıklar
UMS 39	Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme
UFRS 2	Hisse Bazlı Ödemeler
UFRS 5	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler
UFRS 7	Finansal Araçlar: Açıklamalar
UFRS 8	Faaliyet Bölümleri
UFRS 10	Konsolide Finansal Tablolar
UFRS 12	Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar
UFRS 13	Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü

Tablo 2'de de görüleceği üzere 26 standart çalışma kapsamında incelenmiştir. Kapsama alınmayan standartlar ise **Tablo 3'** te gösterilmektedir.

Tablo 3. Çalışma Kapsamına Alınmayan Standartlar

UMS 2	Stoklar +
UMS 11	İnşaat Sözleşmeleri +
UMS 17	Kiralama İşlemleri +
UMS 20	Devlet Teşvikleri
UMS 27	Bireysel Tablolar
UMS 29	Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama +
UMS 34	Ara Dönem Finansal Raporlama
UMS 40	Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller +
UMS 41	Tarımsal Faaliyetler +
UFRS 1	Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması +
UFRS 3	İşletme Birleşmeleri
UFRS 4	Sigorta Sözleşmeleri
UFRS 6	Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Denetlenmesi +
UFRS 9	Finansal Araçlar
UFRS 11	Müşterek Anlaşmalar

Tablo 3'te yer alan standartlardan UMS 2 Stoklar Standardı bankaların ilgili kalemlerinin bakiyelerinin düşük olması nedeniyle çalışma kapsamına alınmamıştır.

UMS 20 Devlet Teşvikleri Standardı incelenen tüm bankaların devlet teşviklerinden faydalanmış olmamaları sebebiyle, UMS 27 Bireysel Finansal Tablolar Standardı ise bankaların bireysel finansal tablolarını yayınlamamaları nedeniyle kapsam dışı bırakılmıştır.

UMS 11 İnşaat Sözleşmeleri, UMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller, UMS 41 Tarımsal Faaliyetler, UFRS 3 İşletme Birleşmeleri, UFRS 4 Sigorta Sözleşmeleri, UFRS 11 Müşterek Anlaşmalar, UFRS 6 Maden Kaynaklarının Araştırılması ve Denetlenmesi Standartları bankaların bu tür faaliyetlerinin bulunmaması sebebiyle çalışma içerisinde incelenmemiştir.

UMS 17 Kiralama İşlemleri, UFRS 1 Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması örnekleme yer alan bankalarda bu konulara ilişkin açıklama bulunmaması, UMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama Standardı, incelenen ülkelerde yüksek enflasyon ortamının bulunmaması sebebiyle kapsam dışı bırakılmıştır.

UMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama standardı, örnekleme bankaların yıl sonu finansal tablo setleri alındığından çalışma dışında tutulmuştur.

UFRS 9 Finansal Araçlar Standardı ise incelenen finansal tablolar hazırlıktan sonra uygulanmaya başlanacağından bu çalışmada yer almamaktadır.

2.5. Çalışmanın Kapsadığı Dönem

Çalışma kapsamında yer alan bankaların finansal tablo dipnotları incelenirken, bankaların yıllık faaliyet raporlarında yer alan 31 Aralık 2014 tarihine ait finansal tablolar setleri örneklem olarak belirlenmiş ve bunlar üzerinde çalışma yapılmıştır.

2.6. Çalışmanın Kısıtları

Araştırma ile ilgili olarak 4 kısıt bulunmaktadır. Bu kısıtlardan ilki, araştırmanın yayınlanmış tüm standartları değil, 27 standardı kapsıyor olmasıdır. İkinci kısıt, her ülkeden 1 bankanın çalışmada inceleniyor olmasıdır. Üçüncü kısıt, incelenen raporlama döneminin sadece 1 yılı kapsıyor olması ve son kısıt ise seçilen bankaların büyük bankalar olmasıdır.

BÖLÜM III. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

3.1. UMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu

Finansal tabloların sunuluşu standardının amacı, standart metninde şu şekilde belirtilmiştir:

“UMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı, işletmenin genel amaçlı finansal tablolarının önceki dönemin finansal tablolarıyla ve diğer işletmelerin finansal tablolarıyla karşılaştırılmasına olanak verecek biçimde sunulması için gerekli olan temel unsurları açıklamaktır. Bu amaca ulaşmak için Standart, finansal tabloların sunuluşuyla ilgili genel kuralları, yapıyla ilgili açıklamaları ve içerikle ilgili asgari koşulları ortaya koyar.”

UMS 1, içeriği ile diğer tüm standartların uygulanmalarına ilişkin rehberlik ediyor olması sebebiyle diğer standartlardan farklılık göstermektedir.

Standart, işletmelerin hazırlamak ve sunmakla yükümlü oldukları finansal tabloları “genel amaçlı finansal tablo seti” olarak belirtmektedir.

Standart, sette yer alacak finansal tabloları tek tek belirtmesine karşın, bu tabloların nasıl düzenleneceği konusunda bir format sunmaktan kaçınmıştır. Bunun nedeni, farklı iş kollarında faaliyet gösteren işletmelerin finansal tablolarında sunacakları bilgilerin farklı önemlilik seviyelerinde olmalarıdır.

Bu standartla ilgili olarak, bankaların hazırladıkları finansal tabloların UMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu standardına uyum düzeylerini belirleyebilmek adına standart metninden hareketle 32 kriter belirlenmiş ve bankaların finansal tablolarının bu 32 kriteri ne düzeyde sağladıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

3.1.1. Bankaların, Finansal Tablolarının UFRS’lerle Uyumlu Olduğunu Belirtmelerine İlişkin Değerlendirme

Belirli bir muhasebe sistemine göre hazırlanmayan finansal tabloların kullanıcı gereksinimlerini karşılama ihtimali düşüktür. Bu nedenle finansal tabloların bir sistem çerçevesinde hazırlanması önem arz etmektedir.

İncelenen 6 ülke bankasının finansal tablo ve dipnotlarında UFRS uyumuna ilişkin açıklama yapıp yapmadıklarına ilişkin sonuçlar **Tablo 4**’ de sunulmuştur:

Tablo 4. Araştırma Kapsamında Yer Alan Bankaların Finansal Tablolarını UFRS'lere Uyumlu Hazırladıklarını Belirtmelerine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	UFRS'lere Uyum Bilgisinin Bulunması	Bilgi Bulunmaması
Türkiye	1	0
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0

İncelenen tüm bankaların dipnotlarında hazırladıkları finansal tabloların UFRS’ye uyumlu olduğuna dair bilginin yer aldığı görülmüştür.

Alman bankasının dipnotlarında finansal tabloların 16 Haziran 2002 tarihli Avrupa Birliği düzenlemelerine uygun olarak hazırlandığı belirtilmektedir. Bunun yanında UMSK’nın yayınladığı UFRS ve UFRS ile ilgili IFRIC tarafından yapılan yorumlara da uyulduğu ifade edilmektedir.

İngiliz bankasında “konsolide ve solo finansal tablolarımız AB tarafından da onaylanmış, UFRS ile uyumludur. Bazı durumlarda UMSK’nın belirlediği UFRS, AB’nin onayladığı UFRS’lerden farklılık gösterebilir. 31 Aralık 2014 finansal tablolarında AB tarafından onaylanmamış bir UFRS bulunmamaktadır.” ifadesine yer verilmiştir. Bu ifade bankanın IASB düzenlemelerinden önce AB’nin onayladığı UFRS’lere bağlı kalacağını anlatmaktadır.

İtalyan bankasının ilgili dipnotunda, finansal tabloların AB tarafından onaylanmış ve İtalyan mevzuatına dâhil edilmiş, IASB'nin yayınladığı UFRS ve IFRIC ve SIC tarafından yapılan yorumlar ile İtalyan mevzuatına uygun olarak hazırlandığı belirtilmektedir.

Fransız bankasının dipnotlarında “Bu konsolide finansal tablolar AB tarafından onaylanan UFRS’ e uygun olarak hazırlanmıştır. UMS 39 Riskten Korunma Muhasebesi Hükümleri ve 17 Nisan 2014 tarihinden itibaren zorunlu olacak IFRIC 21 Harçlar hükümleri göz ardı edilmiştir” denilmektedir.

İsveç bankasının muhasebe politikalarına ilişkin açıklamalarında, finansal tablolarını AB tarafından onaylanan UFRS'lere uygun olarak hazırladıkları, buna ek olarak İsveç Finansal Denetim Otoritesi'nin “İsveç Kredi Veren Kuruluş ve Yatırım Şirketleri için Yıllık Hesap Hareketleri” adlı düzenlemelerine de uyulduğu ifade edilmiştir.

Türk bankasının muhasebe politikaları incelenirken bankanın 2 farklı finansal rapor seti hazırladığı görülmektedir. Bankaların internet sayfalarında yer alan yatırımcıyı bilgilendirme bölümünde ulaşılmak istenen finansal tablolara ilişkin olarak;

- BDDK uyumlu finansal tablolar
- UFRS uyumlu tablolar olarak iki başlık bulunmaktadır.

Başka Türkiye merkezli bankaların finansal tablolar setleri de incelendiğinde Türk bankalarının finansal tablolarının sunumunda iki raporlama yapma yolunu seçtikleri görülmüştür.

3.1.2. Bankaların Finansal Tablolarını Düzenlerken Kullandıkları Ölçüm Esası veya Esaslarını Dipnotlarda Belirtmelerine İlişkin Değerlendirme

Bankaların finansal tablolarının hazırlanması sırasında kullandıkları ölçüm esaslarını finansal tablo dipnotlarında belirtmeleri, finansal tablo kullanıcılarının banka faaliyetlerini ve bu faaliyet sonuçlarını yorumlayabilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Örnekleme grubunda yer alan bankaların bu konuda verdikleri bilgi **Tablo 5**'de gösterilmiştir.

Tablo 5. Banka Finansal Tablolarının Ölçülmesinde Kullanılan Ölçüm Esas ya da Esaslarının Belirtilmesine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Finansal Tabloların Ölçülmesinde Kullanılan Ölçüm Esas ya da Esasları Hakkında Bilgi Sunulması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm ülke bankaları dipnotlarında finansal tabloların düzenlenmesinde kullanılan ölçüm esas ve esaslarına ilişkin bilgi vermişlerdir. Bu bilginin sunumuna ilişkin bazı ülke farklılıkları görülmektedir. Tüm ülke bankaları ilgili varlık ya da yükümlülüğün dipnotunda değerlemenin hangi yöntem kullanılarak yapıldığını açıklamakla birlikte Alman, İngiliz ve Türk bankasının ayrı bir başlıkla ölçüm esaslarını açıkladıkları bir dipnotlarının bulunduğu görülmüştür⁵.

3.1.3. Banka Finansal Tablolarının Anlaşılır Olabilmeleri İçin Uygulanan Muhasebe Politikalarının Dipnotlarda Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme

Muhasebe politikaları, finansal tablolar seti hazırlanırken ve sunulurken kullanılan ilkelere, kurallar, gelenekler ve uygulamaları kapsamaktadır.

Örnekleme grubunda yer alan bankaların finansal tabloların anlaşılması için uygun olan muhasebe politikalarını açıklamalarına ilişkin bilgi **Tablo 6**'da verilmiştir.

⁵ Finansal tabloların düzenlenmesinde temel alınan ölçüm esasları ilgili oldukları standart kapsamında detaylı olarak açıklanmıştır.

Tablo 6. Bankaların Muhasebe Politikalarının Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Muhasebe Politikaları Hakkında Bilginin Bulunması	Bilgi Yok
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Tüm bankalar finansal tablo dipnotlarında muhasebe politikaları hakkında bilgi vermişlerdir. Alman bankası “muhasebe ve ölçüm politikaları” başlığı altında muhasebe politikalarını açıklarken, Fransız bankası “grup tarafından uygulanan önemli muhasebe politikalarının özeti, İngiliz bankası “sunum ve önemli muhasebe politikalarının temelleri”, İtalya ve İsveç bankaları “muhasebe politikaları”, Türk bankası ise “önemli muhasebe politikaları” başlığıyla dipnotlarında açıklamışlardır⁶.

3.1.4. Banka Finansal Tablolarında Raporlanan Her Hesap İçin Dipnotlarda Açıklama Yapılmasına İlişkin Değerlendirme

Dipnotlar, finansal tablolarda bakiyeleri görülen hesapların detaylı sunumlarının yapıldığı metinlerdir.

Dipnotlar, bu özelliklerinden dolayı finansal raporların doğru anlaşılabilmesine yardımcı olan önemli tablolardır.

İncelenen 6 ülke bankasının finansal tablo kalemlerinde destekleyici bilgi vermelerine ilişkin bilgi **Tablo 7**'de yer almaktadır.

⁶ Söz konusu muhasebe politikaları ilgili oldukları standart kapsamında detaylı olarak açıklanmıştır

Tablo 7. Banka Finansal Tablolarda Hesap Kalemlerini Destekleyici Bilgi Bulunması

Finansal Tablolar	Ülkeler					
	Almanya	Fransa	İngiltere	İtalya	İsveç	Türkiye
Finansal Durum Tablosu	Var	Var	Var	Var	Var	Var
Kapsamlı Gelir Tablosu	Var	Var	Var	Var	Var	Var
Nakit Akış Tablosu	Var	Var	Var	Yok	Yok	Var
Özkaynak Değişim Tablosu	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok

İncelen tüm banka finansal raporları arasında dipnotların yer aldığı görülmektedir. Tüm bankalar her kalem için olmamakla beraber finansal tablo hesaplarının önemli bir bölümü için dipnotlarda açıklamada bulunmuşlardır.

Alman bankası, bilanço kalemleri için 1 ya da 1'den fazla dipnotla açıklama yapmıştır. Örneğin, bankanın varlık hesapları arasında yer alan başka bankalardan alacaklar kalemi 7 dipnot ile açıklanmaktadır. Yine aynı banka gelir tablosu ve diğer kapsamlı gelir tablosunun çoğu kalemi için de dipnotlarda açıklama yapmıştır.

Fransız bankasının finansal tablolarına bakıldığında, gelir tablosu ve bilanço kalemlerinin çoğu için dipnot açıklaması bulunmasına karşın, gelir tablosundan sonra sunulan diğer kapsamlı gelir tablosunda herhangi bir kalem için açıklama yapılmadığı görülmüştür. Bankanın nakit akış tablosunda ise tek kalem için dipnot açıklaması yapılmıştır.

İngiliz bankası, finansal durum tablosu ve gelir tablosu kalemlerinin çoğu için dipnotlarda açıklama yaparken, diğer kapsamlı gelir tablosu kalemleri için herhangi bir dipnota finansal tablolarında yer vermemiştir.

İtalyan bankasının finansal tabloları incelendiğinde, finansal tablolarının üzerinde dipnota işaret eden herhangi bir sayının bulunmadığı görülmüştür. Dipnotlar, finansal tablolardan sonra, belli bir sıra ile verilmiştir. Bu sıralama şu şekilde bölümlenmiştir:

A Bölümü: Muhasebe Politikaları

B Bölümü: Bilanço

C Bölümü: Gelir Tablosu

D Bölümü: Kapsamlı Gelir Tablosu

E Bölümü: Risk ve Hedging Politikaları

F Bölümü: Özkaynak

G Bölümü: İşletme birleşmeleri

H Bölümü: İlişkili Taraflarla İşlemler

I Bölümü: Hisse Bazlı Ödemeler

L Bölümü: Bölümlere Göre Raporlama

Her ne kadar finansal tablolar üzerinde bir sayı ya da harfle işaret edilmeseler de yukarıda saydığımız bölümlerde yer alan açıklamalar birçok hesap kalemi için açıklama niteliğindedir; ancak, nakit akış tablosu ve özkaynak değişim tablosu için dipnot açıklaması bulunmamaktadır.

İsveç Bankası, finansal durum tablosu ve gelir tablosu kalemlerinin birçoğu için dipnot açıklaması yaparken, kapsamlı gelir tablosunun herhangi bir kalemi için dipnotlarda açıklama yapmamıştır.

Türk bankasının finansal durum tablosunda ve gelir tablosunda birçok hesap kalemi için dipnot açıklaması yapılmışken, kapsamlı gelir tablosu hesaplarına ait herhangi bir dipnot görülemediği. Diğer ülke finansal tablolarından farklı olarak Türk bankasında nakit akış tablosunun neredeyse tüm kalemleri için dipnot bulunduğu görülmüştür.

3.1.5. Bankaların Finansal Tablolar Setini Uygulamalarına İlişkin Değerlendirme

UMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı, finansal tablo setinin aşağıdaki tabloları içermesi gerektiğini belirtmektedir.

- Dönem sonu finansal durum tablosu
- Döneme ait kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu
- Döneme ait öz kaynak değişim tablosu
- Döneme ait nakit akış tablosu
- Önemli muhasebe politikalarını ve diğer açıklayıcı bilgileri içeren dipnotlar
- Önceki döneme ait karşılaştırmalı bilgi
- İşletme bir muhasebe politikasını geriye dönük olarak uyguladığında, finansal tablo kalemlerini geriye dönük olarak düzelttiğinde ya da finansal tablo kalemlerini yeniden sınıflandırdığında bir önceki dönemin başındaki finansal durum tablosu

İncelenen 6 ülke bankasının finansal tablo incelemelerine ilişkin bilgi **Tablo 8**'de yer almaktadır.

Tablo 8. Finansal Tablo Setinin Tam ya da Eksik Olması Hakkında Bilgi

Ülkeler	Finansal Tablo Setinin Tam Olması	Finansal Tablo Setinin Eksik Olması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların standardın gerekli olduğunu belirttiği finansal tabloları finansal tablolar setlerinde raporladıkları görülmüştür.

3.1.6. Bankaların Finansal Durum Tablolarını Özet Ya da Ayrıntılı Olarak Sunmalarına İlişkin Değerlendirme

Örnekleme yer alan bankaların bilanço tablolarını özet ya da ayrıntılı olarak sunumlarına ilişkin değerlendirme yapılmış ve tüm bankaların ayrıntılı sunum yapmayı tercih ettikleri görülmüştür.

3.1.7. Bankalarda Bilançonun “Finansal Durum Tablosu” Olarak Adlandırılmasına İlişkin Değerlendirme

Standart finansal durum tablosunun (bilançonun) özellikle finansal durum tablosu olarak tanımlanmasını zorunlu kılmamaktadır. Bu kriter bu konuda ülkelerin farklılıklarını ortaya koymak adına çalışmaya eklenmiştir.

İncelenen ülke bankalarının söz konusu tabloyu, **Tablo 9**'da gösterildiği şekilde adlandırdıkları görülmüştür:

Tablo 9. Finansal Durum Tablosunun Adlandırılması

Ülkeler	Finansal Durum Tablosu (Bilançonun) Adlandırılması
Almanya	Bilanço
Fransa	Bilanço
İngiltere	Bilanço
İtalya	Bilanço
İsveç	Bilanço
Türkiye	Finansal Durum Tablosu

Tablo 9'da da görüldüğü gibi Türkiye bankası dışındaki bankalar bu tablolarını “bilanço” olarak adlandırmaktadırlar. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve İsveç'in “bilanço” ifadesini kullanmalarında AB direktifinin etkisi olduğu görülmektedir. Çünkü Bölüm I'de açıklanan AB direktiflerinde söz konusu finansal tablo için UFRS'nin aksine “bilanço” ifadesi kullanılmaktadır.

3.1.8. Varlıkların Borçların Sınıflandırılmasına İlişkin Değerlendirme

TMS 1, finansal tablo hazırlayanlara, tablolarını belli bir formatta yapma zorunluluğu getirmemektedir. Bununla birlikte TMS 1'de belli hesap kalemlerinin finansal tablolarda yer almasının gerekliliğine vurgu yapılmaktadır.

Standartın 57. maddesinde ise finansal tablolarda yer alacak hesapların hangi sırada ya da hangi biçimde raporlanacaklarına dair standartın hükümler içermediği belirtilmektedir.

Bununla beraber standart işletmelerin varlık ve borçlarının nasıl sınıflandırılacağına 62. ve 63. maddelerde açıklık getirmektedir.

62. madde varlık ve borçların sınıflandırılmasıyla ilgili olarak şu ifadeye yer vermektedir:

“Eğer işletme açıkça belirlenebilen bir faaliyet döngüsü içinde mal ve hizmet arzında bulunuyorsa, uzun ve kısa vadeli varlıkların ve borçların, işletme sermayesi olarak sürekli dönen net varlıklar ve işletmenin uzun vadeli faaliyetlerinde kullanılanlar olarak finansal durum tablosunda (bilançoda) ayrıca sınıflandırılması yararlı bilgiler sağlar. Aynı zamanda böyle bir sınıflama, cari faaliyet döneminde tahakkuk etmesi beklenen varlıkları ve aynı dönem içinde ödenecek olan borçları açıkça gösterir.”

63. madde bankaların da içinde bulunduğu mali işletmelerin yapacakları ayrıma ilişkin bilgi vermektedir. İfade aşağıdaki şekildedir:

“Bazı işletmeler için, örneğin mali işletmeler, açıkça belirlenebilen bir faaliyet döngüsü içinde mal ve hizmet sunumunda bulunmadıklarında, varlıkların ve borçların kısa ve uzun vadeli olarak sunulması yerine, likiditeye göre artan veya azalan sırada sunulması daha tutarlı ve güvenilir bilgiler sağlar.”

Bu bilgiler ışığında örnekleme yer alan banka finansal durum tabloları incelendiğinde tüm bankaların varlık ve borçlarını likiditeyi baz alarak sıraladıkları görülmüştür. Standart mali işletmelere likiditeye göre artan ve likiditeye göre azalan olmak üzere iki sıralama şekli önerse de incelenen tüm bankaların likiditeye göre azalan sıralama yolunu seçtikleri görülmüştür.

3.1.9. Banka Finansal Durum Tablolarının Formatlarının Ükelere Göre Farklılıklarına İlişkin Değerlendirme

Bankacılık Kanunu, 40. maddesiyle bankaların yıllık faaliyet raporu hazırlama zorunluluklarının bulunduğunu belirtmektedir. Bu faaliyet raporunun içeriğinde ise, bankaların finansal tablo setlerini, yönetim yapıları, faaliyetleri, beklentileri ve finansal

tablolarının denetimi sonucunda oluşmuş bağımsız denetim raporlarını sunmaları beklenmektedir.

Bankaların düzenlemek ve kamuoyuna açıklamakla yükümlü oldukları finansal tablolardan biri finansal durum tablosudur.

Finansal durum tablosu, işletmenin kaynaklarının ve bu kaynaklarla edinilmiş varlıklarının o gün itibari ile sunulduğu finansal rapordur.

Bu varlık ve kaynaklar bilançonun aktif ve pasif taraflarında toplam bakiyeleri eşit olarak raporlanmaktadır.

Genel muhasebede varlık hesapları, dönen varlıklar grubu ve duran varlıklar grubu olarak, kaynak hesapları ise kısa vadeli yabancı kaynaklar grubu, uzun vadeli yabancı kaynaklar grubu ve sermaye hesabı grubu olarak ayrılmaktadır.

Bankalar için bu ayırım söz konusu değildir. Kaynaklar içinde öz sermaye grubu belirtilmekle birlikte varlıklar için dönen varlık ve duran varlık ayırımı, kaynak hesapları için kısa vadeli kaynak, uzun vadeli kaynak ayırımı bankalar için geçerli bir ayırım değildir.

Banka bilançolarında varlık ve kaynak hesaplarının sıralanışında varlık ya da kaynağın likidite değeri baz alınmaktadır.

Likidite, bir finansal varlığın nakde dönüşme kolaylığını ifade etmektedir. Bir finansal varlık kısa zamanda nakde dönebiliyorsa likiditesi yüksek, nakde dönmesi uzun vakit alıyorsa likiditesi düşüktür. Banka bilançolarında varlık ve kaynaklar likiditeye göre azalan şekilde sıralanmaktadır.

İncelenen ülke bankalarının tamamında bu sıralamanın baz alındığı görülmektedir. Bazı hesap kalemlerinin sunum yerlerinde farklılıklar görülse de bankaların bilanço sunumlarını genel hatları ile BDDK'nın bankalara sunmaları için önerdiği bilanço formatına benzer şekilde sundukları tespit edilmiştir.

Tablo 10. BDDK'nın Bankalara Önerdiği Finansal Durum Tablosu Formatı

AKTİF KALEMLER	PASİF KALEMLER
NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	MEVDUAT
Nakit Değerler ve Merkez Bankası	Bankanın Dâhil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı
Bankalar	Diğer
Para Piyasalarından Alacaklar	TÜREV FİNANSAL BORÇLAR
Bankalararası Para Piyasasından Alacaklar	Türev Fin. Borçların GUD Farkı Kar Zarara Yansıtılan Kısmı
İMKB Takasbank Piyasasından Alacaklar	Türev Fin. Borçların GUD Farkı Özkaynaklara Yansıtılan Kısmı
Ters Repo İşlemlerinden Alacaklar	ALINAN KREDİLER
FİNANSAL VARLIKLAR (Net)	PARA PİYASALARINA BORÇLAR
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar	Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar
Niteliği Gereği Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar/Zarara Yansıtılan MD	İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar
Devlet Borçlanma Senetleri	Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar
Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)
Diğer Menkul Değerler	Bonolar
İlk Muhasebeleştirilmede İsteğe Bağlı Olarak GUD Farkı Kar/Zarara Yansıtılan MD	Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler
Devlet Borçlanma Senetleri	Tahviller
Diğer Menkul Değerler	FONLAR
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Özkaynaklara Yansıtılan Finansal Varlıklar	Müstakriz Fonları
Sermayede Payı Temsil Eden Menkul Değerler	Diğer
Diğer Menkul Değerler	MUHTELİF BORÇLAR
İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülen Finansal Varlıklar	DİĞER YABANCI KAYNAKLAR
Devlet Borçlanma Senetleri	FAKTORİNG BORÇLARI
Diğer Menkul Değerler	KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR
Türev Finansal Varlıklar	Finansal Kiralama Borçları
Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kar Zarara Yansıtılan Kısmı	Faaliyet Kiralaması Borçları
Türev Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değer Farkı Özkaynaklara Yansıtılan Kısmı	Diğer
KREDİLER VE ALACAKLAR	Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)
Krediler	KARŞILIKLAR
Gerçeğe Uygun Değeri Kar Zarara Yansıtılanlar	Genel Karşılıklar
İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülenler	Yeniden Yapılanma Karşılığı
Takipteki Krediler (Net)	Çalışan Hakları Karşılığı
Özel Karşılıklar (-)	Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)
Kiralama İşlemlerinden Alacaklar	Diğer Karşılıklar
Finansal Kiralama Alacakları	CARİ VERGİ BORCU
Faaliyet Kiralaması Alacakları	ERTELENMİŞ VERGİ BORCU
Kazanılmamış Gelirler (-)	SAT.AMA.ELD TUT.VE DURD.FAAL.İL.DUR. V. BORÇL.(Net)
Faktoring Alacakları	Satış Amaçlı
Gerçeğe Uygun Değeri Kar Zarara Yansıtılanlar	Durdurulan Faaliyetlere İlişkin
İtfa Edilmiş Maliyeti ile Ölçülenler	SERMAYE BENZERİ KREDİLER
Diğer	

<p>AKTİF KALEMLER</p> <p>SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIKLAR (Net)</p> <p>Satış Amaçlı Durdurulan Faaliyetlere İlişkin</p> <p>ORTAKLIK YATIRIMLARI</p> <p>İştirakler (Net) Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler Konsolide Edilmeyenler Mali İştirakler</p> <p>Mali Olmayan İştirakler</p> <p>Bağlı Ortaklıklar (Net) Konsolide Edilmeyen Mali Ortaklıklar Konsolide Edilmeyen Mali Olmayan Ortaklıklar</p> <p>Birlikte Kontrol Edilen Ortaklıklar (İş Ortaklıkları) (Net) Özkaynak Yöntemine Göre Muhasebeleştirilenler Konsolide Edilmeyenler Mali Ortaklıklar Mali Olmayan Ortaklıklar</p> <p>MADDİ DURAN VARLIKLAR (Net)</p> <p>MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR (Net) Şerefiye Diğer</p> <p>YATIRIM AMAÇLI GAYRİMENKULLER (Net)</p> <p>CARİ VERGİ VARLIĞI</p> <p>ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI</p> <p>DİĞER AKTİFLER</p> <p>AKTİF TOPLAMI</p>	<p>PASİF KALEMLER</p> <p>ÖZKAYNAKLAR Ödenmiş Sermaye Sermaye Yedekleri Hisse Senedi İhraç Primleri Hisse Senedi İptal Kârları Menkul Değerler Değerleme Farkları Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları İştir. Bağlı Ortve Birl. Kont. Edil.Ort. (İş Ort.) Bedelsi Hi Sen. Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım) Sat.Ama.Elde Tut. ve Durd. Faal. İl. Dur. V. Bir. Değ. Farkl.</p> <p>Diğer Sermaye Yedekleri</p> <p>Kâr Yedekleri Yasal Yedekler Statü Yedekleri Olağanüstü Yedekler Diğer Kâr Yedekleri</p> <p>Kâr veya Zarar Geçmiş Yıllar Kâr/ Zararı Dönem Net Kâr/ Zararı</p> <p>Azınlık Payları</p> <p>PASİF TOPLAMI</p>
--	--

3.1.10. Bankaların Dipnotlarında Sermaye Yönetimi İle İlgili Açıklama Yapmalarına İlişkin Değerlendirme

Standart, işletmelerin finansal tablolarında sermayeye ilişkin olarak amaç ve politikalarını açıklamaları gerektiğini belirtmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların bu gerekliliği karşılayıp karşılamamalarına ilişkin bilgi **Tablo 11**'de verilmiştir.

Tablo 11. Finansal Tablolarda Sermaye Yönetim Politikaları ve Nasıl Karşılandıklarının Açıklanması

Ülkeler	Sermaye Yönetim Politikaları ve Nasıl Karşılandıkları	Bilgi Yok
Almanya	0	1
Fransa	0	1
İngiltere	0	1
İtalya	0	1
İsveç	0	1
Türkiye	0	1

İncelenen tüm bankalar finansal tablo ve dipnotlarında sermayeye ilişkin tutarları vermiş ve sermaye yönetimine ilişkin politikaları ve nasıl karşılandıklarına dair bilgileri ise finansal tablolar setinde değil, faaliyet raporlarında sundukları görülmüştür.

3.1.11. Bankaların Gelir Tabloları ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablolarını Sunumlarına İlişkin Değerlendirme

UMS 1, gelir tablosu ve diğer kapsamlı gelir tablosunun, kapsamlı gelir tablosu adıyla tek bir tablo olarak ya da gelir tablosu ve diğer kapsamlı gelir tablosundan oluşan iki tablo olarak sunulması gerektiğini belirtmektedir.

İncelenen 6 ülke bankasının standardın bu gereğini yerine getirme durumları **Tablo 12**'de sunulmuştur.

Tablo 12. Bankaların Gelir Tabloları ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablolarının Sunmalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Gelir Tablosu ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunun Sunulması	Gelir Tablosu ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunun Sunulmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Tüm bankalar standardın gelir tablosu ve diğer kapsamlı gelir tablosu sunumuna ilişkin gereğini yerine getirmişlerdir.

3.1.12. Gelir ve Gider Unsurlarını İki Tablo Olarak Sunan Bankaların Gelir Tablosunu Diğer Kapsamlı Gelir Tablosundan Önce Sunmalarına İlişkin Değerlendirme

Daha önce değinildiği gibi incelenen tüm ülke bankaları gelir ve kapsamlı gelir tablolarının sunumuna ilişkin standardın finansal tablo sunanlara verdiği tercih hakkına dayanarak iki tabloluk sunum yapmayı tercih etmişlerdir.

Gelir unsurlarının sunumunda hangi tablonun öncelikli sunulduğuna ilişkin sonuçlar **Tablo 13**'de yer almaktadır.

Tablo 13. Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunun Sunuluş Yerine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Gelir Tablosunun Diğer Kapsamlı Gelir Tablosundan Önce Sunulması	Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunun Gelir Tablosundan Önce Sunulması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Sunulan iki tablonun sunuş sırasına bakıldığında tüm ülke bankalarının gelir tablosunu önce, kapsamlı gelir tablolarını ise bu tablonun hemen sonrasında sundukları görülmüştür.

3.1.13. İki Tablolu Sunumu Uygulayan Bankaların Gelir Tablosu ve Kapsamlı Gelir Tablolarını İsimlendirmelerine İlişkin Değerlendirme

UMS 1, finansal tablo hazırlayıcılarına gelir ve gider unsurlarına ilişkin tabloların adlandırılmalarına ilişkin bir zorunluluk getirmemektedir. Yani bu tablolara ilişkin farklı adlandırmalar standarda aykırı bir durum teşkil etmez.

Ülkelerin gelir ve gider unsurlarına ilişkin tabloları adlandırmalarına ilişkin değerlendirme aşağıdaki gibidir:

Alman bankası bu finansal tabloları “ gelir tablosu” ve “zet kapsamlı gelir tablosu” olarak adlandırmıştır.

Fransa bankasının söz konusu finansal tablolarını “yılsonu kr ve zarar hesapları” ve “doğrudan öz kaynaklarda muhasebeleştirilen varlık ve yükümlülük değişimlerinin net gelir tablosu” olarak adlandırdığı görülmüştür.

İncelenen İngiltere bankası, “gelir tablosu” ve “kapsamlı gelir tablosu” adlarıyla gelir ve gider unsurlarını raporlamıştır.

İtalya bankasının “gelir tablosu” ve “diğer kapsamlı gelir tablosu” adlarını kullandığı görülmüştür.

İsveç bankası, “gelir tablosu” ve “kapsamlı gelir tablosu” adlarıyla bu finansal tabloları sunmuştur.

İncelenen Türk bankası da gelir ve gider unsurlarını gösteren finansal tablolarını “gelir tablosu” ve “diğer kapsamlı gelir tablosu” olarak adlandırmıştır.

3.1.14. Bankaların Giderlerini Gelir Tablolarında Çeşit ve Fonksiyon Esaslarına Göre Sınıflandırılmalarına İlişkin Değerlendirme

İşletmelerde giderlerin anlaşılabilmesi işletmeyle ilgili kişilerin kararlarında önemli etkisi olan kârlılığın ne şekilde oluşacağını belirleme özelliği taşıması nedeniyle büyük öneme sahiptir.

İşletmelerin giderlerini detaylı olarak sunmaları kullanıcı kararlarının oluşmasına kolaylık sağlamaktadır.

Standart giderlerin niteliklerine göre ya da fonksiyonlarına göre ayrılarak sunulması gerektiğini belirtmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların giderlerini çeşit esasına göre mi yoksa fonksiyon esasına göre mi ayırdıkları **Tablo 14**'de belirtilmiştir.

Tablo 14. Bankaların Giderlerini Çeşit Esasına ya da Fonksiyon Esasına Göre Ayrılmalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Giderlerini Çeşit Esasına Göre Ayrıran Bankalar	Giderlerini Fonksiyon Esasına Göre Ayrıran Bankalar
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm bankalar, giderlerini çeşit esasına göre ayırmışlardır. Bankaların faaliyet konularına bakıldığında giderleri çeşit esasına göre ayırmanın kullanıcılar açısından kolaylık sağladığı görülmektedir. Bu nedenle bankaların gelir tablolarında satışların maliyeti kalemi yer almamaktadır. Giderler faiz giderleri, komisyon giderleri, ücret ve komisyonlar, diğer faaliyet giderleri gibi hesaplarda raporlanmışlardır.

3.1.15. Bankaların Diğer Kapsamlı Gelir Unsurları Kalemlerini Net Tutarla veya Vergisel Etkiden Önceki Tutarla Sunmalarına İlişkin Değerlendirme

Diğer kapsamlı gelir unsurları, başka UFRS'lerin zorunlu tutması ya da müsaade etmesi durumunda gelir tablosunda raporlanmayan gelir ve giderlerdir.

UMS 1 91. maddesinde işletmelerin diğer kapsamlı gelir unsurlarını sunarlarken iki farklı yöntemden birini uygulayabileceklerini belirtmektedir. Bu yöntemler; net vergisel etki tutarının sunulması yöntemi ve vergi etkisinden önceki tutarın sunulması yöntemidir.

Örnekleme yer alan bankaların diğer kapsamlı gelir unsuru kalemlerini net tutarla ya da vergi etkisinden önceki tutarla sunmalarına ilişkin durumları **Tablo 15**'de gösterilmiştir.

Tablo 15. Bankaların Diğer Kapsamlı Gelir Unsurlarını Net ya da Vergiden Önceki Tutarla Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme

ÜLKELER	Diğer Kapsamlı Gelir Unsurlarının Net Tutarla Belirtilmesi	Diğer Kapsamlı Gelir Unsurlarının Vergiden Önceki Tutarla Belirtilmesi
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tablo setleri incelenen tüm bankaların diğer kapsamlı gelir unsurlarını net tutarla (vergisel etki tutarının sunulması yöntemiyle) raporladıkları görülmüştür.

3.1.16. Bankaların Gelir Tablolarında Olağandışı Gelir ve Olağandışı Gider Kalemlerini Sunmalarına İlişkin Değerlendirme

UMS 1, 87. maddesinde hiçbir gelir ya da gider unsurunun olağandışı gelir ya da olağandışı gider hesabı olarak sunulamayacağını belirtmektedir.

İncelenen ülke bankalarının bu maddeye ilişkin durumları **Tablo 16**'da gösterilmiştir:

Tablo 16. Bankaların Gelir Tablolarında Olağandışı Gelir ve Olağandışı Gider Kalemlerini Sunmalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Gelir Tablosunda Olağan Dışı Gelir ve Olağan Dışı Gider Kalemlerinin Bulunmaması	Kapsamlı Gelir Tablosunun Gelir Tablosundan Önce Sunulması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örneklem grubunda yer alan tüm bankaların finansal tablolarında olağan dışı gelir ve/ veya gider hesabı yer almamakla birlikte dipnotlarında da olağan dışı gelir ya da gidere ilişkin bir açıklama bulunmadığı görülmüştür.

3.1.17. Bankaların Gelir Tablosu Hesaplarında Netleştirme Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Değerlendirme

UMS 1, tıpkı finansal durum tablosunda olduğu gibi gelir tablosu için de bir biçimi zorunlu tutmamaktadır. Gelir tablosunun sunumunda olası netleştirmelerin kullanıcılar için çıkarabileceği zorluklara ise standardın 33. maddesinde açıklanmıştır.

Bu maddede işlemin özü gerektirmedikçe finansal tablolarda yapılacak netleştirmelerin, finansal tabloları kullanacak kişiler için zorluk yaratabileceği vurgusu yapılmaktadır.

Örneklem grubundaki bankaların gelir tablosu hesaplarında netleştirme yapılıp yapılmadığına ilişkin bilgi **Tablo 17**'de belirtilmiştir.

Tablo 17. Gelir Tablosunda Netleştirme Yapılıp Yapılmamasına İlişkin Sonuçlar

ÜLKELER	Gelir Tablosunda Netleştirme Yapılmaması	Gelir Tablosunda Netleştirme Yapılması
Almanya	0	1
Fransa	0	1
İngiltere	0	1
İtalya	1	0
İsveç	0	1
Türkiye	0	1

Bankaların UMS 1 35. madde gereği kur farkı, ticari amaçla elde tutulan finansal araç farkları ve benzeri durumlar için netleştirme yapabilme seçenekleri bulunsa da, tutarların yüksek olmaları bu seçeneğin kullanılmasına engel olmaktadır.

Örnekleme yer alan ülke bankalarından sadece İtalyan bankasının herhangi bir netleştirme yapmadan gelir ve giderlerini sunduğu görülmüştür.

Almanya bankası, alım satım gelir ve giderlerini, riskten korunma amaçlı finansal araçların gelir ve giderlerini, yatırım gelir ve giderlerini, öz kaynak yöntemiyle değerlendirilen varlıklarla ilgili gelir ve giderleri netleştirerek gelir tablosunda sunmuştur. Banka bu netleştirmeyi yapmakla birlikte tüm bu hesaplar için dipnotlarında açıklama yapmış ve ilgili hesaba ait gelir ve giderleri belirtmiştir.

Fransa bankası, gerçeğe uygun değer farkı kâr zarara yansıtılan varlıklardan kaynaklı gelir ve giderleri, satışa hazır finansal varlıklar ve gerçeğe uygun değerle ölçülmeyen finansal varlıklara ait gelir ve giderleri, duran varlıklar üzerindeki kazanç ve kayıpları netleştirerek gelir tablosunda sunmuştur. Duran varlıklar üzerindeki kazanç ve kayıplar dışındaki diğer hesaplar için dipnotlarda açıklamalar bulunmaktadır ve netleştirme konusu gelir ve giderler bu açıklamalarda belirtilmiştir.

İngiltere bankası, gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlık gelir ve giderleri, sigorta gelir ve giderleri netleştirerek gelir tablosunda sunmuştur. Tüm bu gelir ve giderleri dipnotlarında açıklamıştır.

İsveç bankası sadece gerçeğe uygun değer kaynaklı gelir ve giderlerini birbirinden mahsup etmiş, bu işlemi de dipnotlarında açıklamıştır.

Örnekte yer alan Türk bankası ise menkul kıymet alım satımından gelir ve giderleri, türev ürün alım satımından gelir ve giderleri, yabancı para alım satımından gelir ve giderleri, gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlık artış ve azalışlarını netleştirerek gelir tablosunda raporlamıştır. Bu kalemlerden sadece gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlıklar değer artış ve azalışları hakkında dipnotlarında açıklama yapmıştır.

3.1.18. Bankaların Dönem Kâr/Zararlarından ve Toplam Gelirlerinden Ana Ortalağa ve Azınlığa Ait Tutarları Açıklayıp Açıklamadıklarına İlişkin Değerlendirme

UMS 1, özkaynak değişim tablosunun ana ortaklığın sahiplerine ve azınlık (kontrol gücü olmayan) paylarına düşen kâr veya zarar tutarlarının ayrı olarak özkaynak değişim tablosunda açıklanması gerektiğini belirtmektedir.

İncelenen 6 ülke bankasının öz kaynaklarında bu bilgiyi vermelerine ilişkin durum **Tablo 18**'de yer almaktadır:

Tablo 18. Ana Ortaklık Sahipleri ve Azınlık Paylarına İlişkin Özkaynak Değişim Tablosunda Bilgi Verilmesi

Ülkeler	Ana ortaklık sahipleri ve azınlık paylarına dair öz kaynak değişim tablosunda bilgi verilmesi	Bilgi Yok
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	0	1
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen Almanya, Fransa, İngiltere, İsveç ve Türkiye bankalarının hepsi özkaynak değişim tablosunda ana ortaklık sahiplerine ve kontrol gücü olmayanların paylarına ilişkin tutarları gösterirken, İtalyan bankasının öz kaynak değişim tablosunda bu yönde herhangi bir bakiye görülememiştir. İtalyan bankasının dipnotlarında da azınlıklara ilişkin herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. Bu durum İtalyan bankasının ortaklık yapısında kontrol gücü olmayan (azınlık) paylarının bulunmayışından kaynaklanmaktadır.

3.1.19. Bankaların Özkaynak Değişim Tablolarını Finansal Tablolar Setlerinde Bulunan Diğer Finansal Tablolarla Birlikte Eşit Derecede Öneme Sahip Olarak Sunmalarına İlişkin Değerlendirme

UMS 1’de tüm finansal tabloların aynı önem seviyesinde kullanıcılara sunulmaları gerektiği belirtilmektedir.

Yukarıdaki koşul ile ilgili olarak örneklem grubundaki bankalar incelendiğinde ulaşılan sonuçlar **Tablo 19**’da gösterilmiştir.

Tablo 19. Bankaların Özkaynak Değişim Tablolarını Diğer Finansal Tablolarıyla Eşit Derecede Öneme Sahip Olarak Sunmalarına İlişkin Ulaşılan Sonuçlar

Ülkeler	Özkaynak Değişim Tablosunun Diğer Tablolarla Eşit Önemde Sunulması	Özkaynak Değişim Tablosunun Diğer Tablolarla Eşit Önemde Sunulmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm ülke bankaları finansal tablo setleri içerisinde öz kaynak değişim tablolarını diğer finansal tablolar ile beraber sunmuşlardır.

3.1.20. Banka Finansal Tabloların Tek Bir Bankaya veya Banka Grubuna Ait Olduklarının Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme

Örneklem içerisinde yer alan tüm bankaların başka kuruluşlarla ortaklıkları söz konusudur. Bu sebeple çalışmada bankaların konsolide finansal tabloları kullanılmıştır.

Yıllık faaliyet raporlarında konsolide finansal tablolarını sunan bankalar, bu tabloların başlıklarında da finansal tablolarının konsolide finansal tablolar olduklarını belirtmişlerdir.

3.1.21. Önceden Belirlenmiş Bir Süre İçin Kurulmuş Bankaların Bu Süreyi Açıklayıp Açıklamadıklarına İlişkin Değerlendirme

İşletmenin sürekliliği kavramı, kuruluş sözleşmesinde aksine bir kayıt bulunmadıkça işletmenin sonsuz ömre sahip olduğunun varsayılmasını anlatır (Sevilengül, 2014)

İncelenen bankaların hiçbirinde bankanın belli bir süre faaliyette bulunacağına dair bir ifadeye rastlanılmamıştır.

3.1.22. Bankaların Sundukları Finansal Raporların Ait Olduğu Dönemi Belirtip Belirtmediklerine İlişkin Değerlendirme

UMS 1 51. maddesinde işletmelerin sundukları finansal tabloların ait olduğu dönemi finansal tablo kullanıcılarına açıklamaları gerektiği belirtilmektedir.

İncelenen ülke bankalarının raporlama dönemine ilişkin bilgi verip vermediğine dair bilgi **Tablo 20**'de sunulmuştur.

Tablo 20. Banka Finansal Tablolarının Raporlama Döneminin Belirtilmesine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Raporlama Döneminin Belirtilmesi	Bilgi Yok
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm ülke bankaları finansal tablolarını sunarken finansal tablolarının ait olduğu döneme ilişkin bilgi vermişlerdir.

3.1.23. Bankaların Finansal Tabloların Sunum Para Birimine İlişkin Değerlendirme

Finansal tabloların hangi para birimi ile sunulduğu kullanıcıların kullanım amaçlarına hizmet edebilmeleri için büyük önem taşımaktadır. Bir önceki başlıkta da değindiğimiz gibi UMS 1 finansal tabloların para biriminin belirtilmesine vurgu yapmaktadır.

İncelenen ülke bankalarının raporlama para birimlerini finansal tablolarının sunumunda göstermelerine ilişkin bilgi **Tablo 21**'de verilmiştir.

Tablo 21. Finansal Tabloların Hazırlanmasında Kullanılan Para Birimi Hakkında Bilgi Verilmesine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Raporlama Para Birimi Hakkında Bilgi Verilmesi	Bilgi Yok
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankalar finansal tablolarının başında sunum para birimlerini belirtmişlerdir. Ülkeler kendi para birimleri ile raporları sunmayı tercih etmekle birlikte, İngiltere bankasının bu durum dışında hareket ederek tablolarını Amerikan Doları ile sunduğu görülmüştür. Banka bu konuya ilişkin açıklamayı dipnotlarında yapmış ve bankanın gerçekleştirdiği işlemler ve sağladığı finansmanın büyük oranda Amerikan Doları olması sebebiyle bu şekilde sunum yaptığını açıklamıştır.

3.1.24. Bankaların Net Faiz Gelirinin Raporlanma Yerine İlişin Değerlendirme

Net faiz geliri, faiz gelirlerinden faiz giderlerinin çıkarılması sonucu ulaşılan sonucu ifade etmektedir.

Standartlarda, net faiz geliri bakiyesinin finansal tablolarda sunumunu zorunlu kılınmamıştır. Ancak; bankaların önemli gelir kalemleri arasında yer alan faiz gelirlerini örneklemedeki bankaların farklı şekillerde sundukları görülmüştür.

Almanya, İngiltere, İtalya, İsveç ve Türkiye bankaları gelir tablolarında faiz geliri, faiz gideri ve net faiz geliri hesaplarında ilgili tutarları açıklarlarken, Fransız bankasının faiz gelir ve faiz gideri hesaplarını gelir tablosunda açıkladığı, net faiz geliri hesabına ise gelir tablosunda yer vermediği görülmüştür. Bununla beraber ilgili banka faiz geliri ve faiz gideri hesaplarını açıkladığı dipnota “net faiz geliri” başlığını vererek net faiz gelirine ilişkin açıklamayı burada yapmıştır.

3.1.25. Bankaların Net Ücret ve Komisyonlarını Raporlama Yerlerine İlişkin Değerlendirme

Bankaların önemli gelir kalemlerinden olan net ücret ve komisyonların farklı yerlerde olsalar da tüm bankaların gelir tablolarında sunuldukları görülmüştür.

3.1.26. Bankaların Temettü Gelirlerinin Raporlama Yerlerine İlişkin Değerlendirme

Temettü gelirlerinin raporlanma yerine ilişkin bilgi UMS 1, 79. maddede yer almaktadır. Bu madde işletmelerin belli hususları ya finansal durum tablosunda (bilançoda) ya özkaynak değişim tablosunda ya da dipnotlarda açıklamaları gerektiğini belirtmektedir. Söz konusu hususlardan biri de, temettülerin dağıtımı ve sermayenin geri ödenmesindeki sınırlar da dâhil söz konusu sermaye sınıfı ile ilgili haklar, imtiyazlar ve sınırlamalardır.

Örnekleme yer alan ülke bankalarının temettü gelirlerini nerede raporladıkları hakkında yapılan incelemede **Tablo 22**'de yer alan sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 22. Bankaların Temettü Gelirlerinin Gelir Tablosunda Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Temettü Gelirinin Gelir Tablosunda Raporlanması	Temettü Gelirinin Finansal Durum Tablosunda Raporlanması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tabloları incelenen bankaların tamamının temettü gelirlerini vergi öncesi kârın bir unsuru olarak gelir tablolarında sundukları görülmüştür.

Standardın gerekli gördüğü sunum tüm bankalarca yapılmasına karşılık, gelir tablolarında temettü gelirlerinin raporlanma yerlerine ilişkin farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin, faaliyet gelirlerini, gelir tablolarında ayrı bir kalem olarak gösteren Fransa, İngiltere, İsveç ve İtalya bankalarının, temettü gelirlerini raporlama yerlerine bakıldığında, diğer 3 bankadan farklı olarak Fransa bankasının temettü gelirlerini faaliyet gelirleri kapsamında raporlamadığı, faaliyet gelirleri bakiyesini belirttikten sonra temettü gelirlerini sunduğu görülmektedir.

Örnekleme yer alan diğer ülke bankaları olan Türk ve Alman bankaları faaliyet gelirlerini ayrı bir kalem olarak sunmadıklarından, bu bankalarda temettü gelirinin faaliyet gelirleri kapsamında raporlanıp raporlanmadığına bakılamamıştır.

3.1.27. Bankalarda Ticari Kârın (Zararın) Kapsamına İlişkin Değerlendirme

Ticari kâr diğer adıyla muhasebe kârı UMS 12 Gelir Vergileri standardının tanımlar bölümünde “vergi gideri öncesi dönem kârını (zararını) ifade eder” şeklinde açıklanmıştır. İncelenen bankaların ticari kârlarının (zararlarının) kapsamı incelendiğinde ulaşılan bilgiler aşağıdadır.

Örnekleme yer alan tüm bankalarda ticari kâr, faiz gelir ve gideri, ücret ve komisyon gelir ve giderleri, alım satım işlemlerinden gelir ve giderler, gerçeğe uygun değerle değerlendirilen finansal varlıkların değer farkları, temettü gelirleri, banka, sigortacılık faaliyetlerinde bulunuyorsa sigortacılık faaliyetlerinden gelir ve giderler, karşılık giderleri, faaliyet giderleri ve diğer faaliyet giderlerini kapsamaktadır.

3.1.28. Bankaların Diğer Faaliyet Gelirlerinin Kapsamına İlişkin Değerlendirme

Örnekleme yer alan tüm bankaların gelir tablolarında diğer faaliyet gelirleri kalemi bulunmaktadır. Bu kalemlerin içerikleri dipnotlarda açıklanmıştır.

İncelenen Alman bankasında diğer faaliyet gelirleri kalemindeki bakiye, karşılık iptalleri, operasyonel kiralama gelirleri, sigorta gelirleri, duran varlık satışından elde edilen gelir bakiyelerini içermektedir.

Fransız bankasında bu kalem, sigorta gelirleri, yatırım amaçlı gayrimenkul gelirleri, operasyonel kiralama gelirleri, gayrimenkul geliştirme gelirlerini göstermektedir.

İngiliz bankasının diğer faaliyet gelirleri kaleminin açılımında, değer düşüklüğü iptalleri, sigorta gelirleri yer almaktadır.

İtalyan bankası diğer faaliyet gelirleri içerisinde, idari hizmet gelirleri, kiralar ve diğer gelirleri sunmuş olup, idari hizmet gelirleri ve diğer gelirlere ilişkin başka bir açıklama yapmamıştır.

İsveç bankası diğer faaliyet gelirleri kapsamında gayrimenkul kira gelirlerini ve duran varlık satışından elde ettiği gelirleri raporlamıştır.

Türk bankası ise bu kalemden, karşılık iptalleri, bina ve ekipman satışından gelirler, sigorta iadeleri ve diğer gelirleri sunmuş olup, diğer gelirlere ilişkin açıklamada bulunmamıştır.

3.1.29. Bankalarda Kredi Değer Düşüklüğü Karşılıklarının Raporlanma Yerine İlişkin Değerlendirme

İncelenen tüm ülke bankaları kredi değer düşüklüğü karşılıklarını gelir tablolarında raporlamışlardır; ancak, bu karşılıklarının raporlanma yerlerine ilişkin farklılıklar bulunmaktadır.

Örnekte yer alan Alman bankası kredi değer düşüklüğü karşılıklarını gelir tablosunda faiz gelirleri ve faiz giderleri hesaplarının hemen altında raporlamış ve bu üç kalemden sonra “Kredi Karşılıklarından Sonraki Net Faiz Geliri” hesabında faiz gelirlerinden faiz giderleri ve karşılık giderleri düşüldükten sonra kalan bakiyeyi burada göstermiştir. Diğer ülke bankalarında böyle bir ayırım görülmemektedir. Diğer bankalarda karşılıklar, vergiden önceki kâr kapsamında farklı isimlerle raporlanarak gelir tablolarında gösterilmişlerdir.

3.1.30. Bankaların Diğer Faaliyet Giderlerinin Kapsamına İlişkin Değerlendirme

Örnekte yer alan bankaların gelir tablolarında yer alan diğer faaliyet giderleri kalemlerinin içerikleri incelendiğinde şu sonuçlar görülmüştür.

Alman bankası diğer faaliyet giderlerine ait bir dipnot açıklaması yapmamakla birlikte, bölüm raporlaması başlıklı dipnotta duran varlık ve maddi olmayan duran varlıklara ilişkin amortisman giderlerini bu kalemden raporladıklarını açıklamıştır.

Fransız bankası gelir tablosunda diğer faaliyet giderleri kalemi yer almasına ve bakiyesi bulunmasına karşın, bu kalemin içeriği hakkında açıklama yapmamıştır.

İngiliz bankasının gelir tablosunda diğer faaliyet giderleri kalemi yer almamaktadır.

İtalyan bankası, diğer faaliyet giderleri kalemi ile ilgili dipnotunda kiralararak kullandığı varlıklar için katlandığı özel maliyetlerin amortismanlarını bu kalemde raporlandığını belirtmiştir.

İsveç bankasının gelir tablosunda diğer faaliyet giderleri kalemi bulunmamakta diğer giderler kalemi yer almaktadır. Banka bu kaleme ilişkin dipnotta bilgi teknolojisi harcamaları, pazarlama giderleri, ofis ve telefon giderlerinin bu kalemde izlediğini belirtmiştir.

Türk bankası ise genel yönetim giderleri, pazarlama, satış dağıtım giderleri, karşılık giderleri, mevduat sigorta prim giderleri ve araştırma geliştirme giderlerini diğer faaliyet giderleri hesabında raporlamıştır.

3.1.31. Bankalarda Sürdürülen ve Durdurulan Faaliyet Kârına (Zararına) İlişkin Değerlendirme

İncelenen bankalardan sadece İsveç bankasının gelir tablosunda sürdürülen faaliyet kârı ve durdurulan faaliyet kârı kalemlerinin ayrı ayrı raporlandığı görülmüştür. Banka İsveç dışındaki bir ülkedeki faaliyetlerine son verme kararı aldığından bu faaliyete ilişkin kârını, sürdürülen faaliyet kârından ayrı raporlamıştır.

Diğer ülke bankaları, gelir tablosunda vergi öncesi kârını, “vergi öncesi sürdürülen faaliyet kârı (zararı) olarak raporlamakla birlikte durdurulan faaliyeti bulunmadığından bu kaleme gelir tablosunda yer vermemiştir.

3.1.32. Bankalarda Diğer Kapsamlı Gelir ve Gider Unsurlarının Raporlama Yerine İlişkin Değerlendirme

Örnekleme yer alan ülke bankalarının diğer kapsamlı gelir ve gider unsurlarını raporlama yerleri incelendiğinde tüm bankaların diğer kapsamlı gelir ve giderlerini tablo isimleri farklılık gösterse de kapsamlı gelir gider unsurlarını içeren gelir tablolarında raporladıkları görülmüştür.

3.2. UMS 7 Nakit Akış Tabloları

UMS 7 Nakit Akış Tabloları Standardı, işletmenin nakit varlıklarının değişimini işletme, yatırım ve finansman faaliyetleri ayrımı ile gösteren finansal tablo olan nakit akış tablolarının hazırlanması ve sunulmasına ilişkin açıklamaları yapmaktadır.

Çalışma kapsamında UMS 7 Nakit Akışları Standardına ilişkin olarak belirlenen 8 kriter incelenmiştir.

3.2.1. Banka Nakit Akış Tablolarının İşletme, Yatırım, Finansman Faaliyetine Göre Bölümlenerek Sunulmasına İlişkin Değerlendirme

UMS 7, 10. maddesinde dönemin nakit akışlarının işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit akışlar olarak ayrı raporlanması gerektiğini belirtmektedir.

İncelenen ülke bankalarının nakit akış tablolarında nakit akışlarının işletme faaliyetlerinden, yatırım faaliyetlerinden ve finansman faaliyetlerinden olarak ayrılmasına ilişkin sonuçlar **Tablo 23**'de gösterilmiştir.

Tablo 23. Banka Nakit Akış Tablolarında Nakit Akışların Faaliyetlere Göre Ayrılmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Nakit Akışların İşletme, Finansman ve Yatırım Olarak Ayrılması	Ayrım Yapılmaması
Türkiye	1	0
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0

İncelenen tüm ülke bankalarının nakit akış tablolarında nakit akışların işletme, finansman ve yatırımdan sağlanan nakit akışları olarak belirtildiği görülmektedir.

3.2.2. Bankaların Nakit Akış Tablolarında İşletme Faaliyetlerinden Kaynaklı Nakit Akışlarının Raporlanma Yöntemi Hakkında Değerlendirme

Standart 18. maddesinde nakit akış tablolarında işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akışlarının brüt tutarla (dolaysız yöntem) ya da çeşitli gelir ve gider kalemlerinin etkilerinin bu brüt tutardan indirilmesiyle ulaşılan net tutarla (dolaylı yöntem) raporlanabileceğini belirtmektedir.

İncelenen ülke bankalarının nakit akış tablolarının işletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarının sunumunda hangi yöntemi kullandıkları **Tablo 24'**de gösterilmiştir.

Tablo 24. Nakit Akışların Raporlanmasında Kullanılan Yönteme İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Net Yöntemin Kullanılması	Brüt Yöntemin Kullanılması
Türkiye	1	0
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0

Örnekleme yer alan tüm ülke bankalarının işletme faaliyetlerinden kaynaklı nakit akışlarını raporlarken net yöntemi kullandıkları görülmüştür. Bu konuda Türk bankalarının

tek bir yöntemi kullanmadıkları bazı Türk bankalarının brüt yöntemi kullandıkları da görülmüştür.

3.2.3. Bankaların Faiz Gelirlerini Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme

TMS 7, işletmelerin faaliyette buldukları sektöre göre faaliyet gelirlerini ayırabileceğini belirtmekte ve bu hususa örnek olarak bankaları göstermektedir. Bankalar, standart gereğinde esas faaliyet gelirlerini faiz, komisyon vb. gelirlerine göre ayırabilmektedirler.

Bankaların en önemli gelir kalemlerinden olan faiz gelirlerinin nakit akış tablosunda raporlanması, diğer gelir kalemlerinden ayrı olarak gözlenebilmesine olanak sağladığından önem arz etmektedir.

Bankaların nakit akış tabloları kapsamında, işletme faaliyetleri, yatırım faaliyetleri ve finansman faaliyetlerinden kaynaklı faiz gelirleri bulunmaktadır. İncelenen ülke bankalarının bu üç bölümü gözeterak nakit akış tablolarında sunum yapıp yapmadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 25**'de verilmiştir.

Tablo 25. Faiz Gelirlerinin Nakit Akış Tablosunda Ayrı Olarak Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	İşletme Faaliyetlerinden Nakit Akışları	Yatırım Faaliyetlerinden Nakit Akışları	Finansman Faaliyetlerinden Nakit Akışları
Almanya	Var	Yok	Yok
Fransa	Yok	Yok	Yok
İngiltere	Yok	Yok	Yok
İsveç	Yok	Yok	Yok
İtalya	Yok	Yok	Yok
Türkiye	Var	Yok	Yok

Örnekleme yer alan tüm ülke bankalarından Almanya ve Türkiye bankalarının nakit akış tablolarının işletme faaliyetlerinden nakit akışları bölümünde faiz gelirlerini ayrı bir kalem olarak belirttikleri, diğer bankaların ise faiz gelirlerini nakit akış tablolarının hiçbir bölümünde ayrı olarak raporlamadıkları görülmektedir.

3.2.4. Faiz Giderlerinin Nakit Akış Tablosunda Raporlanmasına İlişkin Değerlendirme

Bankaların kullandıkları kaynaklara karşılık ödedikleri faiz giderleri önemli bir gider kalemlerini oluşturmaktadır.

İncelenen ülke bankalarının bu gider kalemlerini nakit akış tablolarında işletme faaliyetlerinden, yatırım faaliyetlerinden ve finansman faaliyetlerinden olmak üzere ayrı olarak raporlamadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 26**'da verilmiştir.

Tablo 26. Faiz Giderlerinin Nakit Akış Tablosunda Ayrı Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	İşletme Faaliyetlerinden Nakit Akışları	Yatırım Faaliyetlerinden Nakit Akışları	Finansman Faaliyetlerinden Nakit Akışları
Almanya	Var	Yok	Yok
Fransa	Yok	Yok	Yok
İngiltere	Yok	Yok	Yok
İsveç	Yok	Yok	Yok
İtalya	Yok	Yok	Yok
Türkiye	Var	Yok	Yok

Bankalardan Almanya ve Türkiye bankaları faiz giderlerini nakit akış tablolarının sadece işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akış bölümünde ayrı olarak gösterirlerken, Fransa, İngiltere, İtalya ve İsviçre bankalarının faiz giderlerini nakit akış tablolarında ayrı bir kalem olarak göstermedikleri görülmüştür.

3.2.5. Bankaların Temettü Gelirlerini Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme

UMS 7 33. maddesinde, bankalar ve diğer finansal kurumların faiz ve temettü gelirleri ile temettü gelirlerini esas faaliyet nakit akışları içerisinde sunmaları gerektiğini belirtmektedir.

İncelenen ülke bankalarının temettü gelirlerini raporlayıp, raporlamamalarına ilişkin bilgi **Tablo 27'** de verilmektedir.

Tablo 27. Temettü Gelirlerinin Nakit Akış Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Temettü Gelirlerinin Nakit Akış Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Raporlanması	Temettü Gelirlerinin Nakit Akış Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Raporlanmaması
Türkiye	1	0
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	0	1
İtalya	1	0
İsviçre	1	0

Fransa bankası dışında tüm bankalar temettü gelirlerini nakit akış tablosunda ayrı bir kalem olarak göstermişlerdir.

Temettü gelirlerinin nakit akış tablosunun hangi kısmında raporlandığına bakıldığında, Türkiye, İsveç ve İtalya bankalarının temettü gelirlerini yatırım faaliyetlerinden nakit akışları bölümünde, Almanya ve İngiltere bankalarının ise işletme faaliyetlerinden nakit akışları bölümünde raporladıkları görülmektedir.

3.2.6. Bankaların Temettü Ödemelerini Nakit Akış Tablolarında Raporlamaları Hakkında Değerlendirme

UMS 7 standardı, temettü giderlerinin finansman faaliyetlerinden sağlanan nakit akış veya işletme faaliyetleri kaynaklanan nakit akış olarak sunulabileceğini belirtmektedir.

Örnekte yer alan bankaların temettü giderlerini raporlamalarına ilişkin bilgi **Tablo 28'** de yer almaktadır.

Tablo 28. Bankaların Temettü Giderlerini Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Temettü Giderlerinin Nakit Akış Tablosunda Raporlanması	Temettü Giderlerinin Nakit Akış Tablosunda Raporlanmaması
Türkiye	1	0
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	0	1
İtalya	1	0
İsviçre	1	0

İncelenen ülke bankalarından Fransa bankası dışındaki tüm bankalar temettü giderlerini nakit akış tablosunda ayrı bir kalem olarak raporlamışlardır. Raporlamanın tablonun hangi bölümünde yapıldığına bakıldığında raporlama yapan tüm bankaların nakit akış tablolarının finansman faaliyetlerinden sağlanan nakitler bölümünde söz konusu kalemi raporladıkları görülmektedir.

3.2.7. Bankaların Vergi Kaynaklı Nakit Akışlarını Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme

UMS 7 35. maddesinde vergi ödemelerinin nakit akışlarının dipnotlarda açıklanmasını, eğer yatırım ve finansman faaliyetleri ile ilgili değilse işletme faaliyetlerinden kaynaklı nakit akışları içerisinde sunulmaları gerektiğini belirtmektedir.

İncelenen ülke bankalarının tamamının vergi ödemelerini nakit akış tablolarında ayrı kalem olarak raporladıkları görülmektedir. Tüm bankalar bu raporlamayı nakit akış tablolarının işletme faaliyetlerinden nakit akışları bölümünde yapmışlardır.

3.2.8. Bankaların Yabancı Para Çevrim Farklarını Nakit Akış Tablolarında Sunmalarına İlişkin Değerlendirme

UMS 7, 28. maddesinde kur farklarının raporlanması ile ilgili olarak kur değişiminden kaynaklı farkların gerçekleşmemişlerse nakit akış tablolarında raporlanamayacaklarını, ancak kur farklarının etkileri yok sayılamayacağından raporlama döneminin başı ve sonunda bu farklara nakit akış tablosunda yer verilmesi ve sunumlarında ilgili oldukları faaliyet bölümünde raporlanmaları gerektiği belirtilmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların söz konusu raporlamayı yapıp yapmadıklarına ilişkin ulaşılan sonuçlar **Tablo 29**'da gösterilmiştir.

Tablo 29. Bankaların Yabancı Para Cinsinden Tuttukları Nakit ve Nakit Benzerlerinin Kur Farklarının Nakit Akış Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Yabancı Para Cinsinden Nakit ve Nakit Benzeri Kur Farklarının Nakit Akış Tablosunda Sunulması	Bilgi Bulunmaması
Türkiye	1	0
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen tüm bankalar sahip oldukları yabancı para cinsinden nakit ve nakit benzeri varlıklara ilişkin kur farklarını, kendileri için bir nakit giriş ya da çıkışı yaratmamalarına rağmen standart gereklerine uyarak nakit akış tablolarında raporlamışlardır.

3.3. UMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Politikalarında Değişiklikler ve Hatalar

UMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Politikalarında Değişiklikler ve Hatalar Standardı, işletmelerin finansal tablolarını hazırlar ve sunarken uyguladıkları muhasebe politikalarının seçimi, uygulanması, değiştirilmesi ile ilgili hükümleri içermektedir.

Standardın gerekli gördüğü açıklamalara ilişkin 4 kriter belirlenmiş ve çalışma kapsamında incelenmiştir.

3.3.1. Yürürlük Tarihi Gelmemiş Bir UFRS'nin Başlığının Banka Finansal Tablolarında Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme

UMS 8, bir standart yayınlanmış ancak yürürlük tarihi henüz gelmemişse bu durumun ve yürürlük sonrası olası etkilerinin dipnotlarda açıklanması gerektiği belirtilmektedir.

Örneklem kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların dipnotlarında söz konusu açıklamanın yapıp yapılmadığına ilişkin değerlendirme **Tablo 30**'da gösterilmiştir.

Tablo 30. Henüz Yürürlüğe Girmemiş Bir UFRS'nin Başlığının Banka Dipnotlarında Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Henüz Yürürlüğe Girmemiş Bir UFRS'nin Başlığının Dipnotlarda Açıklanması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme bulunan tüm bankalar dipnotlarda muhasebe politikalarını açıklarken, sonraki yıllarda uygulamaya başlayacakları UFRS'leri belirtmişlerdir.

3.3.2. Yürürlük Tarihi Gelmemiş Bir UFRS'nin Zorunlu Uygulama Tarihinin Banka Dipnotlarında Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme

İncelenen ülke bankalarının henüz yürürlüğe girmemiş bir UFRS'nin uygulama tarihini belirtip belirtmediklerine dair bilgi **Tablo 31**'de gösterilmektedir.

Tablo 31. Henüz Yürürlüğe Girmemiş Bir UFRS'nin Zorunlu Uygulama Tarihinin Banka Dipnotlarında Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Henüz Yürürlüğe Girmemiş Bir UFRS'nin Zorunlu Uygulama Tarihinin Banka Dipnotlarında Açıklanması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm ülke bankaları bir sonraki yıl uygulayacakları UFRS'leri ve bunlara dair uygulamanın zorunlu başlangıç tarihini dipnotlarında açıklamışlardır. Alman bankası diğer bankalardan farklı olarak, sadece sonraki yıl zorunlu uygulaması başlayacak UFRS'leri değil, daha sonraki yıllarda uygulanacak UFRS'leri de bir tablo halinde dipnotlarında sunmuştur.

3.3.3. Yürürlük Tarihi Gelmemiş Bir UFRS'nin İlk Uygulanışında Banka Finansal Tablolarına Etkisinin Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme

Muhasebe politikaları bölümünde sonraki yıllarda uygulayacakları UFRS'leri belirten bankalardan Almanya, İngiltere, İtalya, İsveç, Türkiye bankaları söz konusu uygulamaların olası etkilerine dair çeşitli bilgiler sunmuşlardır.

Genel olarak bankaların olası değişikliklere ilişkin karşılayacakları etkileri önemsiz ya da henüz etkinin ölçülemediği yönünde ifadelerle belirttikleri görülmektedir. Sadece Fransız bankası sonraki yıllarda uygulayacağı IFRIC 21 Levies (Harçlar) standardının banka bilançosuna etkisini tutar vererek açıklamışlardır.

3.3.4. Yürürlük Tarihi Gelmemiş Bir UFRS'nin ya da Değişen Muhasebe Politikalarının Bankalar Tarafından Erken Uygulanması Hakkında Değerlendirme

Henüz yürürlüğe girmemiş bir UFRS'nin erken uygulandığına dair banka finansal tablolarında herhangi bir açıklama görülmemiştir. İngiltere ve İsveç bankaları dipnot

açıklamalarında yürürlüğe girmemiş hiçbir standardı erken uygulamaya başlamadıklarını belirtmişlerdir.

3.4. UMS 10 Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar

UMS 10, raporlama dönemi sonrasında ortaya çıkabilecek olayların finansal tablolarda düzeltme gerektirip gerektirmeyeceği, finansal tablo onay tarihi ve onaylayan taraf açıklamaları gibi durumları kapsamaktadır.

Çalışmada standardın gerektirdiği açıklamalarla ilgili olarak belirlenen 2 kriter incelenmiştir.

3.4.1. Banka Finansal Tablolarına Yayımı İçin Onay Tarihi ile Finansal Tabloları Onaylayan Tarafların Açıklanması Hakkında Değerlendirme

UMS 10, 17. maddesinde finansal tabloların onay tarihleri ve onaylayan tarafların açıklanması gerektiğini belirtmektedir.

İncelenen bankaların bu konuda açıklama yapıp yapmadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 32**'de verilmiştir.

Tablo 32. Finansal Tablo Onay Tarihleri ve Onaylayan Tarafların Açıklanması

Ülkeler	Finansal Tablolarda Onay Tarihi ve Onaylayan Tarafların Açıklanması	Finansal Tablolarda Onay Tarihi ve Onaylayan Tarafların Açıklanmaması
Türkiye	1	0
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0

Finansal tabloları incelenen tüm bankaların finansal tablo onay tarihlerini ve onaylayan tarafları açıkladıkları görülmüştür.

3.4.2. Düzeltme Gerektirmeyen Olayın Finansal Etkisi veya Böyle Bir Etkiye Dair Tahminin Yapılmadığı Bilgisinin Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme

UMS 10, 21. maddesinde raporlama döneminden sonra ortaya çıkan düzeltme gerektirmeyen olay, bu özelliğine rağmen kullanıcı kararlarını etkileyebilecek nitelikteyse bu durumun dipnotlarda açıklanması gerektiğini belirtmektedir.

İncelenen ülke bankalarının bu konuya ilişkin açıklama yapmış ya da yapmamış olmalarına ilişkin bilgi **Tablo 33**'de yer almaktadır.

Tablo 33. Banka Dipnotlarında Düzeltme Gerektirmeyen Olayın Finansal Etkisi veya Böyle Bir Tahminin Yapılmadığı Bilgisinin Bulunması

Ülkeler	Düzeltme Gerektirmeyen Olayın Finansal Etkisi veya Böyle Bir Tahminin Yapılmadığı Bilgisinin Bulunması	Düzeltme Gerektirmeyen Olayın Finansal Etkisi veya Böyle Bir Tahminin Yapılmadığı Bilgisinin Bulunmaması
Türkiye	1	0
Almanya	0	1
İngiltere	1	0
Fransa	0	1
İtalya	1	0
İsviçre	0	1

Tablo 33'de görüldüğü gibi söz konusu açıklama Türkiye, İngiltere ve İtalya bankası tarafından yapılırken, Almanya, Fransa ve İsveç bankaları tarafından yapılmamıştır.

3.5. UMS 12 Gelir (Kurumlar) Vergisi

UMS 12, gelir vergisinin raporlanmasına ilişkin hükümler içermektedir. Cari dönemde ve sonraki dönemlerde vergi ile ilgili işlemlerin kayıtları ve sonuçlarının raporlanmaları standart kapsamında açıklanmıştır.

Çalışma kapsamında bu standartla ilgili olarak 2 kriter belirlenmiş ve banka finansal tablolarının bu kriterleri ne düzeyde sağladıkları incelenmiştir.

3.5.1. Bankaların Ertelenmiş Vergi Varlıkları ve Ertelenmiş Vergi Borçlarını Mahsup Etmelerine İlişkin Değerlendirme

TMS 12 Gelir Vergisi Standardı, ertelenmiş vergi varlıkları ile ertelenmiş vergi borçlarının mahsup edilmesine olanak sağlamaktadır.

İşletmelerin bu olanaktan yararlanabilmeleri için yasal olarak mahsuba ilişkin bir engelin bulunmaması, vergi idaresi nezdinde ertelenmiş vergi borcu ve ertelenmiş vergi varlığının aynı mükellefle ilgili olması ya da farklı mükellefler söz konusu ise de vergi borç ve alacaklarının net esasa göre ya da aynı zamanda ayrı ayrı tahsilat ve ödemesinin yapılacak olmasıdır.

Örnekleme yer alan ülke bankalarının ertelenmiş vergi varlıkları ile ertelenmiş vergi borçlarının mahsup edip etmemelerine ilişkin bilgi **Tablo 34**'de yer almaktadır.

Tablo 34. Banka Finansal Tablolarında Ertelenmiş Vergi Borcu ile Yükümlülüğünün Mahsup Edilmesine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Ertelenmiş Vergi Varlığı ve Ertelenmiş Vergi Borcunun Mahsup Edilmesi	Ertelenmiş Vergi Varlığı ve Ertelenmiş Vergi Borcunun Mahsup Edilmemesi
Almanya	0	1
Fransa	0	1
İngiltere	0	1
İtalya	0	1
İsviçre	0	1
Türkiye	0	1

İncelenen tüm ülke bankalarının finansal tablolarında ertelenmiş vergi varlıklarını ve ertelenmiş vergi borçlarını mahsup etmeden ayrı ayrı raporladıkları görülmektedir.

3.5.2. Bankaların Ertelenmiş Vergi Varlığı ile Ertelenmiş Vergi Borcunu Finansal Durum Tablolarında Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme

Ertelenmiş vergi varlıklarının finansal durum tablosunun aktifinde, ertelenmiş vergi borçlarının ise finansal durum tablosunun pasifinde raporlanması gerekmektedir.

İncelenen tüm ülke bankalarının ertelenmiş vergi varlıklarını finansal durum tablolarının aktifinde, ertelenmiş vergi borçlarını ise finansal durum tablosunun pasifinde raporladıkları görülmektedir.

3.6. UMS 16 Maddi Duran Varlıklar

UMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardı işletmelerin maddi duran varlıklarını raporlamalarına ilişkin hükümler içermektedir.

Standardın gerekli gördüğü açıklamalardan hareketle belirlenen 4 kriter çalışma kapsamında incelenmiştir.

3.6.1. Maddi Duran Varlıkların İlk Muhasebeleştirilmesine İlişkin Değerlendirme

Standart maddi duran varlıkların ilk edinimlerinde muhasebeleştirilmeleriyle ilgili olarak duran varlığın maliyeti güvenilir olarak hesaplanabiliyor ve o varlığın o andan sonra sağlayacağı yararlar işletme için olacaksa işletmenin maddi duran varlığı kaydını yapabileceğini belirtmektedir.

Maddi duran varlığın ilk muhasebeleştirilmesinde maliyet, varlığın peşin değeridir. Standart metninde, söz konusu maddi duran varlığın olması gereken yerde çalışır hale getirilmesine kadar katlanılan maliyetlerin de maddi duran varlık maliyetine eklenebileceği hükmü yer almaktadır.

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların maddi duran varlıkların ilk muhasebeleştirilmelerine ilişkin sonuçlar **Tablo 35**'de gösterilmektedir

Tablo 35. Bankaların Maddi Duran Varlıklarını İlk Kez Kaydederlerken Maliyet Değerini Baz Almalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Bankaların Maddi Duran Varlıklarını İlk Kez Kaydederlerken Maliyeti Baz Almaları	Bankaların Maddi Duran Varlıklarını İlk Kez Kaydederlerken Başka Bir Değeri Baz Almaları
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların maddi duran varlıklarını, söz konusu varlıkların ilk maliyetleriyle raporladıkları görülmektedir.

3.6.2. Kullanılan Amortisman Yöntemlerini Hakkındaki Açıklamaların Değerlendirilmesi

Örnekleme yer alan tüm bankalar, maddi duran varlıklarına hangi yöntemi doğrultusunda amortisman uyguladıklarını dipnotlarında açıklamışlardır.

Bankaların maddi duran varlıkları için uyguladıkları amortisman yöntemi **Tablo 36**'da gösterilmiştir.

Tablo 36. Bankaların Maddi Duran Varlıklarına Uyguladıkları Amortisman Yöntemine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Bankaların Maddi Duran Varlıklarına İlişkin Kullandıkları Amortisman Yöntemi
Almanya	Doğrusal Amortisman Yöntemi
Fransa	Doğrusal Amortisman Yöntemi
İngiltere	Doğrusal Amortisman Yöntemi
İtalya	Doğrusal Amortisman Yöntemi
İsviçre	Doğrusal Amortisman Yöntemi
Türkiye	Doğrusal Amortisman Yöntemi

Finansal tabloları incelenen tüm bankaların finansal tablo dipnotlarında maddi duran varlıklarıyla ilgili olarak doğrusal amortisman yöntemine göre amortisman ayırdıklarını açıkladıkları görülmüştür.

3.6.3. Bankaların Maddi Duran Varlıklarının Faydalı Ömürlerini Açıklayıp Açıklamadıklarına İlişkin Değerlendirme

Bankaların maddi duran varlıklarının yararlı ömürlerini dipnotlarında açıklayıp açıklamadıklarına ilişkin sonuçlar **Tablo 37**'de gösterilmiştir.

Tablo 37. Maddi Duran Varlıkların Faydalı Ömürlerinin Dipnotlarda Açıklanması

Ülkeler	Bankaların Maddi Duran Varlıklarının Faydalı Ömürlerini Dipnotlarda Açıklamaları	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tabloları incelenen tüm bankaların dipnotlarında maddi duran varlıklarının ömürlerini açıkladıkları görülmüştür.

3.6.4. Bankalarda Maddi Duran Varlıkların İzleyen Dönemlerde Değerlemesine İlişkin Değerlendirme

UMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardı, varlıkların sonraki dönemlerde ya maliyet modeli ile ya da yeniden değerlendirme modeli ile değerlendirilebileceklerini iletmektedir.

Maliyet yönteminde ilgili varlığın maliyetiyle kaydından sonra izleyen dönemlerde bu tutardan birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüklerinin indirilmesiyle ulaşılan, kalan tutarla değerlendirme yapılır.

Yeniden değerleme yönteminde ise maddi duran varlığın gerçeğe uygun değeri güvenilir olarak ölçülebiliyorsa bu tutardan birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları indirilerek ulaşılan değer esas alınır.

Çalışma kapsamında incelenen bankaların bu iki modelden hangisini uyguladıklarına ilişkin sonuçlar **Tablo 38**'de gösterilmiştir.

Tablo 38. Bankaların Maddi Duran Varlıklarının Değerlemede Kullandıkları Modele İlişkin Sonuçlar

lkeler	Bankaların Maddi Duran Varlıklarının Değerlemede Maliyet Modelini Uygulamaları	Bankaların Maddi Duran Varlıklarının Değerlemede Yeniden Değerleme Yöntemini Uygulamaları
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tabloları incelenen tüm bankalar, maddi duran varlıklarının değerlemede maliyet modelini kullandıklarını açıklamışlardır.

3.7. UMS 18 Hasılat

UMS 18 Hasılat standardında hasılat, işletmenin faaliyetleri sonucunda elde ettiği gelir, aldığı ücretler, elde ettiği faiz ve benzeri unsurlardır.

Hasılat standardı, hasılatın muhasebeleştirilmesine ilişkin açıklamalar yapmaktadır.

Çalışma kapsamında Hasılat standardına ilişkin belirlenen 3 kriter baz alınarak banka finansal tabloları incelenmiştir.

3.7.1. Bankaların Gelir Tablolarında Gelirin Özet Olarak Sunulması Hakkındaki Açıklamaların Değerlendirilmesi

İncelenen banka finansal tablolarının bu gelir kalemlerini özet ya da detaylı olarak sunmaları hakkında bilgi **Tablo 39**'da verilmiştir.

Tablo 39. Gelir Tablosu Kalemlerinin Özet ya da Detaylı Verilmesine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Gelir Tablosunda Gelir Kalemlerinin Özet Olarak Verilmesi	Gelir Tablosunda Gelir Kalemlerinin Detaylı Olarak Verilmesi
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	0	1

İncelenen ülke bankalarından sadece Türk bankası gelir tablosunda gelir kalemlerini detaylandırarak raporlamıştır. Diğer bankalarda bu şekilde bir detaylandırma gelir tablosunda görülmemektedir.

Almanya, Fransa, İtalya ve İsveç bankaları gelir kalemlerine ilişkin detayları dipnotlarında açıklamışlardır. Ancak; İngiltere bankasının dipnotlarında gelir kalemlerinin detayları hakkında açıklama bulunmadığı görülmüştür.

3.7.2. Banka Hasılatının Ölçümüne İlişkin Muhasebe Politikasının Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme

UMS 18 Hasılat standardı, hasılatın alınan ya da alınacak olan bedelin gerçeğe uygun değeri ile ölçüleceğini belirtmektedir.

Bankalarda bu durum farklılık göstermekte olup, bankaların faiz gelirlerini itfa edilmiş maliyetle, komisyon gelirlerini ise gerçeğe uygun değerle ölçmeleri gerekmektedir.

Bankaların hasılatın ölçümünde kullandıkları muhasebe politikasını açıklayıp açıklamamalarına ilişkin bilgi **Tablo 40**'da gösterilmiştir.

Tablo 40. Hasılatın Ölçülmesine İlişkin Muhasebe Politikasının Banka Dipnotlarında Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme

Ülkeler	Hasılatın Ölçümüne İlişkin Muhasebe Politikasının Açıklanmış Olması	Hasılatın Ölçümüne İlişkin Muhasebe Politikasının Açıklanmamış Olması
Almanya	0	1
Fransa	1	0
İngiltere	0	1
İtalya	0	1
İsviçre	0	1
Türkiye	0	1

İncelenen ülke bankalarından Fransız bankası dışında hiçbir bankanın hasılatın muhasebeleştirilmesi hakkındaki muhasebe politikasını açıklamadığı görülmektedir.

3.7.3. Hasılatın Muhasebeleştirilmesine İlişkin Muhasebe Politikasının Değerlendirilmesi

Örnekleme yer alan ülke bankalarından sadece Fransız bankası hasılatın ölçümüne ilişkin olarak, faiz gelirlerini itfa edilmiş maliyetle, komisyon gelirlerini ise gerçeğe uygun değerle finansal tablolarına aktardığını belirtmiştir.

3.8. UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar

UMS 19, Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardının amacı standart metninde aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

“Bu standardın amacı, çalışanlara sağlanan faydaların muhasebeleştirilmesine ve açıklanmasına ilişkin hususları belirlemektir. Bu standart uyarınca işletmenin;

(a) Çalışana, sunduğu hizmet karşılığında gelecekte ödeyeceği faydalara ilişkin bir borcu,

(b) Sağlanan faydalar karşılığında çalışanın sunduğu hizmetten elde edilen ekonomik faydayı işletme tükettiğinde ise bir gideri muhasebeleştirilmesi gerekir.”

Çalışmada, standart kapsamında belirlenen 4 kriterin banka finansal tablolarında uygulamalarına ilişkin değerlendirme yapılmıştır.

3.8.1. Bankaların Tanımlanmış Fayda Planlarıyla İlgili Yükümlülükleri İçin Uyguladıkları Aktüeryal Değerleme Yöntemine İlişkin Değerlendirme

UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı tanımlanmış katkı planları ve tanımlanmış fayda planlarını şu şekilde açıklamaktadır:

“Tanımlanmış katkı planları, Bir işletmenin ayrı bir işletmeye (bir fona) sabit katkılar ödediği iş ilişkisi sonrasında fayda sağlayan planlar olup, bu tür planlarda çalışanların cari yıl ve önceki dönemlerde sunmuş oldukları hizmetle ilgili çalışanlara sağlanan faydaların tamamını ödemeye söz konusu fonun yeterli varlığının bulunmadığı durumlarda işletmenin ilave katkılar ödemesi için herhangi bir hukuki veya zımni kabulden doğan yükümlülüğü bulunmaz. Tanımlanmış fayda planları; katkı planları dışında kalan, iş ilişkisi sonrasında fayda sağlayan planlardır.”

Standart, çalışanların çalışmaları sonucunda hak kazandıkları faydanın işletmeye maliyetinin ne olacağının ölçümüne yönelik düzenlemeler yapmaktadır.

Söz konusu maliyetin ölçülebilmesi için, standart öngörülen yükümlülük yönteminin uygulanmasının gerektiğini belirtmektedir.

Bu yöntemde önceki dönemlerin ve içinde bulunulan dönemin çalışmaları sonucunda çalışanların hak ettikleri faydaların bugünkü değerlerine indirilmeleri için hesaplamalar yapılmaktadır.

Araştırma kapsamında yer alan bankaların öngörülen yükümlülük yöntemini açıklayıp açıklamadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 41**'de yer almaktadır.

Tablo 41. Banka Finansal Tablolarında Aktüeryal Değerleme Yönteminin Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Aktüeryal Değerleme Yönteminin Açıklanması	Aktüeryal Değerleme Yönteminin Açıklanmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen ülke bankalarının hepsi aktüeryal değerlendirme yöntemleri ile ilgili bilgileri finansal tablolarında sunmuşlardır.

3.8.2. Bankaların Uyguladıkları Aktüeryal Varsayımlar Kapsamındaki Demografik Varsayımlar Hakkında Değerlendirme

Aktüeryal varsayımlar, iki varsayım grubundan oluşmaktadır:

- Demografik varsayımlar
- Finansal varsayımlar

İncelenen ülke bankalarının aktüeryal varsayımlar kapsamındaki demographic varsayımları açıklamalarına ilişkin bilgi **Tablo 42**'de belirtilmiştir.

Tablo 42. Aktüeryal Varsayımlar Kapsamında Demografik Varsayımların Açıklanması

Ülkeler	Aktüeryal Varsayımlar Kapsamında Demografik Varsayımların Açıklanması	Aktüeryal Varsayımlar Kapsamında Demografik Varsayımların Açıklanmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	0	1

İncelenen ülke bankalarından Türk bankası dışında tüm bankaların aktüeryal varsayımlar kapsamında demografik varsayımları açıkladıkları görülmüştür.

3.8.3. Bankaların Uyguladıkları Aktüeryal Varsayımlar Kapsamındaki Finansal Varsayımlara İlişkin Değerlendirme

Örnekleme yer alan bankaların finansal tablolarında aktüeryal varsayımlar kapsamındaki finansal varsayımların sunulup sunulmamasına ilişkin bilgi **Tablo 43**'de belirtilmiştir.

Tablo 43. Aktüeryal Varsayımlar Kapsamında Finansal Varsayımların Açıklanması

Ülkeler	Aktüeryal Varsayımlar Kapsamında Finansal Varsayımların Açıklanması	Aktüeryal Varsayımlar Kapsamında Finansal Varsayımların Açıklanmaması
Almanya	0	1
Fransa	0	1
İngiltere	0	1
İtalya	0	1
İsveç	1	0
Türkiye	0	1

Ülke bankalarından sadece İsveç bankasının aktüeryal varsayımlar kapsamında finansal varsayımlarını açıkladığı görülmüştür. Diğer ülke bankalarının, finansal tablolarında bu varsayımlara ilişkin bir açıklaması bulunmamaktadır.

3.8.4. Bankaların Aktüeryal Kazanç ve Kayıplarını Diğer Kapsamlı Gelirlerine Yansıtılmalarına İlişkin Değerlendirme

UMS 19 Çalışanlara Sağlanan Faydalar Standardı aktüeryal kazanç ve kayıpları aşağıdaki şekilde tanımlamaktadır:

“Aktüeryal kazanç ve kayıplar: Tanımlanmış fayda yükümlülüğünün bugünkü değerinde aşağıdakilerden dolayı meydana gelen değişikliklerdir.

(a) Aktüeryal varsayımla gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri (önceki aktüeryal varsayımlar ile gerçekleşen arasındaki farkların etkisi) ve

(b) Aktüeryal varsayımlardaki değişikliklerin etkileri.”

UMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu standardında diğer kapsamlı gelir olarak finansal tablolarda sunulabilecek unsurlar arasında tanımlanmış fayda planlarının yeniden ölçümleri de sayılmaktadır.

Örnekleme yer alan ülke bankalarının diğer kapsamlı gelirden sunulan sunulmamalarına ilişkin bilgi **Tablo 44**' de belirtilmiştir.

Tablo 44. Aktüeryal Kazanç ve Kayıpların Diğer Kapsamlı Gelir Unsuru Olmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Aktüeryal Kazanç ve Kayıpların Diğer Kapsamlı Gelir Unsuru Olması	Aktüeryal Kazanç ve Kayıpların Diğer Kapsamlı Gelir Unsuru Olmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tabloları üzerinde çalışılan tüm ülke bankalarının aktüeryal kazanç ve kayıplarını diğer kapsamlı gelirleri içerisinde kullanıcılarının bilgisine sundukları görülmüştür.

3.9. UMS 21 Kur Değişiminin Etkileri

UMS 21 Kur Değişiminin Etkileri Standardının amacı aşağıdaki şekilde verilmiştir:

"Bir işletme, yabancı birimlerinde işlemler yapmak ya da yurtdışında işletmeye sahip olmak suretiyle yabancı faaliyetlerde bulunabilir. Ayrıca, bir işletme finansal tablolarını bir yabancı para biriminde sunabilir. Bu standardın amacı, yabancı para işlemlerin ve yurtdışındaki işletmelerin finansal tablolara nasıl dahil edileceğini ve finansal tablolarda kullanılan para birimine nasıl çevrileceğini düzenlemektir."

Çalışma kapsamında standardın gerekli gördüğü açıklamalardan belirlenen kriter incelenmiştir.

3.9.1. Kâr veya Zararda Muhasebeleştirilen Kur Farkları Tutarı

UMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı, finansal araçlar gerçeğe uygun değerle ölçülmüşse ve bir kur farkı sonucuna ulaşılmışsa bunun kâr/zararda muhasebeleştirilmesi gerektiğini belirtir. Bu durum dışında bir kur farkı oluşmuşsa standart söz konusu farkların diğer kapsamlı gelir tablosunda raporlanması gerekmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların farklı ülke para birimlerinden çevirmelerinden kaynaklı kur farklarını raporlama yerleri incelenmiş ve **Tablo 45**'de görülen sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 45. Kur Çevrim Farklarının Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunda Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Kur Çevrim Farklarının Diğer Kapsamlı Gelir Tablosunda Raporlanması	Kur Çevrim Farklarının Başka Bir Tabloda Raporlanması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tabloları incelenen tüm bankalar, finansal araçların gerçeğe uygun değer farkları kaynaklı olarak oluşan kur farkları dışında kalan kur farklarını diğer kapsamlı gelir tablolarında sunmuşlardır.

3.10. UMS 23 Borçlanma Maliyetleri

Borçlanma maliyetleri, işletmelerin borçlanmaları nedeniyle ödemek durumunda oldukları faiz ödemeleri ve diğer ödemeleri kapsamaktadır.

UMS 23, özelliikli varlıkların maliyetleri ile ilgilidir. Standart özelliikli varlıkları ise Şu Şekilde tanımlamaktadır:

Özelliikli varlıklar, istenildikleri kullanım durumuna ve satışa hazır duruma getirilebilmeleri için uzun süre gereken varlıklardır.

Çalışmada standart kapsamında belirlenen 2 kriter baz alınarak banka finansal tabloları incelenmiştir.

3.10.1. Bankaların İlgili Dönem Boyunca Aktifleştirdikleri Borçlanma Maliyetlerini Açıklamalarına İlişkin Değerlendirme

İncelenen ülke bankalarının finansal raporlarında borçlanma maliyetlerine ilişkin hiçbir açıklama bulunmamaktadır. Raporlarda özelliikli varlıklarla ilgili de herhangi bir açıklamanın bulunmaması, söz konusu bankalarda bu tür varlıkların bulunmadığı ve bu nedenle borçlanma maliyeti açıklamasının yapılmadığını düşündürmektedir. Sadece Alman bankasının dipnotlarında “aktifleŐtirilen borçlanma maliyetleri” başlığı görülmüŐ olup, bu baŐlığın bakiyeleri “0”dır.

3.10.2. Bankaların Aktifleştirilebilecek Borçlanma Maliyeti Tutarının Belirlenmesinde Kullandıkları Aktifleştirme Oranını Açıklamaları Hakkında Değerlendirme

Örneklemede yer alan ülke bankalarının finansal tablolarında aktifleŐtirilecek borçlanma maliyetlerine ilişkin bir açıklama bulunmadığı gibi bu tutarın belirlenmesinde kullanılan aktifleştirme oranı ile ilgili de açıklama bulunmamaktadır.

3.11. UMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları

UMS 24 İlişkili Taraf Açıklamaları Standardı, işletmenin durumunun, ilişkili taraflarının faaliyetlerinden ve ilişkili taraflarla ilgili yükümlükler nedeniyle olumlu ya da olumsuz etki görebileceğini ve bu nedenle ilişkili taraflarla ilgili olarak yapılacak

açıklamaların finansal tablo kullanıcıları için önemli olduğunu belirtmektedir. Standart kapsamında ilişkili taraflara ilişkin yapılacak açıklamalar yer almaktadır.

İlişki, raporu hazırlayan işletme ile ilişkili bir kişinin, ya da bu kişinin yakın akrabası bir kişinin başka bir işletmede kontrol gücüne, müşterek kontrol gücüne veya önemli etkiye sahip olması ya da söz konusu kişinin iki işletme içinde kilit yönetici konumunda olması durumunda ortaya çıkar.

İlişkinin ortaya çıkmasının bir diğer şekli de bir işletmenin diğer işletme ile bağlı ortaklık, iştirak, iş ortaklığı ilişkisinin bulunması ya da söz konusu iki işletmeden farklı üçüncü bir işletmenin iki işletme ile de iş ortaklığının bulunmasıdır.

Çalışma kapsamında standardın gerekli gördüğü açıklamalardan belirlenen 2 kriter incelenmiştir.

3.11.1. Bankaların İlişkili Taraflardan Borç ve Alacakların Raporlanmasına İlişkin Değerlendirme

UMS 24, ilişkili taraflara borçlar ve ilişkili taraflardan alacakların finansal durum tablosunda ya da dipnotlarda ayrı olarak raporlanması gerektiğini belirtmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların söz konusu ayrımı yapıp yapmadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 46**'da verilmiştir

Tablo 46. İlişkili Taraflardan Borç ve Alacakların Banka Finansal Tablolarında Raporlanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	İlişkili Taraflardan Borç ve Alacakların Ayrı Raporlanması	İlişkili Taraf Borç ve Alacaklarının Ayrı Raporlanmaması
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen banka raporlarının tamamında ilişkili taraflara borçlar ve ilişkili taraflardan alacaklar bakiyelerinin dipnotlarda “ilişkili taraf” başlığı altında açıklandığı görülmüştür.

3.11.2. Banka Finansal Tablolarında İlişkili Taraflardan Gelir ve Giderlerin Sunulmasına İlişkin Değerlendirme

İlişkili taraflardan gelir ve giderlerin diğer işletme gelir ve giderlerinden ayrı sunulması, finansal tablo kullanıcıları için önem taşımaktadır.

İncelenen banka finansal tablolarında ilişkili taraflardan gelir ve giderlerin ayrı raporlanıp raporlanmadığına ilişkin bilgi **Tablo 47**'de belirtilmiştir.

Tablo 47. İlişkili Taraflardan Gelir ve Giderlerin Ayrı Raporlanması

Ülkeler	İlişkili Taraflardan Gelir ve Giderlerin Ayrı Raporlanması	İlişkili Taraflardan Gelir ve Giderlerin Ayrı Raporlanmaması
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekte yer alan tüm bankalar ilişkili taraflarından gelir ve giderlerini dipnotlarında ayrı olarak göstermişlerdir.

3.12. UMS 26 Emeklilik Fayda Planları

UMS 26 Emeklilik Fayda Planları Standardı, işletme çalışanlarının emekli olmaları durumunda çalışanlara sunmakla yükümlü oldukları faydaların bu süreçlerden önce öngörülebileceğini belirtmekte ve bu öngörünün nasıl yapılacağına dair hükümler içermektedir.

Standart kapsamında 1 kriter belirlenmiş ve banka finansal tablolarında bu kriterin sağlanıp sağlanmadığına ilişkin inceleme yapılmıştır.

3.12.1. Banka Finansal Tablo Dipnotlarında Emeklilik Fayda Planlarına İlişkin Bilgi Sunulması

İnceleme kapsamında yer alan bankaların dipnotlarında, emeklilik fayda planlarına ilişkin bilgi sunup sunmadıkları hakkında bilgi **Tablo 48**'de gösterilmiştir.

Tablo 48. Finansal Tablo Dipnotlarında Emeklilik Fayda Planlarına İlişkin Bilgi Sunulup, Sunulmadığı Hakkında Bilgi

Ülkeler	Finansal Tablo Dipnotlarında Emeklilik Fayda Planlarına İlişkin Bilgi Sunulması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme de yer alan tüm bankaların finansal tablo dipnotlarında emeklilik fayda planlarına ilişkin detaylı bilgi sundukları görülmüştür. Bankalar, bu bilgiler içerisinde uyguladıkları aktüeryal yöntemler hakkında da bilgi sunmuşlardır.

3.13. UMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar

UMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardı, işletmenin iştiraki konumunda olan işletmelerle ilgili olarak yapması gereken muhasebeleştirmeleri ve bu muhasebeleştirmede kullanılacak yöntemi açıklamaktadır.

Standartta yer alan önemli kavramlardan biri, önemli etki kavramıdır. Bu kavram, bir işletmenin başka bir işletmenin faaliyetlerine ilişkin kararlar kontrol edebilme gücünü ifade eder.

İştirak: Yatırımcı işletmenin üzerinde önemli etkisinin bulunduğu işletmedir.

İş Ortaklığı: Müşterek kontrole sahip olan tarafların, girişimin net varlıkları üzerinde haklarının bulunduğu müşterek anlaşmadır.

Standart kapsamında 4 kriter belirlenmiş ve banka finansal tablolarının bu 4 kriteri ne düzeyde sağladıkları sonucuna ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.13.1. Bankaların Özkaynak Yöntemini Uygulamalarına İlişkin Değerlendirme

Standart, özkaynak yönteminin uygulanması ile ilgili olarak yatırım yapılan işletme üzerinde önemli etkisi bulunan veya yatırım yapılan işletmeyi müşterek kontrol eden işletmenin, iştirak ya da iş ortaklığı yatırımını özkaynak yöntemine göre raporlaması gerektiğini belirtmektedir.

Örnekleme yer alan ülke bankalarının iştirak ya da iş ortaklığı yatırımlarını özkaynak yöntemine göre raporlayıp raporlamadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 49**'da gösterilmiştir.

Tablo 49. Bankaların İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlarını Özkaynak Yöntemine Göre Raporlamalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımların Özkaynak Yöntemine Göre Raporlanması	Bilgi Yok
Almanya	1	0
İngiltere	1	0
Fransa	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tabloları incelenen bankaların iştiraklerindeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlarını özkaynak yöntemini uygulayarak raporladıkları görülmektedir.

3.13.2. Bankaların İştiraklerini ve İş Ortaklıklarını Finansal Durum Tablosunda Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme

Örnekleme seçilmiş olan bankaların tamamının iştirak ve iş ortaklıklarındaki yatırımlarını finansal durum tablolarında kullanıcılara sundukları görülmüştür. Tüm bankalar bu sunumda içerikleri aynı olmakla birlikte farklı hesap isimleri kullanmışlardır. Bu hesap isimleri şu şekildedir:

Alman Bankası: Holdings in Companies Accounted for Using the Equity Method (Özkaynak yöntemi kullanılarak Muhasebeleştirilen Şirketler)

Fransız Bankası: Equity Method Investment (Özkaynak Yöntemi Yatırımları)

İngiltere Bankası: Associates and Joint Venture (İştirakler ve İş Ortaklıkları)

İsveç Bankası: Investments in Associated Undertakings (İştiraklerdeki Yatırımlar)

İtalya Bankası: Equity Investment (Özkaynak Yatırımları)

Türkiye Bankası: Investments in Equity- Accounted Investees (Özkaynak Yöntemiyle Muhasebeleştirilen İştirak Yatırımları)

3.13.3. Bankaların İştiraklerinden Kaynaklanan Kâr Veya Zararlarını Gelir Tablolarında Sunmalarına İlişkin Değerlendirme

Örnekleme yer alan tüm bankalar farklı hesap isimleriyle de olsa gelir tablolarında iştiraklerden kaynaklanan kazanç ya da kayıplarını raporlamışlardır.

Alman Bankası: Current Net Income from Companies Accounted for Using the Equity Method (Özkaynak Yöntemiyle Muhasebeleştirilen Şirketlerden Net Gelir)

Fransız Bankası: Share of Earnings of Equity Method Entities (Özkaynak Yöntemi Uygulanan İşletmelerin Kazanç Payları)

İngiltere Bankası: Share of Profit in Associates and Joint Venture (İştirak ve İş Ortaklıklarındaki Kâr Payları)

İsveç Bankası: Profit from Associated Undertakings Accounted for Under the Equity Method (Özkaynak Yöntemiyle Muhasebeleştirilen İlişkili Taraflardan Kârlar)

İtalyan Bankası: Profit (loss) of Associates (İştiraklerden Kâr (Zarar))

3.13.4. Bankanın İş Ortaklığındaki Payı İle İlişkili Olarak Maruz Kaldığı Koşullu Borçlar ve Diğer Ortak Girişimcilerle Müştereken Maruz Kaldıkları Her Bir Koşullu Borçtaki Payı

İncelenen banka finansal tablolarında, bankaların iş ortaklığındaki payı ile ilişkili olarak maruz kaldıkları koşullu yükümlülükler ve diğer ortak girişimcilerle müştereken maruz kaldıkları her bir koşullu yükümlülükteki paylarına ilişkin bilgi verip vermedikleri hakkındaki bilgi **Tablo 50**'de gösterilmiştir.

Tablo 50. Bankanın İş Ortaklığındaki Payı ile İlişkili Olarak Maruz Kaldığı Koşullu Yükümlülükler ve Diğer Ortak Girişimcilerle Müştereken Maruz Kaldıkları Her Bir Koşullu Yükümlülükteki Payı Hakkında Bilgiyi Sunmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Bankanın İş Ortaklığındaki Payı İle İlişkili Olarak Maruz Kaldığı Koşullu Yükümlülükler Ve Diğer Ortak Girişimcilerle Müştereken Maruz Kaldıkları Her Bir Koşullu Yükümlülükteki Payı Hakkında Bilgi Vermesi	Bilgi Yok
Almanya	1	0
İngiltere	0	1
Fransa	0	1
İtalya	0	1
İsviçre	1	0
Türkiye	0	1

Söz konusu gerekliliğe ilişkin açıklama sadece Alman ve İsveç bankaları tarafından sunulmuştur.

Alman bankası herhangi bir tutar belirtmemekle birlikte özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen yatırımlarındaki koşullu borçlarda o işletmelerdeki yatırımları oranında sorumlulukları olduğunu belirtmiştir.

İsveç bankası ise özkaynak yöntemiyle muhasebeleştirilen iştirak ve iş ortaklıklarıyla ilgili olarak ne kadar koşullu yükümlülüğü olduğunu tutar belirterek dipnotlarında sunmuştur.

3.14. UMS 32 Finansal Araçlar: Sunum

UMS 32 Finansal Araçlar: Sunum Standardı, finansal araçların yükümlülük ya da özkaynak olarak raporlanmaları ve araçların yükümlülük ve varlık olarak netleştirilmeleri hakkında hükümler içermektedir. Finansal araçların niteliklerine göre ne şekilde sunulacakları, bu araçlardan kaynaklı gelir ve giderlerin ne şekilde raporlanacağı standartta açıklanmaktadır.

Standart kapsamında 3 kriter belirlenmiş ve bu 3 kriterin banka finansal tablolarında nasıl uygulandığı araştırılmıştır.

3.14.1. Finansal Varlıkların Sınıflarına Göre Gruplanmasına İlişkin Bilgi

Standart finansal varlıkları; nakit, dayanağı başka bir işletmenin özkaynağı olan finansal araç, başka bir işletmeden nakit alınmasına ya da uygun koşullarda finansal varlık ya da borçların başka işletmeyle takasını sağlayan haklar, işletmenin özkaynağına dayalı finansal aracıyla ödenecek ya da ödenebileceği bazı sözleşmeler finansal varlık kabul edilmektedir.

Finansal varlıklar; nakit, ticari alacaklar, kredi alacakları, bono ve tahviller, finansal kiralama araçları ve türev finansal araçlardan oluşmaktadırlar

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların finansal varlıklarını sınıflandırmalarına ilişkin değerlendirme **Tablo 51**'de gösterilmiştir.

Tablo 51. Bankaların Finansal Varlıklarını Sınıflandırması ve Sınıflandırma Yerlerine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Finansal Varlıkların Finansal Durum Tablolarında Ayrı Ayrı Gösterilmesi	Finansal Varlıkların Dipnotlarda Ayrı Ayrı Gösterilmesi
Almanya	0	1
Fransa	1	0
İngiltere	0	1
İtalya	1	0
İsviçre	0	1
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankalar finansal varlıklarını finansal tablolarında sınıflandırmışlardır. Fransa, İtalya ve Türkiye bankaları finansal varlıklarını finansal durum tablolarında sınıflandırılmış olarak sunarlarken, Almanya, İngiltere ve İsviçre bankalarının bu sınıflandırmayı dipnotlarında yaptıkları görülmüştür.

3.14.2. Finansal Borçların Sınıflandırılmasına İlişkin Bilgi

UMS 32 Finansal Borçlar Standardı, finansal borcu aşağıdaki şekilde tanımlamaktadır:

“Finansal borçlar, aşağıdaki borçlardan herhangi biridir:

- (a) (i) *Başka bir işletmeye nakit ya da başka bir finansal varlık verilmesi için veya*
- (ii) *Potansiyel olarak işletmenin aleyhine olan koşullarda finansal varlık veya borçların başka bir işletme ile takas edilmesi için düzenlenen sözleşmeden doğan yükümlülük veya*
- (b) *İşletmenin özkaynağına dayalı finansal aracıyla ödenecek veya ödenebilecek olan ve*
 - (i) *İşletmenin değişken sayıda özkaynağına dayalı finansal aracını vermek zorunda olduğu ya da olabileceği bir türev olmayan sözleşme veya*
 - (ii) *İşletmenin belirli sayıda özkaynağına dayalı finansal aracının, belirli bir nakit tutar ya da başka bir finansal varlık ile takas edilmesi dışındaki şekillerde ödenecek ya da ödenebilecek bir türev sözleşme.”*

Bankalarda finansal borç kavramının içine, mevduatlar, türev ürünlerden kaynaklı yükümlülükler ve para piyasalarından borçlar girmektedir.

Bankaların finansal borçlarını finansal tablolarında finansal borçlarını nasıl raporladıklarına ilişkin bilgi **Tablo 52**'de gösterilmiştir.

Tablo 52. Finansal Borçların Finansal Tablolarda Sunumuna İlişkin Değerlendirme

Ülkeler	Finansal Borçların Finansal Durum Tablolarında Ayrı Ayrı Gösterilmesi	Finansal Borçların Dipnotlarda Ayrı Ayrı Gösterilmesi
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Çalışma kapsamında yer alan tüm bankalar finansal borçlarını finansal durum tablolarında ayrı ayrı hesap kalemlerinde göstermiş olup, dipnotlarında da ilgili hesaplara ilişkin detayları sunmuşlardır.

3.14.3. Bankaların Finansal Varlık ve Borçlarını Netleştirilerek Sunmalarına İlişkin Değerlendirme

UMS 32, finansal varlık ve borçların birbirlerinden mahsup edilerek sunulmalarına ilişkin olarak yasal bir hakkın bulunması ya da söz konusu varlık ve borcun aynı zamanda ifa edilecek olması durumunda netleştirmenin yapılabileceğini belirtmektedir.

Örnekleme yer alan bankalardan Fransa, İngiltere, İsveç ve İtalya bankaları finansal varlık ve borçlarını standardın gereklerinin mevcut olması durumunda netleştirdiklerini belirtip hangi varlık ya da yükümlülük arasında netleştirme yaptıklarını dipnotlarında sunmuşlardır.

3.15. UMS 33 Hisse Başına Kazanç

UMS 33 Hisse Başına Kazanç Standardı, işletme faaliyetleri sonuçlarının görülebilmesi için önemli kriter niteliğinde olan hisse başına kazancın hesaplanması ve finansal tablolarda açıklanması hakkında hükümler içerir.

Standart kapsamında 2 kriter belirlenmiş ve banka finansal tablolarının bu 2 kriteri ne derecede sağladıklarına ilişkin sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır.

3.15.1. Bankanın Hisse Başına Kazanç Standardına İlişkin Muhasebe Politikasını Açıklaması

Örnekleme yer alan bankaların hisse başına kazanç standardına ilişkin muhasebe politikalarının açıklayıp açıklamadıklarına dair bilgi **Tablo 53**'de sunulmuştur.

Tablo 53. Bankaların Hisse Başına Kazanç Standardına İlişkin Muhasebe Politikalarını Açıklamaları

Ülkeler	Bankaların Hisse Başına Kazanç Standardına İlişkin Muhasebe Politikaları Hakkında Açıklama Yapmaları	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm banka dipnotlarında hisse başına kazançla ilgili muhasebe politikalarının açıklandığı görülmüştür.

3.15.2. Bankanın Sürdüğü Faaliyetler Üzerinden Adi ve Sulandırılmış Hisse Senedi Başına Düşen Kâr ya da Zarar Tutarını Açıklamalarına İlişkin Değerlendirme

Finansal tabloları incelenen bankaların sürdürdükleri faaliyetleri üzerinden adi ve sulandırılmış hisse senedi başına kâr ya da zararını açıklamalarına ilişkin değerlendirmeyi yapmadan önce sulandırma kavramını açıklamak gerekmektedir.

Sulandırma, hisse senedi adedinin artmasıyla her bir hisse payına düşen kazancın azalmasını ifade etmektedir.

Örnekte yer alan bankaların söz konusu açıklamayı yapıp yapmadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 54**'de belirtilmiştir.

Tablo 54. Adi ve Sulandırılmış Hisse Başına Kazancın Sunulmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Adi Hisse Başına Kazanç Tutarının Belirtilmesi	Sulandırılmış Hisse Başına Kazanç Tutarının Belirtilmesi	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	1	0
İngiltere	1	1	0
Fransa	1	1	0
İtalya	1	1	0
İsviçre	1	1	0
Türkiye	1	1	0

Örnekte yer alan tüm bankaların hem adi hisse senedi başına kazanç hem de sulandırılmış hisse başına kazanç tutarlarını gelir tablolarında kullanıcılarına sundukları görülmüştür.

3.16. UMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü

UMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı, işletmenin sahip olduğu varlıkların geri kazanılabilir değerlerinden fazla bakiyelerle finansal tablolarda raporlanmalarına engel olmak amacıyla hükümler içerir.

Standart kapsamında belirlenen 2 kritere ilişkin sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

3.16.1. Banka Dipnotlarında Varlıklarda Değer Düşüklüğüne İlişkin Muhasebe Politikasının Açıklanması

Örnekleme yer alan bankaların finansal tabloları incelendiğinde varlıklarda değer düşüklüğüne ilişkin muhasebe politikalarını açıklamalarına ilişkin bilgi **Tablo 55**'de verilmiştir.

Tablo 55. Varlıklarda Değer Düşüklüğüne İlişkin Muhasebenin Açıklanması

Ülkeler	Varlıklarda Değer Düşüklüğüne İlişkin Muhasebe Politikasının Açıklanması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Tüm bankalar finansal tablo dipnotlarında varlıklarda değer düşüklüğü ile ilgili olarak uyguladıkları muhasebe politikalarını açıklamışlardır. Bu bilgilere ek olarak Alman ve Türk bankaları UMS 36'nın Mayıs 2013'te güncellenmesi sonucu gerekli hale gelen ilave açıklamaları da yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu ilave açıklamalar değer düşüklüğüne uğramış varlıklar için gerekli görülen açıklamalar ve finansal olmayan varlıkların geri kazanılabilir tutarlarına ilişkin açıklamalardır.

3.16.2. Değer Düşüklükleri Gelir Tablosunda Gösterilmesi Gereken Varlıklarla İlgili Söz Konusu Değer Düşüklüklerinin Gösterilmesi

Bir varlığın defter değeri⁷ o varlığın geri kazanılabilir tutarından⁸ yüksekse şüphesiz bir zarar mevcuttur ve standart bu zararın kâr ya da zararda muhasebeleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Standart gereği, bankaların kredi değer düşüklüklerini, satışa hazır varlıklarının değer düşüklüklerini, vadeye kadar elde tutulacak varlıklarının değer düşüklüklerini ve diğer finansal varlık değer düşüklüklerini gelir tablolarında göstermeleri gerekmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların söz konusu değer düşüklüklerinin bulunması durumunda gelir tablolarında bu değer düşüklüğünü gösterip göstermediklerine ilişkin bilgi **Tablo 56**'da gösterilmiştir.

Tablo 56. Değer Düşüklüğü Gelir Tablosunda Gösterilmesi Gereken Varlıklara İlişkin Değer Düşüklüğünün Gelir Tablosunda Gösterilmesi

Ülkeler	Değer Düşüklükleri Gelir Tablosunda Gösterilmesi Gereken Varlıklarla İlgili Söz Konusu Değer Düşüklüklerinin Gösterilmesi	Bilgi Bulunmuyor
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm gelir tablolarında değer düşüklükleri gelir tablosunda gösterilmesi gereken varlıklara ilişkin bilgi verildiği görülmektedir.

⁷ Defter değeri, varlığın değerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları düşüldükten sonra kalan tutarıdır.

⁸ Geri kazanılabilir tutar, bir varlığın satışı için katlanılan satış maliyetleri düşüldükten sonra kalan tutarla, kullanım değeri tutarından yüksek olmalıdır.

3.17. UMS 37 Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar

Karşılıklar, koşullu borçlar ve koşullu varlıklar, finansal tablo kullanıcılarının karar alma süreçlerine önemli etkileri olan unsurlardır. Bu sebeple bunların finansal tablolarda ne şekilde sunulacakları, UMS 37 standardı ile detaylı olarak açıklanmıştır.

Standardın gerekli gördüğü açıklamalardan hareketle çalışma kapsamında 6 kriter incelenmiştir.

3.17.1. Bankaların Karşılıklarını Finansal Durum Tablolarında Raporlanmaları Hakkında Değerlendirme

Karşılık, ne zaman gerçekleşeceği ve ne tutarda olacağı belli olmayan yükümlülüklerdir.

Standart gereği karşılıkların yükümlülük olarak yani finansal durum tablosunun pasif kısmında raporlanmaları gerekmektedir.

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen ülke bankalarının karşılıkları finansal durum tablolarında raporlayıp raporlamadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 57**'de gösterilmiştir.

Tablo 57. Karşılıkları Finansal Durum Tablosunda Raporlanması

Ülkeler	Karşılıkların Finansal Durum Tablosunda Raporlanmaları	Bilgi Bulunmuyor
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların finansal durum tablolarının yükümlülükler kısmında karşılıkları raporladıkları görülmüştür.

3.17.2. Bankaların Karşılıklarını Finansal Durum Tablosuna Yansıtılmaları İçin Gerekli Şartlarla İlgili Yaptıkları Açıklamalara İlişkin Değerlendirme

Standart, karşılıkların finansal durum tablosunda raporlanabilmesi için aşağıda yer alan şartların gerekli olduğunu belirtmektedir. Bu şartlar;

- Daha önce gerçekleşmiş bir olaydan kaynaklı bir yükümlülüğün var olması,
- Bu yükümlülüğün yerine getirilebilmesi için işletmenin sahip olduğu varlıklarda eksilme olması,
- Yükümlülük tutarına ilişkin güvenilir bir tahminin yapılabilmesi olmasıdır.

Örnekleme bulunan bankaların, finansal durum tablolarında raporladıkları karşılıklara ilişkin olarak gerekli şartları açıklayıp açıklamadıkları hakkında bilgi **Tablo 58**'de gösterilmiştir.

Tablo 58. Karşılıkların Finansal Durum Tablosunda Raporlanmasına İlişkin Şartların Açıklanması

Ülkeler	Karşılıkların Finansal Durum Tablosunda Sunulmasına İlişkin Şartların Açıklanması	Bilgi Bulunmuyor
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm bankaların dipnotlarında karşılıkların finansal durum tablosunda raporlanması için gerekli olan şartları belirttikleri görülmüştür.

3.17.3. Bankaların Ayırdıkları Karşılıkların Tahmininde Kullanılan Yöntemlere İlişkin Değerlendirme

Karşılıkların ölçülmesiyle ilgili olarak standart, var olan bir yükümlülüğün ödenebilmesi, yerine getirilmesi için ne kadar harcama yapılacaksa bunun en gerçekçi şekilde tahmin edilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır.

İncelenen banka finansal durum tablolarında görülen karşılıkların nasıl bir yöntemle tahmin edildiğine dair dipnotlarında bilgi bulunup bulunmaması **Tablo 59**'da gösterilmiştir.

Tablo 59. Karşılıklara İlişkin Tahmin Yönteminin Açıklanmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Karşılıkların Ölçülmesinde Kullanılan Yönteme İlişkin Açıklama	Bilgi Bulunmuyor
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların dipnotlarında karşılıklara ilişkin tahmin yöntemleri açıklanmıştır. Tüm bankalar en gerçekçi tahmin (best estimate) yöntemini kullandıklarına dair kullanıcılarına bilgi sunmuşlardır.

3.17.4. Her Bir Karşılık Sınıfı İçin Dönem Başı Ve Dönem Sonu Defter Değerinin Belirtilmesine İlişkin Değerlendirme

Karşılıkların nasıl gelişim gösterdiği, bankaların faaliyetlerini nasıl yürüttükleri hakkında bilgi verme özelliği taşıdığından, yıl içerisinde bu gelişimin ne yönlü olduğunun görülmesi kullanıcılar için büyük önem arz etmektedir.

Çalışmada incelenen bankaların bu bilgiyi sunup sunmadıklarına ilişkin sonuç **Tablo 60**'da gösterilmiştir.

Tablo 60. Her Bir Karşılık Sınıfı İçin Dönem Başı ve Dönem Sonu Defter Değerinin Gösterilmesi

Ülkeler	Her Bir Karşılık Sınıfı İçin Dönem Başı ve Dönem Sonu Defter Değerinin Gösterilmesi	Bilgi Bulunmuyor
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların finansal tablo hazırlayıcıları, karşılıklar için bir dipnot açıklaması yapmış ve bu dip not içerisinde hem karşılıkların alt kırılımlarını hem de her karşılığın yılbaşı ve yılsonundaki bakiyelerini göstermek suretiyle gelişimlerini kullanıcılarına sunmuşlardır.

3.17.5. Koşullu Varlıkların Dipnotlarda Açıklanmasına İlişkin Değerlendirme

Standart, koşullu varlığı, ileride gerçekleşme ihtimali bulunan bir olay ya da olayların gerçekleşmesi ile işletme için var olacak, şüanda işletmenin kontrolünde olmayan varlık olarak tanımlamaktadır.

UMS 37 gereği işletmeler, koşullu varlıklarını finansal durum tablolarında gösteremezler ancak dipnotlarda bu varlıkları açıklamaları gerekir.

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların koşullu varlıklarını dipnotlarında açıklayıp açıklamadıklarına ilişkin ulaşılan sonuçlar **Tablo 61**'de gösterilmiştir.

Tablo 61. Koşullu Varlıkların Dipnotlarda Açıklanması

Ülkeler	Koşullu Varlıkların Dipnotlarda Açıklanması	Bilgi Bulunmuyor
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tablo setleri incelenen tüm bankaların dipnotlarında koşullu varlıklarına hakkında bilgi sundukları görülmüştür.

3.17.6. Koşullu Borçların Dipnotlarda Açıklanması Hakkında Değerlendirme

Koşullu Borçlar, geçmişte gerçekleşmiş ve işletmenin tamamen kendi kontrolünde olmayan, bir olayın gerçekleşmesi ya da gerçekleşmemesi halinde varlığı netlik kazanacak yükümlülüklerdir.

İncelenen banka dipnotlarında koşullu borçların açıklanmasına ilişkin değerlendirme **Tablo 62**'de gösterilmiştir.

Tablo 62. Koşullu Borçların Dipnotlarda Açıklanması

Ülkeler	Koşullu Borçların Dipnotlarda Açıklanması	Bilgi Bulunmuyor
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme alan tüm bankalar koşullu varlıklarını olduğu gibi koşullu borçlarını da dipnotlarında açıklamışlardır.

3.18. UMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar

Maddi Olmayan Duran Varlıkların muhasebeleştirme şekilleri, bunların defter değerlerinin nasıl belirleneceği vb. konular UMS 38 kapsamında açıklanmaktadır.

Standart kapsamında 4 kriter belirlenmiş ve örnekleme alan bankaların finansal tablolarında bu 4 kritere uyumlu raporlama yapıp yapılmadığı incelenmiştir.

3.18.1. Bankaların Maddi Olmayan Duran Varlıklarını İlk Muhasebeleştirmelerine İlişkin Değerlendirme

Standart, maddi olmayan duran varlıkların ilk muhasebeleştirmelerinin maliyet bedeliyle yapılması gerektiğini belirtmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların maddi olmayan duran varlıkların ilk muhasebeleştirmesini maliyet bedeliyle yapıp yapmadıklarına ilişkin değerlendirme **Tablo 63**'de gösterilmiştir.

Tablo 63. Maddi Olmayan Duran Varlıkların İlk Muhasebeleştirmelerinin Maliyetle Yapılması

Ülkeler	Maddi Olmayan Duran Varlıkların İlk Muhasebeleştirmelerinin Maliyetle Yapılması	Maddi Olmayan Duran Varlıkların İlk Muhasebeleştirmesinde Maliyet Dışında Bir Yöntemin Uygulanması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

3.18.2. Bankaların Maddi Olmayan Duran Varlıklarını İzleyen Dönemlerde Değerlemelerine İlişkin Değerlendirme

UMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı, maddi olmayan duran varlıkların ilk muhasebeleştirmeden sonraki dönemlerde değerlendirilmeleri için iki yol göstermektedir. Bunlar:

1. Maliyet yöntemi
2. Yeniden değerlendirme yöntemidir.

Örnekleme yer alan bankaların izleyen yıllarda maddi olmayan duran varlıklarını finansal tablolarında raporlarken hangi yöntemi kullandıklarına ilişkin bilgi **Tablo 64**'de gösterilmiştir.

Tablo 64. Maddi Olmayan Duran Varlıklar İçin İzleyen Dönemlerde Kullanılan Değerleme Yöntemi

Ülkeler	Maddi Olmayan Duran Varlıkların İzleyen Dönemlerde Maliyet Yöntemi ile Değerlenmeleri	Maddi Olmayan Duran Varlıkların İzleyen Dönemlerde Yeniden Değerleme Yöntemi ile Değerlenmeleri
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Çalışma kapsamında yer alan tüm bankalar, maddi olmayan duran varlıklarını izleyen dönemlerde maliyet yöntemi ile değerlediklerini açıklamışlardır.

3.18.3. Sınırlı Yararlı Ömürlü Maddi Olmayan Duran Varlıkların Hangi İtfa Yöntemi ile İtfa Edildiklerine Dair Bilginin Bulunmasına İlişkin Değerlendirme

UMS 38, eğer bir maddi olmayan duran varlık için yararlı ömür süresi belirlenebiliyorsa bu varlığın değerinin itfa edilebileceğini belirtmekte ancak kesin bir itfa yöntemi zorunluluğu getirmemektedir. Bunun yanında standart kullanılacak itfa yöntemleri için örnekler vermektedir. Söz konusu örnekler, doğrusal itfa yöntemi, azalan bakiyeler yöntemi ve üretim birimi yöntemidir.

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların sınırlı yararlı ömre sahip maddi olmayan duran varlıklarını hangi yöntemi kullanarak itfa ettiklerine dair sonuçlar **Tablo 65'**de sunulmuştur.

Tablo 65. Maddi Olmayan Duran Varlıklardan Sınırlı Ömre Sahip Varlıkların İtfasında Kullanılan Yöntemler

Ülkeler	Doğrusal Amortisman Yönteminin Kullanılması	Azalan Bakiyeler Yönteminin Kullanılması	Üretim Birimi Yönteminin Kullanılması
Almanya	1	0	0
İngiltere	1	0	0
Fransa	1	0	0
İtalya	1	0	0
İsviçre	1	0	0
Türkiye	1	0	0

Finansal tabloları incelenen tüm bankalar, dipnotlarında sınırlı ömre sahip maddi olmayan duran varlıklarını hangi yönteme göre itfa ettiklerini açıklamakla birlikte, hepsi doğrusal amortisman yöntemini uyguladıklarını açıklamışlardır.

3.18.4. Bankaların Sınırsız Yararlı Ömre Sahip Olan Maddi Olmayan Duran Varlıklarını İtfa Edip Etmediklerine İlişkin Değerlendirilme

UMS 38, Maddi Olmayan Duran Varlıklar standardı, işletmenin sınırsız yararlı ömre sahip maddi olmayan duran varlığı varsa bu varlıkların değerlerini itfa edemeyeceğini belirtmektedir.

Finansal tabloları incelenen ülke bankalarının bu hükme uyup uymadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 66**'da gösterilmiştir.

Tablo 66. Sınırsız Yararlı Ömrü Olan Maddi Olmayan Duran Varlıkların İtfa Edilip Edilmedikleri Hakkında Değerlendirme

Ülkeler	Sınırsız Yararlı Ömrü Olan Maddi Olmayan Duran Varlıkların İtfa Edilmemeleri	Sınırsız Yararlı Ömrü Olan Varlıkların İtfa Edilmeleri
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen tüm bankaların dipnot açıklamalarında sınırsız yararlı ömre sahip maddi olmayan duran varlıklarını amortismanına tabi tutmadıklarını belirttikleri görülmüştür.

3.19. UMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme

UMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme standardının amacı, standart metninde aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

“Bu standardın amacı; finansal varlıkların, finansal borçların ve finansal olmayan kalemlerin alım veya satımına ilişkin sözleşmelerin muhasebeleştirme ve ölçülmesine yönelik ilkeleri belirlemektir.”

Standart kapsamında 6 kriter belirlenmiş ve bu kriterlerle ilgili ulaşılan sonuçlar tartışılmıştır.

3.19.1. Kredi ve Alacakların İtfa Edilmiş Maliyetle Değerlenmesine İlişkin Değerlendirme

UMS 39, Finansal Varlıklar Standardı, finansal varlıklar arasında yer alan kredi ve alacakların itfa edilmiş maliyetle değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Örnekte yer alan bankaların kredi ve alacaklarını itfa edilmiş maliyetle değerlendirmelerine ilişkin ulaşılan sonuçlar **Tablo 67**'de gösterilmiştir.

Tablo 67. Kredi ve Alacakların İtfa Edilmiş Maliyet Yöntemiyle Değerlenmesine İlişkin Değerlendirme

Ülkeler	Kredi ve Alacakların İtfa Edilmiş Maliyetle Değerlenmesi	Başka Bir Yöntemin Uygulanması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen tüm bankaların dipnotlarında kredi ve alacaklarını itfa edilmiş maliyet yöntemiyle değerlendiklerini açıkladıkları görülmüştür.

3.19.2. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr veya Zarara Yansıtılan Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesine İlişkin Değerlendirme

UMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme standardında, gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkların gerçeğe uygun değer yöntemi ile değerlendirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların standardın söz konusu gerekliliğine uyup uymadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 68**'de verilmiştir.

Tablo 68. Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr ya da Zarara Yansıtılan Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesi

Ülkeler	Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr ya da Zarara Yansıtılan Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesi	Başka Bir Yöntemin Uygulanması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan bankaların gerçeğe uygun değer farkı kâr ya da zarara yansıtılan varlıklarını gerçeğe uygun değerle değerledikleri görülmüştür.

3.19.3. Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesine İlişkin Değerlendirme

UMS 39, satılmaya hazır finansal varlıkların da gerçeğe uygun değer yöntemi ile değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların satılmaya hazır finansal varlıklarını gerçeğe uygun değer yöntemi ile değerlendirip değerlemediklerine ilişkin bilgi **Tablo 69**'da gösterilmiştir.

Tablo 69. Satılmaya Hazır Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesi

Ülkeler	Satışa Hazır Finansal Varlıkların Gerçeğe Uygun Değerle Değerlenmesi	Başka Bir Yöntemin Uygulanması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların, dipnotlarında, satışa hazır finansal varlıklarını gerçeğe uygun değerle değerlediklerini açıkladıkları görülmüştür.

Satılmaya hazır finansal varlıkların gerçeğe uygun değerle değerlendirilmeleri sonucu oluşan farkların raporlama yerlerine bakıldığında ise, tüm bankaların bu farkları standardın gerekli gördüğü şekilde diğer kapsamlı gelir unsuru olarak sundukları görülmüştür.

3.19.4. Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıkların İtfa Edilmiş Maliyetle Raporlanmasına İlişkin Değerlendirme

Standart vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıkların itfa edilmiş maliyetle değerlendirilmeleri gerektiğini belirtmektedir.

Çalışma kapsamında yer alan bankaların bu gerekliliğe uyup uymadıklarına ilişkin bir **Tablo 70**'de gösterilmiştir.

Tablo 70. Bankaların Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıklarını Değerleme Yöntemlerine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Vadeye Kadar Elde Tutulacak Finansal Varlıkların İtfa Edilmiş Maliyetle Değerlenmesi	Başka Bir Yöntemin Uygulanması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Finansal tabloları incelenen bankalar vadeye kadar elde tutulacak finansal varlıklarını standardın gereklerine uygun şekilde itfa edilmiş maliyet yöntemi ile değerlediklerini açıklamışlardır.

3.19.5. Finansal Varlıkların İtfasında Kullanılan Etkin Faiz Oranı Hakkında Açıklama

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen finansal varlıklardan değerlemesi itfa edilmiş maliyetle yapılan finansal varlıklar için, söz konusu itfanın hangi faiz oranıyla yapılacağı önem arz etmektedir. Standart, burada etkin faiz oranının uygulanması gerektiğini belirtmektedir.

Etkin faiz oranı, finansal varlığın gelecekte sağlayacağı nakit giriş ve çıkışlarını finansal varlığın defter değerine eşitlemede kullanılan indirgeme oranıdır.

Örnekte yer alan bankaların etkin faiz oranlarıyla ilgili açıklama yapıp yapmadıkları hakkında bilgi **Tablo 71**'de sunulmuştur.

Tablo 71. İtfa Edilmiş Maliyet Yönteminde Uygulanan Etkin Faiz Oranı Hakkında Dipnotlarda Bilgi Verilmesi

Ülkeler	İtfa Edilmiş Maliyet Yöntemiyle Yapılan Değerlemelerde Kullanılan Etkin Faiz Oranı Hakkında Bilgi Verilmesi	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekte yer alan tüm bankalar finansal tablo dipnotlarında itfa edilmiş maliyet yöntemini uygularken, etkin faizi belirleyerek yöntemi uyguladıklarını açıklamışlardır. Etkin faiz oranının, oran olarak sunuşunun ise sadece Almanya ve Türkiye bankaları tarafından yapıldığı görülmüştür.

3.19.6. Bankaların Finansal Riskten Korunma Muhasebesi Kapsamındaki Türev Ürünlerini Hangi Riskten Korunmak Amacıyla Kullandıkları Açıklamalarına İlişkin Değerlendirme

Bankalar, karşı karşıya kaldıkları risklerin olası sonuçlarını minimize etmek için çeşitli türev ürünlere yatırım yaparlar.

Standart bir türev ürünle bir finansal riskten korunmak amaçlanmışsa, koruyan varlık ile korunan varlığın ilişkisinin net olması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Yani banka bir finansal riskten korunmak için türev ürün edinmişse, bu ürünü hangi finansal riskten korunmak amacıyla edindiğini belirtmelidir.

İncelenen banka finansal tablolarında, bankaların türev ürünlerini hangi finansal riskten korunmak amacıyla kullandıklarını açıklayıp açıklamadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 72**'de sunulmuştur.

Tablo 72. Bankaların Türev Ürünleri Hangi Finansal Riskten Korunmak Amacıyla Kullandıklarını Açıklamalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Türev Ürünlerin Hangi Finansal Riskten Korunmak Amacıyla Kullandıklarının Açıklanması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekte yer alan tüm bankalar finansal tablo dipnotlarında türev ürünleri hangi finansal risklerden korunmak amacıyla kullandıklarını açıklamışlardır.

3.20. UFRS 2 Hisse Bazlı Ödemeler

Hisse bazlı ödeme yapan işletmelerin bu ödemelere ilişkin gerekli muhasebeleştirme işlemlerini nasıl yapacakları hakkındaki düzenlemeler UFRS 2 standardı kapsamında açıklanmıştır.

Standart kapsamında 1 kriter belirlenmiş ve bankaların finansal tablolar setlerinde bu kriterin sağlanıp sağlanmadığına bakılmıştır.

3.20.1. Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmalarının Dipnotlarda Açıklanması

Standart, finansal tabloların dipnotlarında hisse bazlı ödeme anlaşmalarının açıklanması gerektiğini belirtmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların dipnotlarında söz konusu açıklamayı yapıp yapmadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 73**'de gösterilmiştir.

Tablo 73. Hisse Bazlı Ödemelerin Detaylarının Dipnotlarda Paylaşılmasına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Hisse Bazlı Ödeme Anlaşmalarına İlişkin Dipnotlarda Açıklama Yapılması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	0	1

Finansal tabloları incelenen Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve İsveç bankaları hisse bazlı ödemelerini özkaynak değişim tablolarında göstermekle birlikte finansal tablo dipnotlarında da açıklamışlardır. Türk bankasında böyle bir ödemeye ilişkin bakiye ya da açıklama bulunmadığı görülmüştür. Örnekleme yer alan Türk bankası dışında başka Türk bankalarının da finansal tabloları incelenmiş ve hisse bazlı ödemeye ilişkin bir bilgi ile karşılaşılmamıştır.

Avrupa bankaları hisse bazlı ödemelerine ilişkin açıklamalarında genellikle bu ödemelerin personele yapılan ödemeler olduğunu belirtmişlerdir. Türkiye’de bu tür uygulama kanunen engeli bulunmamasına karşın bankalar tarafından yapılmadığından finansal tablolarda bu tür açıklamalar bulunmamaktadır.

3.21. UFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler

Standart, satılmak amacıyla elde tutulan ve eşitli nedenlerle durdurulan faaliyetlere ilişkin kayıt ve açıklamaların ne şekilde yapılması gerektiğini açıklamaktadır.

Standart kapsamında 4 kriter belirlenmiş ve bunlara ilişkin sonuçlar çalışmada paylaşılmıştır.

3.21.1. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklarıyla İlgili Muhasebe Politikalarını Açıklanmalarına İlişkin Değerlendirme

UFRS 5, satış amaçlı duran varlıklara ilişkin muhasebe politikalarının açıklanmasını gerektirmektedir.

Örnekleme yer alan ülke bankalarının ilgili açıklamayı yapıp yapmadıklarına ilişkin değerlendirme **Tablo 74**’ de gösterilmiştir.

Tablo 74. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklara İlişkin Muhasebe Politikalarını Açıklanmalarıyla İlgili Sonuçlar

Ülkeler	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklara İlişkin Muhasebe Politikasının Açıklanması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

İncelenen tüm ülke bankalarının finansal durum tablolarında satış amaçlı duran varlıkların ayrı bir hesap kalemi halinde gösterildiği ve bu kaleme ilişkin dipnot açıklamasının yapıldığı görülmüştür.

Diğer banka açıklamalarından farklı olarak Türk bankasının ilgili açıklamasında satış amaçlı duran varlıkların elden çıkarılması konusunda Türk Bankacılık Kanunu kapsamında 3 yıllık bir süre sınırının bulunduğu ve bu süreye ilişkin uzatımların ancak ilgili otoritenin izni ile mümkün olduğunu belirttiği görülmüştür.

3.21.2. Bankaların Satış Amacıyla Elde Tuttukları Duran Varlıklarını Finansal Durum Tablolarında Ayrı Bir Kalem Olarak Sınıflandırmalarına İlişkin Değerlendirme

UFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler Standardı gereği, ilgili varlık ve faaliyetlerin finansal durum tablosunda ayrı bir hesap kalemi olarak gösterilmesi gerekmektedir.

Örnekte yer alan bankaların finansal durum tablolarında satış amaçlı elde tutulan duran varlıklar ve durdurulan faaliyetleri ayrı bir hesap olarak sunup sunmadıklarına ilişkin değerlendirme **Tablo 75**'de gösterilmiştir.

Tablo 75. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklarını ve Durdurulan Faaliyetlerini Finansal Durum Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Göstermelerine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetlerin Banka Finansal Durum Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Gösterilmesi	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	0	1
İngiltere	1	0
İtalya	0	1
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekte yer alan bankalardan Fransız ve İtalyan bankası satış amaçlı duran varlıklar ve durdurulan faaliyetlere ilişkin dipnotlarında açıklama yapmasına karşın, finansal

durum tablosunda söz konusu varlık ve faaliyetleri ayrı bir hesap kalemi olarak göstermemiştir.

3.21.3. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklarıyla İlgili Borçlarını Finansal Durum Tablolarında Ayrı Bir Kalem Olarak Raporlamalarına İlişkin Değerlendirme

UFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler Standardı içerisinde, satış amaçlı duran varlıklara ilişkin borçların finansal durum tablosunun yükümlülükler kısmında ayrı bir kalem olarak gösterilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Bu gerekliğin finansal tabloları incelenen bankaların finansal durum tablolarında gösterilmesine ilişkin bilgi **Tablo 76**'da gösterilmektedir.

Tablo 76. Bankaların Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıkları ile İlgili Borçlarını Finansal Durum Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Göstermelerine İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ile İlgili Borçların Finansal Durum Tablosunda Ayrı Bir Kalem Olarak Gösterilmesi	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	0	1
İngiltere	1	0
İtalya	0	1
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Söz konusu varlıklara ilişkin borçlar Fransa ve İtalya bankası dışındaki tüm banka finansal durum tablolarında ayrı bir hesap kalemi olarak sunulmuştur. İtalyan bankası, dipnotlarında satış amaçlı elde tutulan duran varlıklara ilişkin borcunun bulunmadığını belirtmiş olmasına karşın, Fransız bankasının dipnotlarında herhangi bir bakiye görülememiştir.

3.21.4. Bankaların Kapsamlı Gelir Tablolarında Sürdürülen Ve Durdurulan Faaliyet Gelirlerini Ayrı Olarak Göstermelerine İlişkin Değerlendirme

Standart, kapsamlı gelir tablosunda sürdürülen ve durdurulan faaliyetlerden de edilen gelirlerin ayrı olarak sunulması gerektiğini belirtmektedir.

Finansal durum tabloları incelenen bankalardan sadece İsveç bankasının bu ayrımı yaptığı görülmektedir. Diğer bankalar dipnotlarında durdurulan faaliyetlere ilişkin bir açıklama yapmadıklarından durdurulan faaliyetleri bulunmadığından kapsamlı gelir tablolarında söz konusu ayrımı yapmadıkları düşünülmektedir.

3.22. UFRS 7: Finansal Araçlar: Açıklamalar

UFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar Standardının amacı, işletmenin portföyünde bulunan bir finansal aracın, işletme için ne derecede öneme sahip olduğunun görülebilmesi ve bu finansal araca sahip olmanın işletmeyi hangi riske ve ne düzeyde maruz bıraktığının finansal tablo kullanıcılarına sunulmasıdır.

Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin başında, likidite, kredi ve piyasa riskleri yer almaktadır.

Standart kapsamında 1 kriter belirlenmiş ve bankaların finansal tablolar setlerinde bu kriterin sağlanıp sağlanmadığına bakılmıştır.

3.22.1. Likidite Riski ve Kredi Riskinin Tanımlanması, Ölçülmesi ve Yönetiminin Açıklanması Hakkındaki Değerlendirme

Likidite riski, işletmenin, nakit ya da finansal varlık teslimi ile ödenecek bir borcunun ödemesinde güçlük yaşaması durumudur.

Kredi riski ise, bir finansal aracın iki tarafından birinin finansal araçtan kaynaklı borcunu yerine getirememesi durumudur.

Özellikle bankalar için önemli iki risk türü olan likidite ve kredi riskinin tanımlamasının, ölçümünün ve yönetiminin nasıl yapıldığının bankayla ilişkili taraflar için büyük önem taşıdığı bilinmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların tamamının söz konusu risklerle ilgili olarak detaylı bilgi sunup sunmadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 77**'de gösterilmiştir.

Tablo 77. Bankaların Likidite Riskleri Hakkında Detay Bilgi Sunmaları Hakkında Sonuçlar

Ülkeler	Likidite Riski Hakkında Detaylı Bilgi Sunulması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsviçre	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankalar likidite riski ve kredi riski kavramı, nasıl ölçümledikleri ve riskin yönetimini ne şekilde yaptıklarını açıklamalarına karşın, bu açıklamaların yapıldığı yer konusunda bir farklılık bulunmaktadır. Türk ve İtalyan bankaları likidite riskine ilişkin detayları finansal tablo dipnotlarında sunarlarken, Almanya, Fransa, İsveç ve İngiltere bankalarının ilgili açıklamaları yıllık faaliyet raporları içinde, finansal tablolar seti dışında sundukları görülmüştür.

3.23. UFRS 8 Faaliyet Bölümleri

Faaliyet bölümleri işletme faaliyetleri içerisinde, hasılat ve harcamaları ile ayrışabilen, faaliyet sonuçlarının ilgili kişiler tarafından gözlenebildiği, diğer kısımlardan ayrı finansal bilgileri bulunan işletme kısımlardır.

UFRS 8, işletmelerin faaliyet bölümleri ile ilgili finansal tablo kullanıcılarına sunmaları gereken kriterleri göstermektedir.

3.23.1. Hasılatın Coğrafi Bölgelere Göre Bölünmesine İlişkin Değerlendirme

Standart 33. maddesinde gerekli bilginin mevcut olmaması ve bilginin hazırlanma maliyetlerinin makul seviyelerde olması durumunda hasılatın coğrafi bölgelere göre bölünmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Söz konusu bölünmenin gelir tablosunda gösterilmesi gerekmekte olup, dipnotlarda açıklanması gerekmektedir.

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların dipnotlarında hasılatlarının coğrafi bölgelere göre dağılımını gösterip göstermediklerine ilişkin bilgi **Tablo 78**'de gösterilmiştir.

Tablo 78. Dipnotlarda Hasılatın Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımının Açıklanması

Ülkeler	Dipnotlarda Hasılatın Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımının Açıklanması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların finansal durum tablolarında hasılatın coğrafi olarak ayrımı finansal tablo kullanıcılarına sunulmuştur.

3.24. UFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar

UFRS 10, işletmenin farklı işletmeler üzerinde kontrol gücü varsa düzenlemesi gereken konsolide finansal tabloların nasıl sunulmaları gerektiğine dair hükümler içermektedir.

Standart kapsamında yer alan 2 gerekliliğin banka finansal tablolarında bulunup, bulunmadıklarına ilişkin değerlendirme çalışma kapsamında yapılmıştır.

3.24.1. Bankaların Konsolidasyon İşlemi Hakkında Muhasebe Politikalarını Açıklaması

Standart konsolide finansal tabloları şu şekilde tanımlamaktadır:

“Konsolide finansal tablolar, ana ortaklığın ve onun bağlı ortaklıklarının varlıklarının, borçlarının, özkaynaklarının, gelirlerinin giderlerinin ve nakit akışlarının tek bir işletme gibi sunulduğu, bir gruba ait finansal tablolardır.”

UFRS 10 gereği, bir ya da birden fazla işletmeyi kontrol eden işletmenin konsolide finansal tablolar hazırlaması gerekmektedir.

Standart, aşağıda yer alan üç şartın tümünün bulunması durumunda bir işletmenin diğer işletmeyi kontrol ettiğini belirtmektedir. UFRS 10, madde 7’de belirtilen bu üç şart şu şekildedir:

- (a) Yatırım yaptığı işletme üzerinde güce⁹ sahiptir.
- (b) Yatırım yaptığı işletme ile ilişkisinden dolayı değişken getirilere maruz kalmakta veya bu getirilerde hak sahibi olmaktadır.
- (c) Elde edeceği getirilerin miktarını etkileyebilmek için yatırım yaptığı işletme üzerindeki gücünü kullanma imkanına sahiptir.

İşletmenin başka bir işletme üzerinde yukarıda sıralanan şartları sağlaması durumunda yatırım yapan işletme için yatırım yapılan işletme bağlı ortaklık kabul edilmektedir. Bu işletmelerin finansal tabloları konsolide edilecekse tam konsolidasyon yöntemi uygulanır.

Yatırım yapan işletme başka bir işletme üzerinde kontrol gücüne sahip değil de yatırım ve finansman kararlarına katılabilme yetkisine sahipse, yatırım yapan işletme için

⁹ Standart güç kavramını, yatırım yapan işletmenin, yatırım yaptığı işletmenin getirilerini etkileyen faaliyetlerini yönetebilmesi olarak açıklamaktadır.

diğer işletme iştiraktır ve bu iki şirketin finansal tabloları konsolide edilecekse özkaynak yöntemi uygulanır.

Örnekleme yer alan bankaların finansal tablo dipnotlarında konsolidasyona ilişkin muhasebe politikalarını açıklayıp açıklamadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 79**'da gösterilmiştir.

Tablo 79. Banka Dipnotlarında Konsolidasyona İlişkin Muhasebe Politikalarının Açıklanması

Ülkeler	Banka Dipnotlarında Konsolidasyona İlişkin Muhasebe Politikalarının Açıklanması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların konsolidasyona ilişkin muhasebe politikalarını dipnotlarında açıkladıkları görülmüştür.

3.24.2. Konsolidasyon Yöntemi

Çalışma kapsamında yer alan bankaların konsolide finansal tablolarını hazırlarken uyguladıkları konsolidasyon yöntemini açıklayıp açıklamadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 80**'de gösterilmiştir.

Tablo 80. Banka Dipnotlarında Uygulanan Konsolidasyon Yöntemlerinin Açıklanması

Ülkeler	Banka Dipnotlarında Uygulanan Konsolidasyon Yöntemlerinin Açıklanması	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Örnekleme yer alan tüm bankaların, finansal tablo dipnotlarında bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ile ilgili olarak uyguladıkları konsolidasyon yöntemini açıkladıkları görülmektedir.

3.25. UFRS 12 Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar

İşletme, başka bir işletmede pay sahibi ise, finansal tablo kullanıcıları bu payların özelliklerini ve bu paylara sahip olmanın işletmeye ne gibi etkileri olduğunu bilmek isterler. UFRS 12, işletmelerin başka işletmelerdeki payları hakkında, finansal tablo kullanıcılarının gereksinimlerini karşılamak üzere yapmaları gereken sunumlara ilişkin hükümler içermektedir.

Çalışma kapsamında standardın gerekli gördüğü 2 kriterin banka finansal tablolarında yer alıp almadığı incelenmiştir.

3.25.1. Bankaların Yatırım Yaptıkları İşletmeler Üzerinde Kontrol Güçlerinin Olup Olmadığını Açıklamalarına İlişkin Değerlendirme

Kontrol gücü, UFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı kapsamında da açıklandığı gibi bir işletmenin başka bir işletmenin gelirlerini etkileyebilecek nitelikteki kararlarını etkileyebilme gücüdür.

Standart gereği işletme başka bir işletme üzerinde bu güce sahipse bunu finansal tablo kullanıcılarına açıklaması gerekmektedir.

Söz konusu durum bankalar için de geçerli olduğundan çalışma kapsamında yer alan bankaların finansal tablo dipnotları incelenmiş ve **Tablo 81**'de yer alan sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 81. Bankaların Finansal Tablo Dipnotlarında Başka Bir İşletmedeki Kontrol Güçleri ve Önemli Etkilerinin Açıklamaları

Ülkeler	Bankaların Finansal Tablo Dipnotlarında Başka Bir İşletmedeki Kontrol Güçleri ve Önemli Etkilerini Açıklamaları	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0

Çalışma kapsamında yer alan tüm bankaların finansal tablo dipnotlarında kontrol güçleri ve önemli etkileri olan işletmelerle ilgili açıklama yaptıkları görülmüştür.

3.25.2. Müşterek Anlaşmalara İlişkin Açıklamaların Yapılması

Standart gereği işletmelerin müşterek anlaşmalarına ilişkin bilgileri açıklamaları gerektiğini belirtmektedir.

Müşterek anlaşmalar, bir işletmenin başka bir işletme ile birlikte faaliyet yürütmesi ya da iş ortaklığı yapması anlamına gelmektedir.

İncelenen banka dipnotlarında müşterek anlaşmalara ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Bankalar, dipnotlarında UFRS 12 gerekliliklerine uyacaklarını belirtmelerine karşın bu konuda açıklama yapmamaları müşterek anlaşmalarının bulunmadığı yönünde yorumlanmıştır.

3.26. UFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü Standardı

UFRS 13, Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü Standardı, gerçeğe uygun değer belirlenmesi ve raporlanmasına ilişkin hükümler içermektedir.

Çalışma kapsamında gerçeğe uygun değer ölçüm yöntemlerinin bankalar tarafından açıklanıp açıklanmadığı incelenmiştir.

3.26.1. GUD Değerleme Yöntemi

Standart işletmelerin finansal tablo dipnotlarında varlıkların gerçeğe uygun değerini ne şekilde belirlediklerini açıklamaları gerektiğini belirtmektedir.

Örnekleme yer alan bankaların dipnotlarında gerçeğe uygun değer belirleme yöntemlerini açıklayıp açıklamadıklarına ilişkin bilgi **Tablo 82**'de verilmiştir.

Tablo 82. Bankaların Finansal Tablo Dipnotlarında Gerçeğe Uygun Değer Yöntemlerini Açıklamalarına İlişkin Sonuçlar

Ülkeler	Bankaların Finansal Tablo Dipnotlarında Gerçeğe Uygun Değer Ölçüm Yöntemlerini Açıklamaları	Bilgi Bulunmaması
Almanya	1	0
Fransa	1	0
İsveç	1	0
Türkiye	1	0
İngiltere	1	0
İtalya	1	0

Çalışma kapsamında finansal tabloları incelenen tüm bankaların dipnotlarında gerçeğe uygun değer ölçümlerine ilişkin bilgi sundukları görülmektedir.

Fransız, İsveç ve İtalyan bankaları bu açıklamaları ayrı bir dipnot olarak “gerçeğe uygun değer belirlenmesi” başlığı altında verirlerken, Alman, İngiliz ve Türk bankaları ölçüm yöntemlerini ilgili varlığın dipnotunda açıklamışlardır.

BÖLÜM IV. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma kapsamında, Avrupa'nın en büyük aktif büyüklüğüne sahip bankacılık sektörünün bulunduğu 4 ülkesi, bir İskandinav ülkesi ile Türkiye'den seçilen 6 ticari bankanın finansal tabloları incelenerek, seçilen 26 UFRS'nin gerekliliklerinin bu finansal tablolarda ne derecede sağlandığı araştırılmıştır

Seçilen UFRS'lerin finansal tablolarda sunulmasını istediği muhasebe politikalarından, bankalar özelinde açıklanmasının gerekli olduğu düşünülen 104 politika belirlenmiş ve örnekleme yer alan bankaların bu 104 kriteri sağlayıp sağlamadıklarına ilişkin aşağıda yer alan sonuçlara ulaşılmıştır.

Aktif büyüklüğü olarak örnekleme yer alan diğer bankalardan oldukça küçük olan Türk bankasının UFRS'nin gereklilikleri konusunda örnekleme yer alan ve küresel olarak öneme sahip diğer 5 bankayla eşit şekilde standartlara uygun raporlama yaptığı görülmüştür. Farklılıklar olsa da örnekleme yer alan tüm bankaların UFRS uyum düzeyleri aynı seviyelerdedir.

Finansal Tabloların sunuluşu standardı kapsamında yapılan incelemede, bankaların finansal tablolarını UFRS uyumlu olarak hazırladıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Bu ifadenin yanında Avrupa Birliği üyesi ülke bankalarının UFRS'ler ile birlikte AB Direktiflerine de bağlı kaldıklarını açıkladıkları görülmektedir. Türk bankasının ise iki konsolide finansal tablolar seti hazırladığı ve bu setlerden birinin UFRS, diğerinin Türk Bankacılık Kanunu ve BDDK direktiflerine uygun olarak hazırlandığını belirttiği görülmüştür.

Bankaların tamamı UMS 1 kapsamında gerekli görülen tüm finansal tablolarını eşit derecede önemle kullanıcılarına sunmuşlardır. Tabloların isimlendirilmelerinde farklılıklar görülmektedir. AB üyesi ülkelerin bankalarının standartta Finansal Durum Tablosu olarak belirtilen tabloyu "bilanço" olarak adlandırdıkları ve bu durumun AB Direktiflerinde söz konusu tablonun "bilanço" olarak adlandırılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tüm bankalar varlık ve yükümlülüklerini likiditeye göre azalan sıralama ile finansal durum tablolarında sunmuşlardır; ancak, tablonun formatı konusunda farklılıklar bulunmaktadır. Sermayeye yönelik açıklamaları bankalar finansal tablo setinde açıklamak yerine faaliyet raporlarının finansal tablolar seti dışındaki bölümlerinde açıklamışlardır.

Çalışmada finansal durum tablosunun sunumuna ilişkin küçük farklılıklar bulunsa da bu tabloların karşılaştırılabilir olmaları konusunda sorun bulunmadığı görülmüştür; ancak, gelir tablolarına ilişkin sorun yaratabilecek farklılıklar bulunmaktadır. Örnekleme yer alan bankaların gelir tabloları Türkçe'ye çevrilerek eklerde sunulmuştur. Burada görülebileceği gibi bankaların hesap adları, hesap içerikleri, hesapları gelir tablosunda raporlama yerleri oldukça farklıdır. Gelir tablolarıyla ilgili olarak görülen bu farklılığın aksine, diğer kapsamlı gelir tabloları karşılaştırılabilir durumdadır.

Standardın gerekli gördüğü gelir gider unsurlarının tamamı bankalar tarafından raporlanmıştır. Standardın, bu unsurların iki ya da tek tabloda sunulabileceği yönündeki maddesine tüm bankaların uyduğu görülmektedir. Gelir ve giderlerin bu tablolarda çeşit esasına göre raporlandıkları, olağan dışı gelir ve gider kalemlerinin hiçbir tabloda raporlanmadığı, diğer faaliyet gelir ve giderlerinin içeriklerinde ise bazı farklılıklar bulunduğu görülmüştür.

Bazı bankaların gelir tablolarında “faaliyet gelirleri” hesabı ile faaliyetlerinden elde ettikleri geliri sundukları, bazılarının ise bu ayrımı yapmadıkları görülmüştür. Bu ayrımı yapan bankaların temettü gelirlerini faaliyet gelirlerinin içinde ya da dışında raporladıkları ve bu nedenle faaliyet gelirlerinin içerikleri konusunda farklılıklar bulunduğu görülmüştür.

Tüm bankalar nakit akış tablolarında nakit akışlarını standardın gerekli gördüğü şekilde bölümlenmişlerdir. Finansal tablolarda yer alan hesap kalemleri için dipnot açıklamaları bulunmakta olup, bankaların özkaynak değişim tabloları dışındaki tüm tabloları için, tüm her hesap kalemi için olmasa da hesap kalemleriyle ilgili açıklamalar yaptıkları görülmüştür.

Örnekleme yer alan bankalar, nakit akış tablolarında nakit akışları, standardın gerektirdiği şekilde işletme, faaliyet ve yatırım faaliyetlerinden kaynaklı nakit akışlar olarak net yöntemi uygulayarak sunmuşlardır.

Muhasebe Politikaları ve Muhasebe Politikalarında Değişiklikler Standardı metninde yer alan açıklamalar kısmından 4 kriter belirlenmiş ve bankaların bu 4 kriteri sağlayıp sağlamadıklarına ilişkin olarak, tüm bankaların henüz yürürlüğe girmemiş UFRS başlık ve yürürlük tarihlerini ve bunların banka finansal tablolarına olası etkilerini açıkladıkları görülmüştür. Örneklemedeki bankaların hiç biri henüz yürürlüğe girmemiş bir UFRS'yi uygulamaya başladığına dair açıklama yapmamıştır.

Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar standardı kapsamında bankaların finansal tablo onay tarihleri ve onayların tarafları dipnotlarında açıklayıp açıklamadıklarına bakılmış ve bankaların hepsinin bu bilgileri dipnotlarında sundukları, düzeltme gerektirmeyen olayın finansal etkisi veya böyle bir etkinin söz konusu olmadığına ilişkin olaraksa 3 bankanın açıklama yaptığı, 3 bankanın açıklama yapmadığı görülmüştür.

Gelir Vergileri Standardı kapsamında bankaların ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi borçlarını finansal tablolarında raporlayıp raporlamadıklarına bakılmış, tüm bankaların bu raporlamayı yaptıkları ve bu unsurları standartla uyumlu şekilde mahsup etmeden sundukları tespit edilmiştir.

Maddi Duran Varlıklar Standardı kapsamında yapılan incelemede, bankaların maddi duran varlıklarını ilk muhasebeleştirme sırasında maliyeti esas aldıkları, maddi duran varlıklarını faydalı ömürlerini belirterek sundukları ve doğrusal amortisman yöntemini uyguladıklarını açıkladıkları görülmüştür.

Hasılat Standardı kapsamında bankaların gelir tablolarını özet ya da detaylı olarak sunmalarına ilişkin inceleme yapılmış, tüm bankaların detaylı sunum yaptığı görülmüştür. Bankalarda hasılatın ölçümü standart gereği diğer işletmelerden farklı olsa da finansal tablolarında hasılatın nasıl ölçüldüğünü sadece Fransa bankası açıklamıştır. Standart, ortakların temettüleri alma hakkı ortaya çıktığında temettülerin raporlanması ve bu bilginin sunulması gerektiğini belirtirken, bu konuda hiçbir banka dipnotlarında açıklama görülememiştir.

Çalışanlara Sağlanan Fayda Standardı kapsamında yapılan çalışmada, tüm bankalar hesaplamalarda aktüeryal yöntemleri uyguladıklarını açıklamışlar, AB üyesi ülke bankaları aktüeryal varsayımlar kapsamında demografik varsayımları açıklarken, Türk bankasının bu

açıklamayı yapmadığı görülmüştür. Aktüeryal varsayımlar kapsamındaki finansal varsayımlar sadece İsveç bankası tarafından açıklanmıştır. Tüm bankalar aktüeryal kazanç ve kayıplarını diğer kapsamlı gelir unsuru olarak raporlamışlardır.

Kur Değişiminin Etkileri Standardı kapsamında yapılan incelemede finansal tabloların başka para birimlerine çevrilmelerinden kaynaklı farklarını diğer kapsamlı gelir tablolarında ilgili hesapta finansal tablo kullanıcılarına sundukları görülmüştür.

Borçlanma Maliyetleri Standardı kapsamında işletmeler, özellikle varlıklarına ve bunlarla ilgili olarak katlandıkları herhangi bir borçlanma maliyetine ilişkin açıklamada bulunmamışlardır. Bu durumla bağlantılı olarak dipnot açıklamalarında aktifleştirme oranına da ilişkin herhangi bir bilgi görülemediği görülmüştür.

İlişkili Taraf Açıklamaları Standardı hükümleri temel alınarak yapılan incelemede tüm bankaların ilişkili taraf açıklamalarını ve bu taraflardan borç ve alacaklarını, gelir ve giderlerini finansal tablo kullanıcılarına sundukları görülmüştür.

Emeklilik Fayda Planları Standardı kapsamında bankaların emeklilik fayda planlarına ilişkin açıklama yapıp yapmadıkları araştırılmış ve tüm bankaların söz konusu açıklamaları yaptıkları görülmüştür.

İştirakler ve İş Ortaklıkları Standardı gerekleri üzerinden yapılan incelemede bankaların söz konusu yatırımlarıyla ilgili olarak öz kaynak yöntemini uyguladıkları, bu yatırımlarını finansal durum tablolarında sundukları ve bunlardan kaynaklı kâr ve zararlarını gelir tablolarında raporladıkları görülmüştür. Standardın hükümleri arasında yer alan iştirak ve iş ortaklıklarından kaynaklı koşullu yükümlülüklerin finansal tablo kullanıcılarına sunulmalarıyla ilgili olarak sadece Alman ve İsveç bankalarının açıklamaları bulunmaktadır.

Finansal Araçlar: Sunum Standardı hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığına ilişkin olarak yapılan incelemede, Fransa, İtalya ve Türkiye bankalarının finansal araçlarını finansal durum tablolarında, diğer bankaların ise dipnotlarında sundukları görülmüştür. Finansal borçların ise tüm bankalar tarafından finansal durum tablosunda raporlandığı ve tüm banka dipnotlarında finansal varlık ve borçlara ilişkin açıklama yapıldığı tespit edilmiştir. Fransa,

İngiltere, İsveç ve İtalya bankaları standardın uygun gördüğü durumlarda finansal varlık ve borçlarını netleştirerek sunduklarını ifade etmişlerdir. Diğer ülke bankalarında finansal varlık ve borçların netleştirilmesine ilişkin açıklama görülmemiştir.

Hisse Başına Kazanç Standardı kapsamında bankaların hisse başına kazanç politikalarını açıklama durumlarına ve adi hisse başına kazanç ve sulandırılmış hisse başına kazanç tutarlarını finansal tablolarında kullanıcılara sunup sunmadıklarına bakılmış ve tüm bankaların söz konusu açıklamaları yaptıkları görülmüştür.

Karşılıklar, Koşullu Varlıklar ve Koşullu Borçlar Standardı kapsamında yapılan incelemede bankaların finansal durum tablosunda raporlandıkları ve bu raporlamanın yapılabilmesi için gerekli şartları dipnotlarında açıkladıkları görülmüştür. Bankalar karşılıkların tahmin yöntemlerini de dipnotlarında açıklamışlardır. Her bir karşılık sınıfı için kullanıcılara gelişimi göstermek adına dönem başı ve dönem sonu karşılıkların defter değerleri de dipnotlarda sunulmuştur. Standardın gerekli gördüğü koşullu varlık ve koşullu borçların dipnotlarda açıklanmasına ilişkin olarak bankaların gerekli açıklamaları yaptıkları tespit edilmiştir.

Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı hükümleri baz alınarak yapılan incelemede, bankaların standarda uygun olarak, maddi olmayan duran varlıklarını maliyet yöntemiyle raporladıkları, sonraki yıllarda değerlendirme yapmadıkları, sınırlı ömre sahip maddi olmayan duran varlıklarını standardın önerdiği amortisman yöntemlerinden doğrusal amortisman tabi tuttukları ve sınırsız ömre sahip maddi olmayan duran varlıklarını ise itfa etmediklerini açıkladıkları görülmüştür.

Finansal Araçlar, Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı gereği kredi ve alacakların itfa edilmiş maliyetle değerlendirilmeleri gerekmektedir. Örneklem kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların bu varlıkları itfa edilmiş maliyetle değerledikleri ve standardın gerekli gördüğü şekilde itfa oranı olan etkin faiz oranını dipnotlarında açıkladıkları görülmüştür. Satılmaya hazır finansal varlıklar ve gerçeğe uygun değer farkı kâr/zararda raporlanan finansal araçlar gerçeğe uygun değerle değerlendirilerek finansal tablolarda raporlanmışlardır. Tüm bankalar standart hükümlerine uygun olarak riskten korunma amaçlı

türev ürünlerini hangi riskten korunmak amacıyla kullandıklarını finansal tablo dipnotlarında açıklamışlardır.

Hisse Bazlı Ödemeler Standardı kapsamında bankaların hisse bazlı ödemelerine ilişkin açıklamalar yapıp yapmadıklarına bakılmış, örnekleme yer alan bankalardan Türkiye dışında kalan bankaların bu açıklamayı yaptıkları görülmüştür. Türk bankasında bu açıklamanın bulunmamasının nedeni Bankacılık Kanunu'nda engel bir durum olmamasına karşın, uygulamada hisse bazlı ödemelerin Türk Bankacılık Sistemi'nde uygulanmıyor olmasıdır.

Satış Amaçlı Elde Tutulan Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler Standardı gereklerine uygun olarak finansal tabloları incelenen bankaların bu varlıkların muhasebeleştirilmelerine ilişkin politikalarını dipnotlarında açıkladıkları, Fransa ve İtalya bankaları dışında kalan bankaların bir hesap kalemi olarak finansal durum tablolarında raporladıkları görülmüştür. Satış amaçlı duran varlıklara ilişkin yükümlülüklerini Almanya, İngiltere, İsveç ve Türkiye bankaları ayrı olarak gösterirlerken, Fransa ve İtalya bankaları finansal tablolarında ayırımının sadece İsveç bankası tarafından yapıldığı tespit edilmiş olup, diğer bankalarının durdurulan faaliyetleri bulunmadığından bu ayırımı yapmadıkları sonucuna varılmıştır.

Finansal Araçlar: Açıklamalar Standardı kapsamında gerekli görülen likidite ve piyasa riskine ilişkin tanımlama, ölçme ve risklere karşı kullanılan yöntemle ilişkin açıklamaların örnekleme yer alan tüm bankalar tarafından açıklandığı görülmüştür.

Faaliyet Bölümleri Standardı kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların hasılatlarının faaliyette buldukları coğrafi bölgelere göre dağılımını açıklayıp açıklamadıklarına bakılmış ve tüm bankaların bu ayırımı ve ilgili açıklamayı yaptıkları görülmüştür.

Konsolide Finansal Tablolar Standardı hükümleri baz alınarak yapılan incelemede bankaların konsolidasyona ilişkin muhasebe politikalarını ve uyguladıkları konsolidasyon yöntemini dipnotlarında açıkladıkları görülmüştür.

Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar standardının hükümleri çerçevesinde örnekleme yer alan bankaların yatırım yaptıkları işletme üzerinde kontrol

güçlerinin bulunup bulunmadığını açıkladıkları görülmüştür. Standardın gerekli gördüğü müşterek anlaşmalara ilişkin açıklamalar ise dipnotlarda bulunmamakta olup, bankaların müşterek anlaşmaları bulunmadığından bu açıklamayı yapmadıkları düşünülmektedir.

Gerçeğe Uygun Değer Ölçümü Standardı kapsamında finansal tabloları incelenen bankaların gerçeğe uygun değer ölçümlerini yaptıkları yöntemi açıklayıp, açıklamadıklarına bakılmış ve tüm bankaların gerekli açıklamayı dipnotlarında yaptıkları görülmüştür.

Çalışma sonunda, UFRS'lere uyumlu finansal tablo hazırladıklarını belirten bankaların aşağıda sıralanan önerilere uyarak banka finansal tablolarının daha açık, şeffaf ve karşılaştırılabilir finansal tablolar sunabilecekleri kanaatine varılmıştır:

1. Bankalar finansal tablolarını hazırlarken uyguladıkları muhasebe politikalarını ya tek bir dipnot açıklaması olarak yapmakta ya da ilgili hesabın dipnotunda açıklamaktadırlar. Finansal tablo kullanıcılarının bu açıklamalara kolay erişimini sağlamak adına bu açıklamaların mevcut iki uygulamadan biri zorunlu tutularak tek biçimde yapılmaları sağlanmalıdır.
2. Bankaların finansal tablo içerikleri benzer nitelikte olsalar da tek bir finansal tablo formatının uygulanıyor olmaması, bu tabloların karşılaştırılabilir olmaları konusunda güçlükler neden olmaktadır. Bu nedenle bir finansal tablo seti formatının oluşturulması ve bankaların bunlarla uyumlu sunum yapmaları gerekmektedir.
3. Gelir tablolarında gelir unsurlarının raporlanma yerlerinde farklılıklar bulunması sebebiyle kullanıcılar için bu tabloların anlaşılmasında ve karşılaştırılmasında güçlükler bulunmaktadır. Bu nedenle bu tablolar için bir gelir tablosu formatının hazırlanarak bankalar tarafından bu formata uygun raporlama yapılmasının zorunlu tutulması gerekmektedir.
4. Finansal tabloların hazırlanmasında ve sunumunda her ne kadar UFRS hükümleri geçerli olsa da AB direktifleri ve BDDK düzenlemeleri gibi başka otoritelerin banka finansal tabloları üzerinde etkileri görüldüğünden bu otoritelerin tek bir düzenlemeyi bankalar için temel olarak göstermeleri gerekmektedir.

5. Finansal Araçların sunumunda bazı bankların bunları finansal durum tablosunda bazılarının ise dipnotlarda açıkladıkları görüldüğünden burada bu iki uygulamanın tek uygulamaya düşürülmesi gerekmektedir.
6. Bankaların sunumda kullandıkları muhasebe terimlerini standartlarda geçen halleri ile finansal tablolarında sunmaları kullanıcıların bu tabloları daha kolay anlayıp sunmalarına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ağca, A., ve Aktaş, R. 2007. Uluslararası muhasebe/finansal raporlama (IAS/IFRS) standartları İMKB'de yer alan firmaların finansal tablolarını nasıl etkiledi? **Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**.
- Ahmed, A. A., ve Dey, M. M. 2010. Accountin disclosure scenario: An emprical study of the banking sector of Bangladesh. **Accounting and Management Information System**, 581- 602.
- Akdoğan, N. 1991. Dördüncü yönergenin önerdiği bilanço tablosu ve ülkemizdeki uygulamaların karşılaştırılması, **Avrupa Topluluğu Entegrasyon Muhasebe Standartları**. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını. 5-61
- Akdoğan, N. ve Sevilengül, O. 2008. TMS ve TFRS uygulamalarının tek düzen hesap planı üzerine etkileri ve öneriler. **Bildiri Kitabı**. 59:187-258
- Armstrong, C., Barth, M., ve Riedl, E. 2010. Market reaction to the adoption of IFRS in europe. **The Accounting Review**, 31-61.
- Baddevithana, T. D. 2012. **Bank regulation implications for managing accounting quality risk: Basel and IFRS perspective**. Greenwich.
- Bankacılık Kanunu md. 40. 2005.
- Barth, M., Landsman, W., ve Lang, M. 2008. International accounting standards and accounting quality. **Journal of Accounting Research**, 467-498.
- BNP Paribas Bank. 2014. **Annual report**. 10 Eylül 2015. <https://invest.bnppariba.com/en/annual_reports>
- Botosan, C. 1997. Disclosure level and the cost of equity capital. **The Accounting Review**, 323-349.
- Botosan, C. 2002. Re-Examination of disclosure level and and the expected cost of equity capital. **Journal of Accounting Research**, 21-40.
- Bushman, R. 2014. Thoughts on financial accounting and the banking industry. **Journal of Accounting and Economics**, 384-395.
- Cemalcılar, Ö., ve Önce, 1999. **Muhasebenin kuramsal yapısı**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.
- Ching Chan, A., Hsieh, Y.-T., Lee, E., ve Yueh, M.-L. 2015. Does financial statement information affect cross-border lending by foreign banks in the syndicated loan market? Evidence from a natural experiment. **Journal of Accounting and Public Policy**, 520-547.
- Commerz Bank. 2014. **Annual report**. 10 Eylül 2015. <https://www.commerzbank.de/media/aktionare/service/archieve/konzern/2015_2>
- Çankaya, F. 2007. Uluslararası muhasebe uyumunun ölçülmesine yönelik bir uygulama: Rusya, Çin ve Türkiye karşılaştırılması. **ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi** , 127-148.
- Daske, H., ve Gebhardt, G. 2006. International financial reporting standards and experts' perceptions of disclosure quality. **Abacus**, 461-498.
- Demir, V. 2009. Finansal raporlama uygulamalarına ilişkin farklı yaklaşımlar. **Muhasebe ve Denetime Bakış**, 73-92
- Depoers, F. 2000. A cost of benefit study of voluntary disclosure: some emprical evidence from french listed companie **The European Accounting Review**, 245-263.
- Eken, H., Selimler, H. 2013. **Temel banka muhasebesi**. İstanbul. Der Yayınları

- Emenyonu, E., Adhikari, A. 1998. Measuring the degree of international harmony in selected accounting measurement practise *Australian Accounting Review*. 8:24-32
- Glaum, M., ve Street, D. 2003. Compliance with the disclosure requirements of germany's new market. IAS versus US GAAP. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 64-100.
- Güneş, R., Durmuş, A. F., ve Solak, B. 2012. Küreselleşmenin muhasebe uygulamalarına etkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 57.
- Hazar, A., Babuşçu, Ş. 2013. *Banka aktif pasif yönetimi*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım
- Hossfeld, C. ve Simon, C. 2004. La comptabilite des banque *Jurisclasses Do Comptable*, Paris.
- HSBC Bank. 2014. *Annual report*. 10 Eylül 2015. <<https://www.hsbc.com/financialreports/annualreports>>
- IASB, *IFRS red book 2014*. Londra: IFRS Foundation
- İş Bankası. 2014. *Annual report*. 10 Eylül 2015. <<https://www.isbank.com.tr/EN/about-isbank/investor-relations/publications-and-results>>
- Kaçmazoğlu , B. 2002. Doğu- batı çatışması açısından globalleşme. *Eğitim Araştırmaları*, 44-55.
- Kaval, H. 2011. **TMS Kapsamında çeşit esasına göre kar zarar ve diğer kapsamlı gelirler tablosu**. Ankara.
- Koç Yalkın, Y. 2008. *Genel muhasebe ilkeler ve uygulamalar tek düzen muhasebe sistemi*. Ankara: Nobel Yayınları
- Meek, G., Roberts, Gray, ve Sidney, J. 1995. Factors influencing voluntary annual report disclosures by U. ,U.K. and continental european multinational corporation. *Journal of international Business Studies*, 555-572.
- Methibay, Y. 2001. *İktisadi ve idari bilimler sözlüğü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Nobes, C. ve Parker, R. 2008. *Comparative financial accounting*. Londra
- Nordea Bank. 2014. *Annual report*. 10 Eylül 2015. <https://www.nordea.com/2014-01-01_Annual-Report-2014-NordeaBank>
- Örten, R., Kaval, H., ve Karapınar, A. 2014. *2014 TMS-TFR*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Özerhan, Y. Yanık, S. 2012. *IFRS /IAS ile uyumlu TMS TFRS*. Ankara: TÜRMOB Yayınları
- Öztürk, C. 2011, *Finansal tabloların dipnotlarında sunulan muhasebe politikalarının uluslararası muhasebe standartları açısından incelenmesi*. Ankara.
- Parasız, İ., 2014. *Modern bankacılık teori ve uygulama*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Ramanna, K., ve Sletten, E. 2009. *Why do countries adopt international financial reporting standards?* Boston: Harvard Business School.
- Sevilengül, O. 2014. *Genel muhasebe*. Türkiye: Gazi Kitabevi.
- Street, D., ve Bryant, 2000. Disclosure level and compliance with IASs: A comparison of companies with and without U. listings and filing. *The International Journal of Accounting*, 306-329.
- Street, D., ve Gray, 2002. Factors influencing the extend of corporate compliance with international accounting standards: Summary of research monograph. *Journal of International Accounting, Auditing, Taxation*, 51-76.
- Tolga, B. 2014. UFRS dipnot açıklama gerekliliklerine uyum: Literatür araştırması. *Mali Çözüm*, 179.
- UniCredit Bank. 2014. *Annual report*. 10 Eylül 2015. www.unicreditgroup.eu/en/investors/financial-report.html
- Woods, M., Marginson,D. 2004. Accounting for derivatives: An evaluation of reporting practise by UK Bank *Accounting in Europe*, 13:373-390

EKLER

EK-1

ALMAN BANKASI KONSOLİDE GELİR TABLOSU

Faiz Geliri
Faiz Gideri
NET FAİZ GELİRİ
Kredi Kayıp ve Karşılıkları
KREDİ KAYIP VE KARŞILIKLARINDAN SONRAKİ NET FAİZ GELİRİ
Komisyon Geliri
Komisyon Gideri
NET KOMİSYON GELİRİ
Net Alım Satım Geliri
Riskten Korunma Muhasebesi Kaynaklı Faiz Geliri
NET ALIM SATIM GELİRİ VE RİSKTEN KORUNMA MUHASEBESİ KAYNAKLI FAİZ GELİRİ
Net Yatırım Gelirleri
Özkaynak Yöntemi Uygulanan Ortaklıklardan Gelirler
Diğer Gelirler
Faaliyet Giderleri
Yeniden Yapılandırma Giderleri
VERGİ ÖNCESİ KÂR
DÖNEM VERGİSİ
DÖNEM NET KÂRI
Ana Ortaklık Payı
Azınlık Payı

EK-2**FRANSA BANKASI KONSOLİDE GELİR TABLOSU**

Faiz Geliri
Faiz Gideri
Komisyon Geliri
Komisyon Gideri
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr Zararda Muhasebeleştirilen Finansal Varlık
Satılmaya Hazır Finansal Varlıklar ve Diğer Finansal Varlıkların Değer Farkları
Diğer Faaliyet Gelirleri
GELİRLER
Çalışan Giderleri
Diğer Faaliyet Giderleri
Maddi ve Maddi Olmayan Duran Varlık Amortismanları
BRÜT FAALİYET KÂRI
Riske İlişkin Maliyetler
FAALİYET KÂRI
Özkaynak Yöntemi Uygulanan Ortaklıklardan Gelirler
Duran Varlık Gelirleri
VERGİ ÖNCESİ KÂR
DÖNEM VERGİSİ
DÖNEM NET KÂRI
Ana Ortaklık Payı
Azınlık Payı

EK-3**İNGİLTERE BANKASI KONSOLİDE GELİR TABLOSU**

Faiz Gelirleri
Faiz Giderleri
NET FAİZ GELİRİ
Ücret Gelirleri
Ücret Giderleri
NET ÜCRET GELİRİ
Menkul Kıymet Alım Satım Geliri
Diğer Faaliyet Gelirleri
Temettü Gelirleri
Sigortacılık Faaliyetlerinden Gelirler
Diğer Faaliyet Gelirleri
Kredi Kayıp ve Karşılık Giderleri
NET FAALİYET KÂRI
Çalışan Giderleri
Genel Yönetim Giderleri
Maddi Duran Varlık Amortisman ve Değer Düşüklüğü Giderleri
Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman ve Değer Düşüklüğü Giderleri
TOPLAM FAALİYET GİDERİ
VERGİ ÖNCESİ KÂR
DÖNEM VERGİSİ
DÖNEM NET KÂRI
Ana Ortaklık Payı
Azınlık Payı

EK-4**İTALYAN BANKASI KONSOLİDE GELİR TABLOSU**

Faiz Geliri ve Benzeri Gelirler
Faiz Gideri ve Benzeri Giderler
NET FAİZ GELİRİ
Ücret ve Komisyon Gelirleri
Ücret ve Komisyon Giderleri
NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRİ
Temettü Gelirleri
Alım Satım Amaçlı Finansal Varlıklarla İlgili Kazanç ve Kayıplar
Türev Araçların Gerçeğe Uygun Değer Farkları
Kazançlar
a) Kredilerden Kaynaklı
b) Satışa Hazır Finansal Varlıklardan Kaynaklı
c) Vadeye Kadar Elde Tutulacak Varlıklardan Kaynaklı
d) Finansal Borçlardan Kaynaklı
Gerçeğe Uygun Değer Farkı Kâr Zararda Muhasebeleştirilen Varlıklara İlişkin Kazanç ve Kayıplar
FAALİYET KÂRI
Kayıplar
a) Kredilerden Kaynaklı
b) Satışa Hazır Finansal Varlıklardan Kaynaklı
c) Vadeye Kadar Elde Tutulacak Varlıklardan Kaynaklı
d) Finansal Borçlardan Kaynaklı
FİNANSAL VARLIKLARDAN NET GELİR
Yönetim Giderleri
Risk Karşılıkları
Maddi Duran Varlık Amortisman ve Değer Düşüklüğü Giderleri
Maddi Olmayan Duran Varlık Amortisman ve Değer Düşüklüğü Giderleri
Diğer Faaliyet Gelirleri
İştiraklerden Gelirler
Şerefiye Değer Düşüklüğü
VERGİ ÖNCESİ KÂR
DÖNEM VERGİSİ
DÖNEM NET KÂRI
Ana Ortaklık Payı
Azınlık Payı

EK-5**TÜRK BANKASI KONSOLİDE GELİR TABLOSU**

Kredilerden Alınan Faizler
Menkul Kıymet Faiz Gelirleri
Başka Bankalardaki Mevduatlardan Alınan Faiz Gelirleri
Finansal Kiralama İşlemlerinden Faiz Geliri
Faktoring İşlemlerinden Faiz Geliri
Diğer Faiz Geliri
TOPLAM FAİZ GELİRİ
Mevduat Faiz Gideri
Borçlanma Faiz Gideri
Bankalararası Borçlanma Faiz Gideri
İhraç Edilmiş Menkul Kıymetlere Verilen Faizler
Diğer Faiz Gideri
TOPLAM FAİZ GİDERİ
NET FAİZ GELİRİ
Ücret ve Komisyon Gelirleri
Ücret ve Komisyon Giderleri
NET ÜCRET VE KOMİSYON GELİRİ
Menkul Kıymet Alım Satım Gelirleri
Türev Finansal İşlemlerden Geliler
Üretim Faaliyetlerinden Gelirler
Sigorta Faaliyetlerinden Gelirler
Diğer Faaliyetlerden Gelirler
Kambiyo Kazançları
Finansal Varlık Değer Düşüklükleri
Temettü Gelirleri
Özkaynak Yöntemi Uygulanan Ortaklıklardan Kâr/ Zararlar
VERGİ ÖNCESİ KÂR
DÖNEM VERGİSİ
DÖNEM NET KÂRI
Ana Ortaklık Payı
Azınlık Payı